

cf. graski trék

13374 V K 01

[no. 3 - 138 (p. 1)
del broz narb. l.)
graski trék

VERITATES
TERNÆ.

PRIMO TRIDUO
HEBDOMADÆ SANCTÆ

GRÆCII PROPOSITÆ,

NUNC VERO

D. D. SODALIBUS

ALMÆ, AC VENERABILIS

SODALITATIS MAJORIS

B. V. MARIÆ

IN COELOS ASSUMTÆ,

IN XENIUM OBLATÆ.

LABACI,

ANNO CIO. IOCC. LXVIII.

(Hepsher)

030033274

P R Æ F A T I O A D

D D. S O D A L E S.

UT veritates æternas e Christi Crucifixi contemplatione depromptas, & duobus abhinc annis a me propositas VOBIS offerrem, singularis illa, qua veritates æternas a me ante biennium editas complexi estis, benignitas animos mihi addidit, planeque confidere me jussit, fore, ut hoc etiam opusculum, quamvis mole exiguum, animo tamen non minus benevolo suscipiatis. VESTRA certe erga Redemptorem nostrum Cruci affixum pietas, quam in excipiendis hisce, cum proponerentur, meditationibus luculente ostendistis, jure quodam suo postulare visa est, ut eas identidem recolendi, earumque lectione pristinum fervorem excitandi, ac fovendi copiam VOBIS facerem, simulque pignus aliquod relinquerem illius observantiæ, qua Vos semper colui, colamque, dum vivam. Accipite igitur qualemcunque hunc conatum meum, quem si VOBIS probari, si fovendæ pietati VESTRÆ servire intellexero, non mediocre operæ pretium me fecisse existimabo. Valete, meque VESTRI ad Aras nunquam non memorem, VESTRIS apud DEUM precibus commendatum habete.

VERITATES ÆTERNÆ
E CHRISTI.
CRUCIFIXI CONTEMPLATIONE
DEPROMPTÆ, ET SEX MEDITA-
TIONIBUS PROPOSITÆ,
ANNO M. DCC. LX.

INGRESSUS.

M Agne DEUS! timens, ac tremens
ante tuum hodie conspectum
appareo ; non possum enim non memi-
nisse pacti superiore anno tecum initi,
quando pro sterilis ficulneæ tuo impe-
rio jam ad funestam succisionem dam-
natæ dimissione rogavi : *Domine ! dimitte
illam & hoc anno, dixi, usque dum fodiam
circa illam, & mittam stercora : si quidem fru-
ctum fecerit. Sin autem (addere e ver-
bis tuis in Evangelio adjectis debui)*

fin

fin autem (eloqui præ timore vix queo) hoc etiam anno, & post adhibitam culturam fructum facere neglexerit, *in futurum succides eam.* Tu o misericordiæ Pater! exorari te passus es, &, quamvis plures fortasse in hac vinea steriles ficulneas inveneris, suspensa tamen ferali succisionis sententia, quem a te pro agenda poenitentia, & emendanda sterilitate petimus, annum concessisti. At enim elapsum est jam fere induciarum tempus: unicum superest triduum, quo finito nil jam ultra excusationis adferri poterit, quo minus *omnis arbor, quæ non facit fructum bonum, excidatur, & in ignem mittatur.* Hæc si omnibus repetitæ sterilitatis sibi consciis terrorem merito incutiunt, admonere simul omnes debent, quanti momenti sit hoc ipsum, quod aggredimur, triduum, utpote post quod fortassis agenda poenitentiae tempus non erit amplius: quantoque studio in id incumbere nos oporteat, ut hoc

triduo impendentem sterilibus securim
 a cervicibus nostris avertamus. Hoc ut
 fiat, nullum mihi medium efficacius oc-
 currit, quam ut ad te o Crucifixe Jesu!
 confugiam, & a sancta Cruce tua hoc
 triduo non discedam juxta Augustini
 monitum: *ut a peccato sanemur, Christum*
Crucifixum intueamur: addo ego, & Chri-
 stum Crucifixum ad nos loquentem au-
 diamus. Erunt, ne dubitate, salutis ver-
 ba, quæ si sancto Dei timore corda no-
 stra configent, si excitabunt amorem,
 quem meretur in cruce pro nobis mo-
 riens Dei Filius, fiet procul dubio, ut
 salutaris, ac tempestivæ poenitentiae la-
 crymis animarum nostrarum languores
 ex integro sanentur.

MEDITATIO I.

DE BENEFICIIS, QUÆ NOBIS CHRISTUS EXHIBUIT.

Primæ meditationis argumentum erunt beneficia, quæ nobis DEI Filius in vita, & passione sua exhibuit. Tria puncta continebit meditatio : in primo puncto considerabimus, quid nobis boni Christus fecerit : in secundo, quomodo illud fecerit : in tertio, quare fecerit.

PUNCTUM I.

Dum e Cruce pendentem DEI Filium intueor, dum coronatum spinis caput, extensa brachia, perforatas manus, ac pedes video, dum lividum, lacerumque

corpus, & defluentes inde sanguinis rivus contemplor, illa mihi ex ejus ore verba audire videor, quibus olim DEUS suam Israëlitico populo ingratitude per Michæam exprobravit: *Popule meus! quid feci tibi? responde mibi.* - - - Ah! benignissime JESU! quid ex me quæris? quid respondere me de illo jubes, quod, si totus mundus converteretur in linguas, dicere non posset? - - At enim respondebo tibi, &, quando sic jubes, dicam, quod nec ipse capio: *Redemisti me Domine DEUS! in sanguine tuo.* Ah! permitte Domine! ut, quantum paucis verbis dixerim, paulo melius inquiram. - Quis tu es? quis ego? quid sanguis tuus? quid redemptio? Tu Dominus DEUS meus: & nonne, ut Chrysostomi verbis utar, nonne, cum DEUS nominatur, oportet horrere? Tu, inquam, infinitæ Majestatis Dominus, quem tremantes adorant Angeli, sub quo curvantur, qui portant orbem: Tu æterni Patris Filius æqualis Patri - - me - heu Domine! hæret lingua, verba non invenio: quidquid dixerero, si tecum conferar, minus sum, sum nihil: atque utinam nihilo deterior, & adversum te impius, sacrilegus, ac rebel-

rebellis non fuisset. Talis vero cum fuerim, & toties fuerim, tu me tamen (obstupefcite coeli amoris magnitudinem) tu me, inquam, profuso toto illo sanguine, cujus vel una gutta infiniti valoris est, & pretii, *de domo servientium*, de æterno, quem merebar, carcere, ac interitu liberaſti. *Redemiſti me Domine DEUS! in sanguine tuo.* Ego igitur, ut Augustinus loquitur, *ego tui sum causa doloris, tuæ culpa occisionis; ego tuæ mortis meritum, tuæ vindictæ flagitium.* Et quid est, quod debuisti ultra facere, & non fecisti mihi? Quære nunc iterum: *popule meus!* quid feci tibi? audacter dicam: ut me perditum redimeres, fecisti opus, quo majus facere omnipotentia non potuit, nescivit sapientia, infinitus Amor non invenit.

Ut tam luculenti beneficii magnitudinem agnoscamus melius, consideremus ea omnia, quæ cum hoc redemptionis beneficio sunt conjuncta. *Qui proprio Filio suo non perpercit*, Pauli ad Romanos verba sunt, *sed pro nobis omnibus tradidit illum, quomodo non etiam cum illo omnia nobis donavit?* O! quam vastum se hic mihi offert beneficiorum, gratiarum,

ac donorum illorum pelagus, quæ omnipotens, ac amoris plena Redemptoris nostri manus in nos effudit. Quodsi enim, quando Filium pro nobis tradidit, cum illo etiam omnia nobis donavit Pater, quis inire poterit beneficiorum una cum redemptionis beneficio acceptorum numerum? quis eorum magnitudinem comprehendet? Omnia nobis cum Christo donata sunt. Quidquid igitur seu temporalium, seu spiritualium beneficiorum unquam accepimus, & quidquid unquam accepturi sumus, id omne Redemptori nostro, ejusque meritis, ac in nos amoris debemus. Nam, ut Joannes Evangelista testatur, *omnia per ipsum facta sunt, & sine ipso factum est nihil.* Igitur, quod e nihilo præ tot aliis extracti corpus integrum, & immortalem animam ad imaginem DEI factam accepimus, quod ad filiorum DEI dignitatem evecti, quod veræ fidei collustrati lumine, quod ad æternam in coelis hæreditatem vocati, & illius obtinendæ capaces effecti sumus, tuum o Crucifixe JESU! est meritum, tuum est munus. Tu reddidisti nobis jus, quod per peccatum amisimus: tu dirupisti vincula, quibus ligati fuimus:

tu

tu gratiarum omnium, ac donorum plenitudinem in nos effudisti: tu Mediator DEI, & hominum bonorum omnium certam nobis spem dedisti dicens: *si quid petieritis Patrem in nomine meo, dabit vobis.* Igitur nullum est beneficii genus, quod per te non acceperimus, aut, si modo velimus petere, accepturi non simus. Perge nunc e nobis quærere: *popule meus! quid feci tibi? responde mihi:* ubi inveniemus verba, quibus respondere possimus?

Sed nondum satis. Audiamus nunc Christum Jesum particularia illa recensentem beneficia, quæ humano generi, cum in terris versaretur, impendit. *Popule meus! quid feci tibi?* enumera, si potes, quando *pertransii benefaciendo, & sanando omnes:* enumera, inquam, liberatos a dæmoniis energumenos, illuminatos cæcos, mundatos leprosos, sanatos infirmos, suscitatos mortuos: quem ad me accedentem sine ope, ac solatio unquam dimisi? esurivit in deserto populus, multiplicavi panes, ut esurientes reficerem: tota nocte in mari laborantes nihil ceperant Discipuli, cum in nomine meo laxarent rete, quantam piscium multitudinem concluderunt. An non

tu quoque hæc ipsa beneficia & accepi-
 sti toties , & quotidie accipis ? an for-
 tasse, quia me non vides, hæc a me pro-
 fecta inficiaris ? Considera doctrinas, &
 salutis monita tibi & meo, & Apostolo-
 rum meorum ore tradita : perpende sus-
 ceptos pro salute tua labores , & itine-
 ra , toleratas inter hæc ærumnas , peri-
 cula , p̄secutiones intuere. *Popule*
meus ! quid feci tibi ? O te misere cœcum !
 si, quantum tibi boni fecerim, nondum
 agnoscis. Hoc si parum est, audi popu-
 le meus ! ego sublato duro Mosaicæ le-
 gis iugo quam suave tibi jugum, quam
 leve onus imposui, quot, quantaque ad
 salutem præsidia , quam exquisita sup-
 peditavi media , dum Sacramenta insti-
 tui, quorum ope, si modo velis, merito-
 rum meorum particeps efficeris, pecca-
 torum veniam obtines , & gratiarum
 Sacramentalium thesauris ditaris. *Popu-*
le meus ! quid feci tibi, quando me ipsum
 tibi in cibum præbui, ut tu in me , &
 ego in te manerem ? hoc Corpus meum
 pro te in mortem traditum , hunc san-
 guinem pro te effusum quotidie pro pec-
 catis tuis immolari volui, & , ut anima
 tua æternum viveret, a te manducari:

&

& quid est, quod debui ultra facere, & non feci tibi? Adde Matrem meam, o! qualem, quantamque Matrem! cujus viscera misericordiæ plena sunt, quam tibi pro salute tua in Cruce moriens donavi. *Popule meus! quid feci tibi? responde mihi.* - - Ah! Domine! quid dicam, & quid respondebo tibi? quid dignum poterit esse beneficiis tuis? quando tuum in me amorem, quando, quæ a te accepi, beneficia considero, aliud dicere nescio, quam quod Paulus ait: *si quis non amat Dominum nostrum JESUM Christum, sit anathema.*

PUNCTUM II.

Si beneficiorum, quæ nobis DEI Filius exhibuit, numerus, & magnitudo amorem, ac gratitudinem a nobis exigunt, modus ipse, quo hæc ille beneficia nobis præstitit, multo graviores nobis obligationem imponit. Hoc ut clarius intelligamus, consideremus, tria potissimum esse, quæ beneficium exhibendi modum singulariter commendant: si is, qui præstat beneficium, non modo nihil inde commodi percipiat, sed laboris

boris etiam, ac molestiæ plurimum sustinere cogatur : si dein ipsum hunc laborem, ac molestiam suscipiat gaudens, & ex animo : si denique, quod exhibet beneficium, ita compleat, ut abundet. Nunc igitur videamus, quonam modo has in suis beneficiis conditiones Dei Filius impleverit. Sed quid ego in illud inquirere vos jubeo, quod ante oculos vestros positum habetis? Ah! si quis in vobis sensus, si qua fides est, ac pietas, attollite in Crucifixum JESUM oculos, & quid ille ex impenso nobis redemptionis beneficio commodi, ac utilitatis perceperit, aut, quantum potius laboris, & molestiæ, quantum poenæ, ac doloris perferendum illi fuerit, cogitate. Hic, quem videtis, JESUS, *cum in forma DEI esset*, ut nos redimeret, *exinanivit semet ipsum formam servi accipiens*, propter nos egenus factus, *cum esset dives*. Cogitate omnipotentem DEUM, qui *appendit tribus digitis molem terræ*, intra puerilis corpusculi conclusum angustias, *involutum pannis*, & *reclinatum in præsepio*, quia non erat ei locus in diversorio. Hoc si creditis, quinam fieri potest, ut præ stuporis magnitudine in saxum non obrigescatis? Audite

dite de Cruce ad vos loquentem DEI
 Filium: *popule meus ! quid feci tibi ? quia*
in charitate perpetua dilexi te, & attraxi te mi-
serans. Ego in laboribus a juventute mea
 te quæsi, & non habens, ubi caput re-
 clinarem, quærere te non ante destiti,
 quam dilectam animam meam in Cruce
 moriens posuerim, ut tu vitam haberes.
Popule meus ! quid feci tibi ? an me in hor-
 to Gethsemani tædentem, paventem,
 moestum, an animam meam tristem us-
 que ad mortem, an sanguinei sudoris
 guttas defluentes non vides ? an non
 audis conjectas in me contumelias, ma-
 ledicta, opprobria, blasphemias ? an fa-
 ciem meam foedatam sputis, percussam
 alapis non agnoscis ? *Popule meus, quid*
feci tibi ? attende, & vide, si est dolor,
 sicut dolor meus: supra dorsum meum
 fabricaverunt peccatores, foderunt ma-
 nus meas, & pedes meos, dinumerave-
 runt omnia ossa mea: a planta pedis us-
 que ad verticem capitis non est in me
 sanitas, sed vulnus, livor, & plaga tu-
 mens: dederunt in escam meam fel, &
 in siti mea potaverunt me aceto. *Po-*
pule meus ! quid feci tibi ? ego despectus,
 & novissimus virorum, ego vermis, &
 non

non homo, opprobrium hominum, & abjectio plebis, Barrabbæ postpositus, & cum latronibus deputatus sum: omnes videntes me deriserunt me, locuti sunt labiis, & moverunt caput: omnes amici mei spreverunt me, & facti sunt inimici. Hæc pati me oportuit, ut te redimerem, ut in regno Patris mei tibi locum pararem. *Popule meus! quid feci tibi? responde mihi.* An ex istis, quantum laboris, & molestiæ, quantum pœnæ, ac doloris sustinuerim, ut tibi bene facerem, non agnoscis?

Quam vero amanti animo, & quanto meo gaudio hæc pro te subiverim, si quæris, Paulum de me testantem audi: *proposito sibi gaudio sustinuit crucem confusione contempta.* *Popule meus! quid feci tibi? pro te oblatus sum, quia ipse volui, & animam meam, quam nemo tollere a me potuit, a me ipso posui: tanquam ovis, ad occisionem ductus obmutui, & non aperui os meum.* Hoc si non sufficit, cogita popule meus! quanto desiderio desideraverim manducare Pascha illud cum Discipulis, in quo me ipsum tibi manducandum præbui, quomodo coarctatus sim, usque dum perficeretur baptismus

quis non amat Dominum nostrum JESUM Christum, sit anathema-sit anathema.

Sed nondum satis. *Popule meus! quid feci tibi? repetentem de Cruce sua JESUM audio. Ah! popule meus! ut beneficii a me accepti, ut amoris illius, quo te dilexi, agnoscas magnitudinem, quam abundanter te dilexerim, attende. Cogita, quanti pretii sanguinem pro te profuderim, qualem posuerim animam, & amoris magnitudinem e pretio metire. Enumera, quas profudi, sanguinis hujus guttas, quarum vel una totius orbis delictis abolendis sufficeret: quænam corporis mei pars, quæ facultas animæ doloris expers fuerit, considera, & quid ultra tibi facere potuerim, responde. Empti estis pretio magno, Pauli verba sunt, quibus abundantem Redemptoris nostri charitatem in memoriam nobis revocat, quam ipsam meditans Bernardus ait: Christus, quod potuit gutta, voluit unda: & quod satis fuit ad pretium, non satis fuit ad amorem. Quodsi porro attendamus ad illam amoris abundantiam, qua DEI Filius passionis suæ fructum ita impendit omnibus, ut neminem prorsus, ne Crucifixores quidem suos exclu-*

exclusos voluerit, quidnam erit ultra, quod ad beneficii ab eo in nos collati plenitudinem desideremus? Ah! mitissime Jesu! quid agis? vendit te sacrilegus proditor vilissimo triginta argenteorum pretio: & tu, ut eum redimas, infinitum sanguinis tui pretium expendis? flagellant te impii carnifices, & omnem e venis tuis sanguinem conantur elicere: & tu hoc ipso sanguine pro tam immani eorum scelere satisfacis? insano te clamore ad crucem, ac mortem deposcit populus: & tu validiore multo clamore illius te salutem, ac æternam vitam sitire clamas? trabalem humeris tuis crucem imponunt barbari satellites; & tu in hac ipsa Cruce illorum peccata imponi tibi sinis, ut ab iis auferas? illi manus, pedesque tuos clavis perforant, crucique te affigunt sacrilegi: tu deles tuo sanguine, tecumque cruci affigis, quod adversum illos erat, chirographum decreti? tu pro illis æternum Patrem oras? tu eorum immane facinus, quod ignorantes fecerint, excusas? tu pro illis etiam fundis sanguinem, mortemque tuam offers, qui scientes optime, quid faciant, te sibi rursus crucifi-

B 2

gunt?

gunt? O! quot igitur, & quam justas causas habes ad nos clamandi: *popule meus! quid feci tibi?* Quod si enim tuo ipsius oraculo majorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis, tua pro inimicis, & crucifixoribus tuis animam ponentis dilectio quanta fuit? quis ejus magnitudinem verbis exprimet? quis charitatis abundantiam explicabit? *si quis non amat, tam abundans charitas me rursus exclamare cogit, si quis non amat Dominum nostrum JESUM Christum, qui tantopere dilexit nos, & tam abundanter lavit nos a peccatis nostris in sanguine suo, sit anathema.*

PUNCTUM. III.

Vidimus beneficiorum, quæ nobis DEI Filius in vita, & passione sua exhibuit, copiam, & magnitudinem: vidimus, & obstupuimus modum, quo hæc ille nobis beneficia exhibuit. *Nunc ergo* (Samuelis verbis utor, quibus Israëliticum populum importunis precibus Regem sibi poscentem allocutus est) *nunc ergo state, ut judicio contendam adversum vos coram Domino de omnibus misericordiis Domini*

mini, quas fecit vobiscum, & cum Patribus vestris. Audite rursus ex hac Cruce ad vos loquentem DEI Filium: popule meus! quid feci tibi? responde mihi. An, quid ex te quæram, intelligis? responde, inquam, mihi. An credis hæc te a me accepisse beneficia? an mei erga te amoris magnitudinem agnoscis? - Si ita, responde igitur mihi, responde. Hoc unum a te peto, hoc jure a te exigo, hoc expansis in Cruce manibus te oro. Hæc una fuit causa, quæ me ad benefaciendum tibi impulit, hunc mihi finem propositum habui, ut tu mihi, meisque beneficiis responderes. Consideremus igitur, quid hoc sit respondere beneficiis, quæ nobis DEUS exhibuit. Respondere Divinis beneficiis est iis uti ad hunc finem, propter quem nobis a DEO sunt collata. Hunc finem qui obtinere conatur, respondet Christo: qui ad hunc finem non tendit, qui in eo quærendo negligens est, non respondet Christo, beneficiis abutitur, & gravissimum sibi iudicium de omnibus misericordiis Domini accersit. Qualis igitur fuit finis, propter quem DEI Filius tot, ac tanta nobis beneficia impendit? - Venit Filius hominis quærere, & sal-

*vum facere, quod perierat, ipsius Christi apud Lucam verba sunt, quibus hunc nobis finem insinuat: & Paulus de illo ad Titum scribens: tradidit semet ipsum pro nobis, ut mundaret sibi populum acceptabilem, sectatorem bonorum operum. Igitur finis, quem sibi Christus præfixum habuit, alius non fuit, quam ut nos salve-
 mur. - Sed quomodo? - sectando bona opera, & per ea nos reddendo acceptabiles Deo. Igitur conatus serius, quem adhibere nos oportet, ut per bona opera placeamus Deo, & salutem consequamur, est responsum illud, quod Christus a nobis exigit, quod illi reddere debemus. Qui ad hunc finem non tendit, qui hunc conatum non adhibet, *in vanum accepit animam suam*, dum eam Christus suo sanguine redemit, *in vanum accepit tot beneficia: id est, ut Bernardus explicat, frustra vivit, frustra tanto Filii DEI labore, tanto pretio redemptus est: quia non vivit ea vita, per quam ut viveret, accepit animam suam infinito sanguinis Filii DEI pretio redemptam.* Si autem talis frustra vivit, si frustra redemptus est: igitur nihil illi prodest redemptio, nihil, quæ a Christo tam abundanter accepit, benefi-*

beneficia, sed perinde se habet, ac si pretioso Filii DEI sanguine redemptus non esset.

Ah! Christe Jesu! si quis talis adesset, qui in vanum accepisset tot a te sibi collata beneficia, & infiniti pretii sanguinem, quem pro illius redemptione sudisti, an non haberem causam adversus eum hodie iudicio contendendi coram te de omnibus misericordiis tuis, quas fecisti cum eo? an non tu ipse cum tali iudicio contenderes dicens: *quæ utilitas in sanguine meo?* Videor mihi te ex hac Cruce terribilem tali, qua erga te utitur, ingratitude exprobrantem audire: *hæcne reddis Domino? popule stulte, & insipiens! - - Popule meus! quid feci tibi?* - Ego te triginta trium annorum labore, sudore, ærumnis ad lassitudinem usque quæsi, ut animam tuam, quæ perierat, salvam facerem: tu, ut hanc salutem obtineres, ut sectando bona opera te mihi acceptabilem redderes, ut fructum labori meo respondentem faceres, quid egisti? quid passus es? - nihil. - Ut corpori tuo bene esset, ut commode, ac molliter viveres, ut temporalibus bonis abundares, laborasti, sudasti, lassatus

es. Audi Augustinum: *O injustitia, & ignorantia! totum dare corpori, animæ nihil.* - - Ego, ut te perditum redimerem, totum, quem in venis habui, lubens, gaudensque profudi sanguinem, flagella, vulnera, irrisiones, opprobria, sitim, ignominiam crucis, mortem ipsam sustinui, & proposito mihi gaudio (tantum te amavi) sustinui: tu, ut hanc mihi animam fervares, an vel tantillum unquam subivisti molestiæ? an vel tantillum curæ, ac sollicitudinis adhibuisti? an non hanc animam ultro obtulisti hostibus? an non eam data opera perdere voluisti? an credidisti forsitan tuam esse hanc animam tanti a me emptam? an putasti, quod, qui creavi te sine te, qui redemi te sine te, salvabo te sine te? an tibi persuasisti ea, quæ defunt, passionum mearum a te adimpleri non debere? - - Ego tibi tot alia beneficia exhibui, tot, & tam exquisita ad salutem suppeditavi media: tu iis quomodo, & quorsum usus es? *Popule meus! quid feci tibi? responde mihi.* - *De auro meo, atque argento meo fecisti tibi imagines, & fornicatus es in eis: ut me ad iracundiam provocares.* - Jam superiore anno propter sterilitatem tuam succidi debueras:

bueras : ego pro te oravi, ego te mihi inferi volui, ego labores, sanguinem, mortem meam pro te obtuli, ut uno adhuc anno dimittereris : & tu hoc etiam anno perrexisti esse sterilis : jam annus ad ultimum usque triduum elapsus est, & fructus, quos pro te spopondi, nondum apparent, nondum, ut eos faceres, manum admovisti : *non est uva in vitibus, non sunt ficus in ficulnea, folium defluxit. Quæ igitur utilitas in sanguine meo ? quæ utilitas in tanto amore, in tot, tantisque beneficiis meis ?*

Ah ! anima Christi Jesu sanguine redempta ! nihilne istæ Redemptoris tui post tot beneficia tuam tibi ingratitude, tuam sterilitatem exprobrantis voces te movent ? Cogita, an non rectum sit, quo adversum te cum Augustino contendendo, *judicium : non perdit homo, quod emit auro suo, & perdet DEUS, quod emit sanguine suo ?* Ah ! miserere igitur Redemptoris tui, eique, qui tanta pro te fecit, aliquando responde. *Venit ille tanto suo labore, ac profuso toto suo sanguine querere, & saluum facere te, qui perieras : responde igitur, torporem, sterilitatem excute, poenitentiam age, salva animam*
B 5
tuam :

tuam: sed memento, unicum superesse triduum: igitur *festina*, ne succidaris.

Ah! mi JESU! quærens me sedisti lassus, redemisti crucem passus: tantus labor non sit cassus. Quis me fascinavit hætenus non obedire veritati, ante cujus oculos JESUS Christus præscriptus est in me, & pro me crucifixus? Ah! mi JESU! sanguis tuus clamat ad me de Cruce: vocas me per tot beneficia, & ego respondebo tibi: operi manuum tuarum porriges dexteram. Agnosco quidem Domine! & dolens, ac poenitens agnosco, in vanum me adhuc accepisse animam meam, quam redemisti, dum non vixi ea vita, per quam ut viverem, a te accepi, & per peccatum perditam recepi animam meam: & hac ipsa de causa nihil a te merebar, nihil mereor: *meritum meum*, cum Augustino confiteor, *meritum meum misericordia tua*. Per hanc infinitam misericordiam te obtestor: patientiam habe mecum, & animam meam, & omnia, quæ a te accepi, reddam tibi, nec admittam posthac, ut, dum non perdit homo, quod emit auro suo, tu DEUS meus! in me perdas, quod emisisti sanguine tuo. Amen.

ME-

MEDITATIO II.

DE

INJURIA, QUÆ CRUCIFIXO JESU PER PECCATUM INFERTUR.

SI DEI Filius maximum redemptionis beneficium, & innumera alia beneficia cum illo conjuncta nobis tam abundanter exhibuit non alia de causa, quam ut animas nostras, quæ per peccatum perierant, salvas faceret, quantum ille Crucifixo Jesu infert injuriam, quam horrendam Divino Benefactori suo, a quo omnia habet, ingratitude exhibet, qui animam ejus sanguine redemptam per peccatum rursus perdit, & per voluntariam sterilitatem, ac dilationem poenitentiae salvam fieri non finit? De hac ingratitude, de hac illata sibi a peccatoribus injuria DEUS apud Jeremiam queritur dicens: *duo mala fecit populus meus: me dereliquerunt fontem aquæ vivæ, & foderunt sibi cisternas, cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas.* Hæc igitur erit præsentis meditationis materia,

ria, in cujus primo puncto considerabimus gravissimam injuriam, quam Crucifixo Jesu peccator infert per hoc, quod eum derelinquat: in secundo puncto gravissimam injuriam, quam Crucifixo Jesu peccator infert per hoc, quod amorem suum ad creaturas convertat: in tertio denique puncto meditabimur multo graviores injurias, quam Crucifixo Jesu ille peccator infert, qui differendo poenitentiam in hac illius derelictione, & conversione ad creaturas voluntarie perseverat.

PUNCTUM I.

Considera Crucifixum JESUM, & suam contra te querelam repetentem audi: *Popule meus! quid feci tibi? responde mihi.* Si respondere nescis, responsum accipe, quod ipsius Dei nomine Isaias reddit: *filios enutrivit, & exaltavit: ipsi autem spreverunt me: - - dereliquerunt Dominum, - - abalienati sunt retrorsum.* - Considera igitur, & vide, quid sit DEUM spernere, derelinquere, & ab illo retrorsum abalienari: atque, ut injuriam, quæ Crucifixo Jesu per hoc infertur, tanto melius agnoscas, omnes derelictionis hujus cir-

circumstantias expende. Et imprimis quidem cogita, quis sit ille, quem peccator derelinquit. *Me dereliquerunt fontem aquæ vivæ,* DEI apud Jeremiam verba sunt, quibus illatæ sibi a peccatoribus injuriæ atrocitatem sic exponit, ut eam ipsius cœli stupore, ac desolatione dignam pronunciet: *obstupescite cœli super hoc, & portæ ejus desolamini vehementer.* Poterat DEUS spretam infinitam majestatem suam peccatoribus objicere, poterat exprobrare læsam, & ad iracundiam provocatam vindicem suam justitiam, poterat violatum suum in omnes creaturas dominium, omnipotentiam, immensitatem commemorare: & dignum cœlorum stupore, ac desolatione facinus indicasset. Verum his omnibus prætermiſſis, ut illatæ sibi injuriæ atrocitatem ostenderet, solam suam bonitatem, & beneficiorum peccatoribus exhibitorum magnitudinem adduxit: neque profecto efficacius aliquid adferre potuit, ut ipsi cœli ad insolitum stuporem, & extremam desolationem, ac mœstitiam provocarentur. Anima peccatrix! ut injuriæ, quam Crucifixo tuo JESU inters, horribilem gravitatem agnoscas,
non

non tibi ejus in de Dominum , non
 omnipotentiam , non justitiam propo-
 no , non tremendam illam futuri tui
 Judicis, qui & animam, & corpus tuum
 perdere potest in gehennam ignis, ma-
 jestatem, & potentiam ante oculos tuos
 statuo : leva duntaxat oculos, ut JESUM
 ante te in Cruce pendentem videas, il-
 lius vulnera, & defluentem inde sangui-
 nem aspice, quem derelinquis, fontem
 aquæ vivæ esse cogita, e quo tibi aquæ
 in gaudio hauriendæ propinantur. Hoc
 a te dum peto, non tibi sanguinem, quem
 e Redemptoris tui venis expressisti, non,
 quæ illi peccatis tuis inflixisti, vulnera,
 non crudelitatem, qua illum in Crucem
 actum mori coëgisti, exprobro : id unum
 te oro, ut hoc sanguine te redemptam
 consideres, ut omnes sanguinis hujus
 guttas, omnes dolores , omnia vulnera
 totidem esse ardentissimi erga te amo-
 ris testimonia cogites, & , quid sit ta-
 lem, tam beneficum DEUM derelinque-
 re, tecum serio perpendas. *DEUM,*
qui te genuit, dereliquisti, & oblitus es Do-
mini Creatoris tui, verba sunt, quibus olim
Moyſes Iſraëlitico populo admiſſi con-
tra DEUM facinoris gravitatem exprobra-
vit :

vit: & tu o peccator! derelinquis DEUM, qui te non solum genuit, sed etiam perditum triginta trium annorum labore quaesivit, suoque redemit sanguine: tu oblivisceris Domini non Creatoris tantum, sed & Redemptoris tui, qui tui oblivisci, cum posset, non sustinuit, qui animam tibi tuam dedit, & amissam reddidit: & illius, quam Deo tuo irrogas, injuriæ magnitudinem nondum agnoscis? an non merito adversum te Redemptor tuus queritur: *filios enutrivit, & exaltavi: ipsi autem spreverunt me?* an non hæc Crux, hi clavi, hæc vulnera, & omnes defluentis sanguinis guttæ ingratitudinem tibi tuam exprobrant, & enormem, quam Deo tam erga te benefico infers, injuriam ob oculos tibi ponunt?

Quodsi olim apud Ægyptium Joseph, uti Genesis 39. legimus, tantum valuit temporalium, quæ ab hero suo acceperat, beneficiorum recordatio, ut sollicitatus ad flagitium clamaret: *ecce! Dominus meus omnibus mibi traditis ignorat, quid habeat in domo sua, nec quidquam est, quod non tradiderit mibi: quomodo ergo possum hoc malum facere, & peccare in DEUM meum?* nihilne apud te valebit impensum
tibi

tibi a Redemptore tuo amoris recordatio, quo non solum temporalia, sed multo his majora tam abundanter in te contulit beneficia? tu in eum peccare, illumque derelinquere poteris, qui non sua solum, sed se ipsum tibi, ac pro te tradidit, atque ita tradidit, ut labores, dolores, vulnera, mortemque ipsam pro te subire non dubitaret? *Popule meus! quid feci tibi? aut quid molestus fui tibi? responde mihi: suam adversus te querelam in Cruce moriens DEI Filius instaurat: quid invenisti in me iniquitatis, quia elongasti te a me, & ambulasti post vanitatem? - Si parva sunt ista, quæ adhuc exhibui, beneficia, adjiciam tibi multo majora: dilata os tuum, & implebo illud. Tu vero popule stulte, & insipiens! pro eo, ut me diligeres, recessisti longe, & non audisti vocem meam: confregisti jugum meum suave; rupisti vincula mea, vincula charitatis, in quibus attraxi te miserans tui: dixisti: non serviam. Hocne igitur a te promerui, ut me derelinqueres, & ad iracundiam provocares? hoc illud est, quod jam pridem Davidis ore conqueror: super dolorem vulnerum meorum addiderunt; filios enim enutrivisti, & exaltavi: ipsi autem spre-*

ab eo summo cum amore, & novorum beneficiorum promissione vocatus retrorsum abalienareris, tute judica, qualem homini de te tam bene merito, tam tibi necessario inferres injuriam, quantopere hoc agendo insanires. Et illum tu non hominem, sed Deum audes peccando derelinquere, illum spernere, ab illo retrorsum abalienari, a quo ad te redimendum in Cruce exposito accepisti, quæ habes, omnia, & quo sic indiges, ut, si ille manum a te suam subtrahat, si hanc ad te vel per momentum non extendat, perire debeas, & nisi pro te orasset, jam succisus perivisses? Et, cum hæc agas, miraris etiam, & tanquam de illata tibi injuria quereris, si in tempore afflictionis tuæ non ilico surgat, & te liberet, si temporalibus malis, & calamitatibus diutius vexari te sinat? O temeritas! o insania inaudita! fontem aquæ vivæ derelinquis, & sitire te queris? an non hæc ipsa querela tua nova est injuria, quam Redemptori tuo infers, dum ab eo spreto amorem, velut jure tibi debitum, exigis, dum eum inter afflictiones, & dolores, quos pro te sustinuit, a te derelictum in tempore afflictio-

fictionis tuæ velut pro imperio adesse tibi jubes dicens: *surge, & libera me?*

An fortassis leve tibi aliquid videtur DEUM in humano corpore pro te vulneratum, crucifixum, mortuum derelinquere, spernere, & ab eo retrorsum abalienari? Audi Augustinum: *Judæi*, ejus verba sunt, *Judæi, qui crucifixerunt ambulantem in terris, minus peccaverunt, quam qui offendunt sedentem in cœlis*. Causam quæris? Judæorum populus acceperat beneficia: sed nondum ejus sanguine, ac morte redemptus erat, nondum, quantum illi deberet, nondum, quid faceret, sciebat. At vero, qui sedentem in cœlis offendunt, derelinquunt, & spernunt eum, cujus sanguine redempti sunt, a quo tot, & tam exquisita ad salutem media, tot, & tanta beneficia acceperunt, eum, cujus majestatem, ac potentiam, cujus infinitum erga se amorem ignorare non possunt: hi proinde scientes, quid faciant, rursus crucifigunt sibi-
met ipsis Filium DEI, & ostentui habent: quid mirum igitur, si eorum scelus Judæorum ambulantem in terris crucifigentium scelere gravius esse Augustinus affirmet? Memor esto hujus, de talibus

Psalmista ait, *memor esto hujus: inimicus improperavit Domino: potestne atrocior alia injuria excogitari? Ipse de Cruce sua Christus contra tales per Jeremiam queritur: tetendit arcum suum, & posuit me, quasi signum ad sagittam.* Hæc meditans Bernardus exclamat: *Dominus meus pendet in patibulo: & ego voluptati operam dabo?* quasi diceret: vel cogitare horret animus tam monstrosam ingratitude, ut Dominum meum ante oculos meos in Cruce, in qua me redemit, positum vel momento derelinquam. Et tu eum posthac audebis derelinquere? atque, quod amplius est, tu tam amabilem, tam tui amantem DEUM, dum ejus erga te beneficia ante oculos tuos posita ignorare non potes, spernere non dubitabis? Ah! Domine! procul sit a me tam enorme facinus; quodsi enim Paulo teste, *si quis non amat Dominum nostrum JESUM Christum, sit anathema*, qui Dominum nostrum JESUM Christum derelinquit, spernit, & tendens arcum suum, quasi signum ad sagittam ponit, quid erit? Ita Domine! omnes, qui te derelinquunt, cum Jeremia repeto, confundentur, recedentes a te

*te in terra scribentur : quoniam dereliquerunt
venam aquarum viventium Dominum.*

PUNCTUM II.

Considera, injuriam, quæ Crucifixo
Jesu per ejus derelictionem, & con-
temptum inferitur, ex eo crescere, quod
amor, & honor illi debitus ad creatu-
ras convertatur. *Populus meus mutavit
gloriam suam in idolum, DEI apud Jeremiam
verba sunt. Et quid aliud peccator agit,
dum derelicto DEO ad creaturas se con-
vertit? Quodsi enim Cypriano teste,
quidquid homo DEO anteponit, DEUM sibi
facit: quodsi deinde peccator, quidquid
contra leges a DEO latas amat, quærit,
desiderat, DEO anteponit, o! quot, &
quam viles sibi DEOS peccator facit:
& quoties gloriam DEO debitam mutat
in idolum. Anima peccatrix! vide,
quid agas, quando derelicto DEO, qui
te genuit, qui te redemit, qui pro te pas-
sus est, ad creaturas te convertis: illos
homines, quorum metu DEI legem trans-
gredi non horres, illos socios, quibus ne
displiceas, DEO displicere, & illius ini-
micus fieri non curas, illas viles, for-
didas,*

didas, obscœnas voluptates, quibus ut
 frui possis, DEUM negligis, illas creatu-
 ras, quas tam avide sectaris, quibus to-
 tum animum, & amorem spreto, & re-
 licto DEO Redemptore tuo consecras,
 DEO anteponis, & deos tibi facis. Isti
 sunt dii tui, ista sunt idola, in quæ glo-
 riam DEO tuo debitam toties mutasti.
 Hæc vero anne levis est injuria, qua tu
 illum DEUM afficere non horres, qui de
 se profitetur : *gloriam meam alteri non
 dabo?* - Cogita, quam enorme fuerit
 Judæorum scelus, quando a Pilato ro-
 gati, quem sibi de duobus dimitti vel-
 lent, Barrabbam, an JESUM, sacrilego
 furore vociferati sunt : *tolle hunc, & di-
 mitte nobis Barrabbam* : quis ad tanti sce-
 leris recordationem horrore non per-
 cellitur? quis tam horrendam DEI Fi-
 lium publico latroni postponentium im-
 pietatem non detestatur? - Ah! anima
 peccatrix! hanc tu contra te ipsam con-
 verte rabiem : plus multo habes, quod
 in te detesteris : tu gravioris multo fa-
 cinoris rea es, quando DEI Filium, cu-
 jus infinitam majestatem, cujus pro te
 fusum sanguinem, cujus innumera tibi
 exhibita beneficia ignorare non potes,
 crea-

creaturis posthabes; quam seducti a sacerdotibus Judæi, qui nescientes ipsi, quid facerent, innocentem Jesum latroni postposuerunt. Si adhuc dubitas, DEUM ipsum apud Ezechielem hoc tibi facinus exprobrantem audi, dum ait: *projecisti me post corpus tuum.* Recogita tantisper peccata illa, quibus DEUM non dubitasti offendere, & quam merito hoc ille de te conqueratur, agnosces. Revo- ca in memoriam voluptates illas, & il- licita commoda, quæ tuo corpori, li- bertatem illam, quam indulgisti sensibus, illum torporem, quo in Divino usus es obsequio, & ne corpori ægre faceres, DEI leges, & tam necessariam poeniten- tiam in postremis curis habuisti: quanta tua fuerit in edomandis passionibus vae- cordia, quanta in evitandis peccatorum occasionibus, ac periculis desidia, quan- tus in fide languor, quantus rerum sa- crarum contemptus, considera: quan- tus in gravissimo æternæ salutis nego- tio neglectus, quam inordinatus rerum terrenarum amor, quanta temporalium commodorum cura, & studium, tecum reputa: an non hæc, & alia hujuscemo- di plurima, quoties, & quam indignis

modis Redemptorem tuum pro te crucifixum post corpus tuum projeceris, abunde te docebunt? an non hæc, & his similia fuere Barrabbæ illi, qui, quamvis animam tuam deprædatum irent, & tanquam jurati salutis tuæ hostes mortem mererentur millies, a te dimissi sunt, innocente, tuique unice amante JESU ad diræ Crucis supplicium condemnato? & hæc tu sciens, si quando rebellis passio ad peccatum te sollicitet, si hominum timor, aut respectus, si terrenum commodum se offerat, si foeda quamvis, & momentanea voluptas falsas sensibus blanditias objiciat, opere ipso clamare non desinis: *tolle, tolle, crucifige JESUM, & dimitte nobis Barrabbam*: moriatur Jesus, ne Barrabbas, ne amor proprius, humanus respectus, voluptas, acedia, commodorum studium, superbia: verbo, ne inordinata passio moriatur?

Te obtestor, quidnam igitur innocens Jesus malifecit? quid molestus tibi fuit? quæ in illo inventa est iniquitas, propter quam postponi omnibus, & post corpus tuum, post momentaneas voluptates, post creaturas vilissimas, post ipsos adeo infensissimos hostes tuos pro-

jici

jici deberet? an quod sua in cruce brachia ad te amplectendum expanderit? an quod sanguine suo te a peccatis laverit? an quod relictis tot Angelorum, qui propter unicum peccatum perierant, millibus tui sit misertus? Hæc tu credis utique, & illum, quem peccando post corpus tuum, post creaturas projecis, quem, ut Ezechiel queritur, *propter pugillum hordei, & fragmen panis violare non times*, DEI Filium, ac Redemptorem tuum esse, a quo omnia habes, non dubitas? & eum tamen post corpus tuum projicere, eum postponere latronibus, & ad Crucis supplicium novis peccatis deposcere non formidas? Ah! frustra verbis profiteris fidem, nunquam mihi persuadebis te credere: non, non credis; quodsi enim ista crederes, quomodo fieri posset, ut manus tibi, cum eam ad peccandum extendis, non obri-gesceret, non subsisteret in venis sanguis, capilli præ horrore non assurgerent? quomodo fieri posset, ut peccantem te vel ad unicum Crucifixi JESU aspectum tui ipsius horror, pudor, dolor non exanimaret?

Et quid tandem sunt creaturæ illæ, ad quas relicto DEO Redemptore tuo amorem convertis? quidnam tibi adhuc attulerunt commodi? quidnam veri boni pollicentur, aut polliceri tibi possunt? *Foderunt sibi cisternas, DEUM Jeremiæ ore querentem audio, cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas.* Ah! Domine! quale mihi lumen verbis tuis accendis? Igitur voluptates illæ, quas tanto studio sectatus sum, commoda illa, quibus inhiavi, terrena illa bona, quorum amore a Divino me obsequio, a Divinarum legum observatione toties avocari passus sum, aliud non sunt, quam cisternæ dissipatæ, quæ nihil aquarum continent? igitur ille favor, & amicitia hominum, quam ut obtinerem, peccare non horui, illi plausus, honores, magni nominis existimatio, in qua mihi tantopere complacui, & cujus mihi comparandæ causa DEUM, & conscientiam in postremis curis habui, cisternæ dissipatæ, siccæ, aridæ? igitur omnia, quæ mundus offert, bona, oblectamenta omnia, quæ blandiuntur sensibus, mera sunt ludibria, & ut Jacobus Apostolus loquitur, *vapor ad modicum parens, atque, ut experientia*

rientia sua doctus testatur Salomon, *vanitas, & afflictio spiritus?* Et his ego bonorum umbris, huic vanitati, huic nihilo te posthabui? post has quisquiliis te projecisti? has cisternas dissipatas mihi fodere diu, noctuque non destitisti? his laborem meum omnem, ac sudorem impendi? his ut vel momento potiri possem, oblatum mihi ultro fontem aquæ vivæ dereliqui? & quæ tandem est infania, si hæc non est? O cœli! non jam obstupefcite: sed, si vos aliqua tangere potest miseratio, flete animam Christi JESU sanguine redemptam, in qua illud Davidis impletum est: *homo, cum in honore esset, non intellexit: comparatus est jumentis insipientibus, & similis factus est illis.* JESU Fili David! miserere mei, cum cœco juxta viam sedente clamo: *Domine! ut videam vanitates, & insanias falsas, quas te relicto quæsi vi toties, & tam avide sum sectatus: has si a te illuminatus videro, certus sum, me moriturum potius, quam peccato posthac consensurum.*

PUNCTUM III.

Considera, quod, si derelinquendo DEUM per peccatum grave, & amorem illi debitum ad creaturas convertendo gravissimam Redemptori suo pro se in Cruce mortuo injuriam peccator infert, multo gravior, & atrocior sit injuria, qua tam amabilem, tam erga se beneficum DEUM illi peccatores afficiunt, qui differendo poenitentiam in hac DEI sui derelictione, & ad creaturas conversione voluntarie perseverant. Scito, & vide, ait per Jeremiam DEUS: *quia malum, & amarum est reliquisse te Dominum DEUM tuum, & non esse timorem mei apud te*: quibus postremis verbis illos potissimum videtur exprimere, qui DEUM suum sic derelinquunt, sic in creaturarum amore toti sunt, ut Divinae etiam justitiae timorem a se proscripserint, ac proinde ita in peccatis vivant, ita se illis totos quantos immergant, ut nullo amplius freno retrahi, & a peccandi licentia cohiberi se sinant. O! quis amaritudinem illam verbis explicare potest, quam Divino tales ori adferunt? quis acer-

acerbissimum dolorem eloqui, quem super Crucifixi JESU vulnerum dolorem addiderunt? sit licet vel unicum peccatum grave deliberate admissum tam enormis malitiæ, ut Judæorum ambulantem in terris JESUM crucifigentium scelus superet: at enim humana fragilitas, tentationum vehementia, & quæ sunt hujusmodi, non raro excusationis aliquid adferunt, ut iratus quamvis DEUS ad misericordiam flectatur citius, & illam sibi gravissimam injuriam poenitenti facilius condonet. At vero voluntarie dilata poenitentia, repetitus in peccata lapsus, & in projiciendo post corpus suum, post voluptates, post creaturas DEO velut obfirmatus animus, hæc sunt, quæ misericordiæ plena viscera tanta complent amaritudine, ut mirum videri non debeat, si ad impendendam talibus misericordiam commoveri se non sinant.

Inter ea, quæ DEI Filius in Cruce passus est, tormenta sitis fuit tam ardens, ut de illa conquereretur: *dixit: sitio.* Sed, *cum gustasset* fellis oblato potui admixti amaritudinem, *noluit bibere*, ut Matthæus testatur. Mysterio non vacat, quod

quod mitissimus JESUS, qui nihil tormentorum pro salute nostra subire renuit, hoc unum detrectaverit; quodsi enim Augustino teste ejus in Cruce sitis aliud non fuit, quam ardentissimum, quo flagrabat, salutis omnium desiderium, amarus illē potus, quem solum ex omnibus tormentis respuit, aliud fuisse non potest, quam eorum durities, ac obstinatio, qui oblatam sibi ultro salutem per actam in tempore poenitentiam arripere, cum possent, non volunt. Ah! mitissime JESU! tales igitur tu, cujus viscera misericordiæ plena sunt, respuis? quidnam igitur illis spei relinquitur? Audio te Psalmistæ ore dicentem: *dederunt in escam meam fel, & in siti mea potaverunt me aceto. Et quidnam de illis futurum est? - - Obscurentur oculi eorum, ne videant, & dorsum eorum semper incurva: - furor iræ tuæ comprehendat eos: fiat habitatio eorum deserta: non intrent in sanctuarium tuum: - deleantur de libro viventium, & cum justis non scribantur: - quoniam, quem tu percussisti, persecuti sunt, & super dolorem vulnerum meorum addiderunt.* Hæ Redemptoris nostri querelæ, & quas intentat, minæ o! quam horrendam ostendunt esse injuriam,

riam, quam Crucifixo JESU inferunt, qui, dum tempus est, dum vocari se audiunt, obturant aures suas, & non agendo, sed in feram ætatem, ac ad mortem usque differendo poenitentiam DEUM suum tanta pro se passum non cessant derelinquere, & ad creaturas converti: o! quam merito de talibus queritur: *expandi manus meas in Cruce ad populum non credentem & contradicentem mihi.* O benignissime JESU! si quis superesset in hoc populo, qui his omnibus ad agendam, quam tanto jam tempore distulit, sinceram poenitentiam, ad detestanda, quæ jam toties repetiit, peccata, ad exuendam peccandi consuetudinem, vitandas, in quibus tam diu versatur, occasiones, & pericula moveri se non sineret, quid jam ultra superest, quod tali proponi a me posset? terrores, minas, succisionis periculum intentabo? intentavi toties: risit: ridebit iterum: si quid etiam horum ejus animum penetraverit, quam diu durabit timor? ubi vel semel priores focios, occasiones, pericula repetierit, evanescent omnia: - dicam pro illius salute fortassis hoc unicum superesse triduum, induciarum a DEO concessarum

farum tempus ad finem vergere? non credet: dicam malum, & amarum esse relinquere Dominum DEUM suum, & nullum ejus timorem animo infixum habere? contradicet. - Si tuus illum hodie aspectus non commovet, si voces tuæ: *popule meus! quid feci tibi? aut quid molestus fui tibi?* si expansæ in Cruce manus, si defluentes sanguinis tui rivi ejus cor non penetrant, ut tam diu frustra expectatos non fictæ, non ad unum tantum, alterumve diem duraturæ poenitentiae fructus faciat, quid jam ultra de tali sperari posset? - - Sed Domine! fieri non potest, ut tuus illum hodie aspectus non moveat, ut verba tua ejus cor non penetrent; nondum enim omnem sensum exuit, nondum in saxum obriquit: ut a peccato sanetur, te Crucifixum intuebitur, & cum Bernardo dicet: *Dominus meus pro me pendet in patibulo, & ego voluptati operam dabo? ego peccabo?* - non, non peccabo, ne me furor iræ DEI tot a me provocatus injuriis comprehendat.

O Divine Redemptor! en! coram te prostratum omnium indignissimum, ac miserrimum peccatorem. Credidi
qui-

quidem, & credo, ac profiteor te esse DEUM, Dominum, ac Redemptorem meum, qui pertulisti peccata mea in corpore tuo super lignum, vulneratus propter iniquitates meas, attritus propter scelera mea. Sed quid mihi hæc fides proderit, si factis meis me tantopere a te elongavi? Heu Domine! quid egi? dereliqui te fontem aquæ vivæ, & fodi mihi cisternas, cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas. Peccavi Domine! & peccando projeci te post corpus meum: tam amabilem DEUM, tam beneficum, ac misericordem Patrem spernere, & vilissimis creaturis postponere non horrui, & quamvis peccatum meum agnoverim, quamvis te poenitentiam meam fitire sciverim, ego tamen ad omnia durus, & immobilis amaritudinis felle te potavi. Agnosco Domine! major est iniquitas mea, quam ut veniam mereatur: sed multitudo miserationum tuarum me in spem erigit, quod me nunc poenitentem non projicies a facie tua, & misericordiam tuam non auferes a me. Ah! Domine! poenitet me ex toto corde, & in tota anima mea, quod te DEUM meum offendi,

D derim,

derim, quem amo, & amare cupio super omnia, tanquam summum bonum: & propterea mori potius eligo, quam te posthac offendere. Amen.

MEDITATIO III.

DE

COGITATIONIBUS PECCATORIS IN MORTE EX ASPECTU CHRISTI CRUCIFIXI.

INter ea, quæ moribundis adhiberi solent, est imago Crucifixi, ut in eo articulo constituti, a quo pendet æternitas, ex aspectu Redemptoris sui, qui mortis amaritudinem pro salute nostra gustare dignatus est, in spem erigantur, dolores morbi, & mortis angustias ferant lenius, contratentationes tunc potissimum ingruentes præsidium habeant, ad peccatorum suorum detestationem feriam, ad concipiendam obtinendæ veniæ, ac æternæ salutis fiduciam erigantur. Quam hic aspectus Christi Crucifixi, quando in eum moribundi oculi conjiciuntur, sit efficax, ipsemet exper-
tus

tus sum in particulari casu, qui aliquot abhinc annis in alio quodam loco contigit, & cui præsens adfui. Jacebat persona morti proxima, quæ gravem in animo rancorem, & inimicitiam contra alium gerebat, nec ulla ratione permoveri poterat, ut cum eo, quem oderat, & a quo in eo statu omnem opem, ac amorem sibi exhiberi sciebat, in gratiam rediret. Orabat sacerdos, & quæcunque poterat, ad emolliendum pertinacem animum tentabat media: nunc precibus, nunc rationibus agebat, nunc vicinam proponebat mortem, & post eam secuturum terribile judicium, nunc æternæ damnationis minas intentabat: sed incassum omnia; præter amarum enim risum, & abnuentis signum datum capite nihil obtinuit. In hoc rerum articulo sacerdos inspirante, & movente ejus animum Deo (qui instrumenta sua regit, & mirabiliter sæpe assistit animarum curatoribus) Crucifixi effigiem sinu extractam ad moribundæ lectum projicit hæc addens verba: *ego te amplius non rogabo: iste te rogat: vide, num aliquid a te mereatur.* Et hoc unum satis fuit, ut animus quavis antea rupe

durior emolliretur. Eodem temporis momento ad mortualem suum lectum accersiri jussit eum, quem tam pertinaciter oderat, & cum eo inter uberrimas lacrymas in gratiam rediit: neque ab eo tempore ad mortem usque Crucifixum a se dimisit, neque hoc Divinæ erga se misericordiæ prodigium prædicare destitit, nunquam se, si ex hoc morbo sanaretur, eam Crucifixi effigiem sacerdoti reddituram professâ, cujus aspectu præsentissimo æternæ damnationis periculo erepta fuisset.

Ah! mi Jesu! ausim ego miser peccator tale aliquod hodie ab infinita tua misericordia prodigium petere, ut, si quis adesset tam induratus peccator, quem per hos annos nullus adhuc terror, nullæ preces, aut minæ ad agendam sinceram poenitentiam movere potuissent, & qui fortassis nunc actu mortis propior est, quam credat, & quam illa persona tunc fuerit, hodie ex aspectu Crucifixi moribundo propositi ad agendam serio, quam tanto jam tempore distulit, poenitentiam moveatur? - - Et cur hoc a te petere non audeam, qui me fortassis ea causa illi spectaculo interesse

teresse voluisti, ut, quod ibi præ solatio ubertim lacrymans vidi, eo ad aliam animam convertendam uterer, cujus, quamvis a te retrorsum abeuntis, novo veluti prodigio misereri jam tunc constitutum habebas? Agam, quod potero, & in præsentī meditatione moribundo peccatori, qui poenitentiam ad mortem usque distulit, Crucifixi effigiem ante oculos ponam: proponam eam autem tali, qui, quamdiu vixit, ad omnia surdus nec ratione, nec precibus, nec minis, ac terroribus, nec ipso adeo amabili, ac misericordiæ pleno Crucifixi JESU aspectu ad agenda poenitentiam se moveri est passus. Duobus punctis absolvetur meditatio. In primo puncto ostendam, quod talis peccator, qualem nunc descripsi, ex aspectu Crucifixi in morte nullum habiturus sit solatium: in secundo puncto, quod ex hoc aspectu habiturus sit terribilem angorem, ac perturbationem.

PUNCTUM I.

Videamus igitur, & talem nobis peccatorem moribundum proponamus. Vocor ad infirmum: accingo me ilico,

& pro more Crucifixi mecum effigiem accipio. Per viam illum, qui me vocavit, interrogo, sitne periculum grave, & propinquum? affirmat homo, & valde propinquum esse ait: simul me, quantum tempus finit, edocere incipit, ad qualem infirmum me vocet. Rogo te Pater! mœsta, & tremula voce ad me ait, adhibe conatum, quantum potes, ut hominem, ad quem te nunc duco, ad agendam poenitentiam, & mortem Christiane oppetendam permoveas, & juves, cujus vitam Christiano homine prorsus indignam fuisse, nemo fere est, qui ignoret: o! quot ille, dum viveret, verbis, factisque suis scandala præbuit, quot innocentibus ruinæ occasio, & causa fuit. Ejus sermones in rebus fidei nihil, nisi libertatem, spirabant, fuitque illi solenne ea omnia, quæ ad religionem, DEI cultum, pietatem pertinent, mordaci lingua proscindere, contemnere, ludibrio exponere, & e sanctissimis quibusque rebus fabulam facere: his si sermonibus abstinuit, aut alienam liberime proscindebat famam, aut obscœnum ejus os intolerabilem turpissimarum sordium mephitim eructabat. Verbis

bis respondebant facta, quæ ille non jam occulte patrabat, sed publice, & ut constarent omnibus, in colloquiis, & amicorum circulis, quæ fecisset, jactare solitus, de peccatis suis, tanquam totidem triumphis, & præclaris facinoribus, impudentissime gloriabatur: nulla ab eo facile neglecta est peccandi occasio, & si quando aliqua illi obtigit, eam a se, quamdiu retinere illam potuit, certe non dimisit. Vita ejus omnis inter voluptates, epulas, diverticula, & quidquid demum genio arridere potest, acta est: totus ejus animus in terrenis rebus fuit: pauperes nonnisi durum experti sunt: iræ impotens o! quot excitavit jurgia, quot miseris a se oppressis lacrymas, & gemitus elicuit, quam gravem læsus vindictam quæsiuit: quas adhibuit machinas, & fraudes, ut alios deprimeret, & se extolleret. Orantem, aut boni operis aliquid exercentem vidit nemo: in ecclesia nonnisi tunc conspectus est, quando sine gravi nota inde abesse non potuit: sanctissima ecclesiæ Sacramenta semel duntaxat in anno (si tamen tunc) suscepit. Monita, quæ ab amicis, Confessariis, Concionatoribus, ad quos au-

diendos in amicorum gratiam aliquando, quamvis raro, accessit, ab aliis viris piis accepit, surdis excepit auribus, risit, explosit, illud identidem dictitans, se jam in morte poenitentiam acturum, tunc sibi ad eam satis fore temporis: nunc rebus aliis occupato non vacare tam tetricas cogitationes ad animum admittere, & optimum vitæ tempus ejusmodi melancholicis occupationibus impendere. Verbo: ut hominibus placeret, ut mundi gaudiis frueretur, fecit, tulitque omnia: ut Deo serviret, ut animæ suæ salutem consuleret, nihil: aut, si quando etiam ad agendam seriam poenitentiam permotus est, mox priorem vivendi consuetudinem repetiit, & plerumque postea deterior, quam prius fuerit, est effectus. Nunc in extremo versatur periculo: succurre Pater! ut potes. Jam a Medicis de periculo admonitus, ab amicis, ut sacerdotem ad se vocare, & animæ suæ rationes cum eo componere velit, inter lacrymas rogatus hæret immobilis: furdo fabula canitur: ejecturum se protestatus est, si quis sacerdos venerit. Sed quale hoc foret scandalum, si eum domestici absque

que sacerdote mori sinerent! Itaque Pater! ex his, quid agendum sit, tute facile conjicies: periculum scis, tuum erit pro viribus animæ succurrere. Intellexi omnia, quam arduum sit, quod aggredior, negotium, video: si quid spei superest, in sola infinita Dei misericordia reponi debet. Interea tentanda sunt omnia, & periculum ægro exponendum clare, & sine ambagibus, ne tempus frustra perdatur.

Ingredior itaque ad ægrum, & quamvis eum me conspecto turbari videam, absterreri tamen me non sino, quin ad ejus lectum propius accedam. Ille me truci vultu intuens: quis te vocavit? Pater! iratus ait: aut quid hic tibi mecum est negotii? Ego placide, ac modestis verbis ad eum me in hoc ejus statu juvandum, ac solatio aliquo recreandum venisse repono. Bene, respondet æger: an morbo me levare, mihi que sanitatem potes reddere? si de corporis sanitate quæris, ajo, hujus curam gerent Medici, qualis ego non sum: si vero de animæ - - Apage igitur, iratus involat: quid hic vis? si te, aut tui similem voluero, jam vocabo: nunc aut

faceſſe, aut te hinc jubebo abigi. - Non
me terres, bone vir! repono: multum
mihi tecum eſt negotii: animam tuam
volo, & per me Deus illam vult. De
vita tua conclamatum eſſe ſcito, nulla
tibi ſpes diutius vivendi ſuper eſt: mo-
rieris ex hoc morbo, ne dubita, & for-
taſſis adhuc hodie. Dedisti corpori, de-
disti mundo fere omnes vitæ tuæ an-
nos: da nunc paucas, quæ ſuperſunt,
horas Deo, & animæ tuæ. Dedisti ami-
cis integros non raro dies: da nunc
pauca ſaltem momenta mihi, quo affir-
mare auſim amiciorem tibi eſſe nemi-
nem. Audi me tantisper. Iter tibi in-
ſtat longum, periculi, ac timoris plenum,
arduum: ambulabis viam, per quam non
reverteris amplius. Huic te viæ, huic
itineri bene peragendo accinctum eſſe
vix credo: ſcis ipſe, qualis vita tua fue-
rit: notiora ſunt tua ipſius prædicatio-
ne peccata tua, quam ut latere aliquem,
qui te novit, aut bonæ de ſalute tua ſpei
adferre poſſint aliquid, niſi dilatam per
tot annos poenitentiam nunc, dum ad-
huc tempus eſt, apprehendas. Si vis,
non eſt, quod metuas: in aperiendis
peccatis tuis, quæ a te ipſo toties publi-
cata

cata sunt, parum, credo, aut nihil difficultatis inerit: de sincero solum dolore, ac peccatorum detestatione, de concipienda spe veniæ, & emendationis proposito agitur: fiduciam habe: si, quod in te est, feceris, infinite misericors DEUS hanc tibi gratiam non negabit. Me promptum habes ad omnia, juvabo pro viribus, & ut brevi hoc, quod restat, tempore salutem tuam in tuto collocem, nihil laboris, nihil curæ prætermittam. Hoc a te unum volo, hoc te per salutem animæ tuæ oro, hac sola de causa huc accessi: aliud mihi tecum nihil est negotii. Audisti? tua res agitur: quid ais? quid statuis? - - Ut te hinc auferas, Pater! & si quidem ex hoc morbo moriendum mihi est, tranquillo saltem animo mori me finas: hoc statui. - - Quid ais? tranquillo animo mori te ut sinam? & tranquillo animo mori poteris tu, cujus tota vita in peccatis acta est, cujus poenitentiam longanimis DEI misericordia tot jam annis expectavit, & etiamnum expectat? & tu tranquillo morieris animo? an igitur immortalem te habere animam, & post hanc tibi vitam superesse aliam aut æternum

num felicem, aut æternum infelicem non credis? an propinquum Divini Judicis adventum non metuis? an tremendam ejus majestatem non expavescis? an apertum jam tibi infernalis carceris ostium non vides? & tu, qui hæc omnia ignorare non potes, tranquillo animo morieris? an insanis? obsecro: an tuam ultro animam trades dæmoni? ah! cogita, te obtestor, quid sit æternum ardere. - - Sed furdo fabula: jam dixi, Pater! iratus replicat: abi fane, nec mihi ultra faceffe molestiam.

O bone Jesu! quid nunc agam? si absterreri me sino, si hinc abeo, peribit anima tuo sanguine redempta, quam tu de meis forsitan requires manibus. Ah! Domine! misericordia! misericordia! memento sanguinis, quem pro hujus etiam animæ salute fudisti, memento laboris, quem ad illam quærendam impendisti, memento amaræ mortis, quam pro ejus salute in Cruce subivisti: per hunc sanguinem, per hunc laborem, per hanc mortem tuam misericordiam pro hac anima imploro, ne æternum pereat. - - Unum superest, quod nunc occurrit: fors tuo Domine! aspectu
move-

movebitur: - tentabo. - Audi miser!
 verbum unicum. - En! Redemptor
 tuus expansis in Cruce manibus, & in-
 clinato capite te orat, ne se deferas, ne
 te ipsum perditum ire velis. Attolle
 tantisper moribundos oculos, & in hanc
 Crucifixi Jesu effigiem conjice: vide
 vulnera, vide sanguinem pro te profu-
 sum: hæc tuæ in illum crudelitatis sunt
 vestigia: ah! perpende, quid egeris, &
 ingemisce, dole, veniam pete, & impe-
 trabis: spondeo; nam & Latroni eam
 dedit. - - Sed nil moveris: ficcis Re-
 demptorem tuum intueris oculis: sic
 agis, quasi omnem plane sensum amisisses.
Ecce! quomodo moritur justus, & tua cau-
sa, & pro salute tua moritur: & tu,
qui peccator es, ita mori recusas? an ne
igitur corde non recogitas? an Redem-
ptorem tuum frustra pro te mori fines?
an tam amabilem DEUM tanta pro te pas-
sum unico amoris, & sinceri pro tot ei
illatis injuriis, ac offensis doloris actu
dignum non existimas? adeone igitur
humanitatem omnem exuisti, ut istorum
tibi nihil ad cor transeat? - - Miror te Pa-
ter! respondet subridens æger, hæc apud
me tam copiose proloqui, quæ pro me
 non

non sunt: aliis ista, per me licet, dicere, quantum voles, poteris: ego in iis neque pietatis sensum ullum, neque vel tantillum solatii reperio. - - Non credis igitur? - - Credo, scio, agnosco omnia: sed - - Ah! intelligo, quid velis: peccatorum tuorum gravitas, & multitudo tibi spem veniæ reddit dubiam: dæmon tentationum suarum vehementia illud solatium eripere tibi nititur, quod ex amabili, & misericordiæ pleno Crucifixi JESU aspectu tibi sperare liceret. Sed erige, erige moestum animum, fiduciam concipe: en! Redemptor tuus *peccata tua pertulit in corpore suo super lignum: si fuerint peccata tua, ut coccinum, quasi nix, dealbabuntur, & si fuerint rubra, quasi vermiculus, velut lana, alba erunt.* Quid dubitas? miser! quid moraris illius te solatii participem efficere, quod Redemptor tuus in hac Cruce pro te pendens tam amanter, ac liberaliter tibi offert? - - Quæ tu mihi solatia somnias? respondet æger: solentur se hoc aspectu alii, quorum vita Crucifixo conformis fuit, aut, qui, dum tempus erat, egerunt poenitentiam: pro me nihil prorsus in eo solatii est repositum: pro me misericordiæ

diæ tempus elapsum jam est: pro tot annorum gravissimis peccatis, pro tot datis scandalis, pro neglecta toties DEI ad poenitentiam invitantis voce, pro tam diuturna, & pertinaci in faciendis poenitentiae fructibus sterilitate quomodo satisfaciam? ah! Pater! video bonum tuum erga me animum, & tibi pro eo gratias ago: sed frustra laboras: pauca mihi supersunt momenta, intra quæ pro tot peccatis satisfacere non possum. - - Quid desperas? potes, infelix! potes, si modo velis, etiam intra pauca hæc momenta satisfacere: Latronis in Cruce poenitentis exemplum sequere: unico amoris, ac sinceri de peccatis omnibus doloris actu opus est: reliquum omne debitum jam DEI Filius pro te in Cruce persolvit: hoc infinito sanguinis sui pretio non pro tuis tantum, sed pro totius mundi peccatis Redemptor tuus satisfecit, & acceptatum est ab æterno Patre solutionis pretium: tu modo illud tibi vel per unicum veræ, ac sinceræ poenitentiae actum applica, & salva sunt omnia: ego, si vel unum vere poenitentis animi signum dederis, Jesu Christi authoritate, ac nomine ab omnibus peccatis

catis te absolvam, & rata habebitur in
 coelis absolutio: hoc tibi non meo, sed
 ipsius Christi nomine promitto. Spera
 igitur, & hoc, quod superest, tempore
 ad salutem tuam utere. Amoris Dei,
 & sinceri doloris de peccatis actum eli-
 cere utique potes. - - Quæ tu mihi pe-
 regrina, & ignota refers nomina? ego,
 quid amare DEUM, quid de peccatis sin-
 cere dolere sit, nescio, nec, si scirem,
 elicere actus possem, quibus per vitam
 non assuevi: audiivi quidem de hujus-
 modi actibus sæpius: sed audiivi etiam,
 ut recte fiant, singularem Dei gratiam
 requiri: hanc non mereor, quia toties
 abusus sum, nec sperare possum, aut exi-
 gere miraculum: igitur frustra in his
 actibus laborarem. - - (Ah! Domine!
 quam vere dixit David: *pro hac orabit ad
 te omnis sanctus in tempore opportuno. Ve-
 rumtamen in diluvio aquarum multarum ad
 eum non approximabunt*) - - Pergit æger.
 Christi sanguinem infiniti pretii esse scio,
 & abolendis totius mundi peccatis suf-
 ficere: sed hic ipse sanguis a me con-
 culcatus toties mihi nihil prodest. Jam
 mihi Christum ex hac Cruce ad me di-
 centem audire videor: *vocavi te, & renui-
 sti:*

sti : ego quoque in interitu tuo ridebo. Desine igitur me in spem erigere, mihi que solatium polliceri Pater ! quod , cum habere possem, nolui : nunc, si vellem, habere non possum ; pro me enim tempus amplius jam non est. - - Jam desperare incipio : nunc agnosco , quam recte de talibus Psalmista dixerit : Domine ! non est in morte, qui memor sit tui. - - Qui lectum circumstant , pallent, tremunt, flent, ne desistam, orant. Sed quid remedii superest, ut hæc rupes emolliatur ? Imploremus pro illo misericordiam Divinam. Oremus. Respice, quæsumus, Domine ! super hunc famulum tuum, pro quo Dominus noster JESUS Christus non dubitavit manibus tradi nocentium, & Crucis subire tormentum. - Domine ! ne tradas bestiis animam confitentem tibi : & animam pauperis tui ne obliviscaris in finem.

PUNCTUM II.

Redeo ad infirmi lectum, & Crucifixum manu tenens his eum verbis alloquor. Audi cor durum, & impœnitens ! nihil apud te profeci hætenus. Vide postremo Redemptorem : sed vide

E

etiam

etiam mox futurum Judicem tuum, elige, qualem habere illum velis. Si Redemptorem cupis, en! expandit brachia, & paratus est hoc adhuc momento te poenitentem suscipere: quantacunque sint peccata tua, scito, infinities majorem esse illius misericordiam: dole tantum ex animo, & salvaberis: sis licet indignus venia, sis indignus gratia, in has misericordiæ manus te projice, in hæc vulnera, in hoc cor amore tui apertum te immerge: adhuc tempus est, adhuc te expectat. - - Ah! tandem aliquando exorari te sine: an expectas, ut hæc Redemptoris tui vulnera novum pro te, & in oculis tuis effundant sanguinem, aut ut Redemptor tuus, quemadmodum indurato illi, cui Sanctus Franciscus Borgias adstitit, factum legitur, soluta de cruce manu exceptum sanguinem in os tibi conjiciat? Ah! per hunc te sanguinem obtestor, cogita, quid agas. - - Sed turbaris, irasceris, fremere dentibus, & te contorquere incipis: cur vultum declinas? cur Redemptorem tuum intueri renuis? an amabilis ejus facies, an misericordiæ pleni oculi te terrent? - - Ah! exclamat miser:

fer: aufer a me hanc Crucem, & terribilem hunc vultum ab oculis meis remove. Judicem meum video, cui post pauca momenta sistar totius vitæ, & dilatæ ad mortem usque poenitentiaë rationem redditurus. Hæc lingua contra me æternæ damnationis sententiam proferet, hæc manus me ad infernum projicient, hic Christi sanguis pro me profusus me æternum cruciabit. Ah! succurre Pater! succurre, si potes. Vides terribiles, quibus me Crucifixus intuetur, oculos, & peccata mea, & neglectas tot gratias, & frustra pro me profusum sanguinem mihi exprobrat? audis horribile vocis tonitru, quo mihi intonat: *quæretis me, & non invenietis, & in peccatis vestris moriemini. Vocavi te, & renuisti: ego quoque in interitu tuo ridebo? audis dicentem: verterunt ad me tergum, & non faciem: dorsum, & non faciem ostendam eis in die perditionis eorum? en! jam me Judex tradit tortoribus, jam in me dæmones parant irruere. Juva, juva, si potes. - Ah! dæmon miserum ad desperationem adigit. Igitur: exurgat DEUS, & dissipentur inimici ejus, & fugiant, qui oderunt eum, a facie ejus. Ecce!*

signum Domini: fugite partes adversæ. -
 Tace, exclamat æger, quid mihi male-
 dicis? Pater! cur dissipari, cur fugere
 me jubes? an me inimicum, & adver-
 sarium Crucis esse nescis? Sed potes
 hoc adhuc momento non esse, si modo
 velis, per poenitentiam. - Poeniten-
 tiam? - Ita, poenitentiam. - Quid est
 hoc: poenitentiam? - Dole de omnibus
 peccatis tuis, & dic contrito corde:
DEUS! propitius esto mihi peccatori: pœni-
tet me, & doleo ex amore tui o mi DEUS!
quod te summum, & infinitum bonum toties,
& tam graviter offenderim. - - Sed quid
hoc? jam est mortuus. - - Ita, ita; jam
est mortuus. - Requiem æternam - -
 Quid? quid dico? terrent me Augusti-
 ni verba: hac justissima animadversione pu-
 nitur peccator, ut moriens obliviscatur sui,
 qui, dum vixit, oblitus est DEI. - Audio
 Paulum: inimici Crucis Christi, quorum
 finis interitus.

Subsistamus hic tantisper, & conje-
 ctis in Crucifixum oculis Augustinum
 audiamus. Sanctus hic Doctor in ex-
 positione Psalmi 34. mortis certitudinem
 æque, ac incertitudinem considerans
 his Divinum Redemptorem suum ver-
 bis

bis alloquitur : forte cras moriturus sum :
qua fronte te videbo ? - Meditemur non-
 nihil hæc Augustini verba , nobisque
 ipsis applicemus , & interroget unus-
 quisque Crucifixum JESUM : forte hoc
 anno , forte hoc mense , forte post hoc tri-
 duum , forte cras , forte adhuc bodie mori-
 turus sum : *qua fronte te videbo* , quando
 mihi moribundo sacerdos tuam in Cru-
 ce pendentis effigiem aspiciendam , &
 osculandam porriget ? - *qua fronte te*
videbo - ego , qui tot jam annis in tan-
 ta libertate vivo , qui peccata peccatis
 accumulo , qui derelicto fonte aquæ vi-
 væ mihi cisternas dissipatas , quæ con-
 tinere non valent aquas , fodio ? - -
qua fronte te videbo - ego , qui peccan-
 di occasiones , & pericula ultro quæro ,
 qui in prava peccandi consuetudine tam
 diu constitutus sum , qui tot Divinas gra-
 tias , & inspirationes negligo , nullis mo-
 nitis , nullis rationibus , nullis terrori-
 bus , nec infinito tuo erga me amore ,
 & exhibitis mihi beneficiis , ut peccan-
 di finem aliquando faciam , moveri me
 sino ? - - Forte cras moriturus sum : *qua fron-*
te te videbo - ego , qui in fide sum lan-
 guidus , in bonis operibus sterilis , in co-

gitationibus ad illicita objecta conver-
sus, in verbis liber, detractor, lascivus,
in his æque, ac operibus, & conver-
sationibus meis scandalosus, dissolutus,
mundi vanitatibus, corporis commodis,
illicitis voluptatibus totus quantus im-
mersus? - - *qua fronte te videbo* - ego,
qui sensibus externis etiam in templo,
& ipsius Dei conspectu omnem liberta-
tem indulgeo, qui inordinatis meis cu-
piditatibus semper obsequor, omnem
boni occasionem negligo, vitam otiosam
vivo, pravis fociis adhæreo, alios meæ
curæ commissos, quos in virtute, &
literis instituere deberem, peccare do-
ceo, & innocentes seduco? ego, qui
pietatem, & res sacras amaro risu, &
sarcasmis perstringo, muneris mei, &
Christiani hominis obligationes non im-
pleo, respectibus humanis agor, homi-
nibus placere unice quæro, Deo dis-
plicere non curo? ego, qui res alienas
sine omni remorsu servo, ut me exal-
tem, alios opprimere non horreo, nul-
lam pauperibus misericordiam, nullam
proximo charitatem exhibeo, unice, quæ
mea, & non, quæ Jesu Christi sunt, quæ-
ro? - - *Forte cras moriturus sum, qua fron-*
te

te te videbo - ego, qui tanto jam tempore poenitentiam differo, & juventute, ac viribus meis fretus ad seram ætatem, ad mortem usque differre statuo, qui per annum nonnisi bis, vel ter, & tunc sine ullo pietatis sensu, ex mera consuetudine sanctissima Sacramenta suscipio, & post ea mox iterum in priora peccata labor, nulla mihi a Confessario suppeditata media adhibeo, peccandi occasiones, & pericula repeto, nullum Dei timorem, nullam salutis meæ curam gero: qui jam priore anno propter sterilitatem bonorum operum, propter dilatos poenitentiae fructus succidi debui, sed Christo pro me interpellante misericorditer uno adhuc anno dimissus sum, & tamen sterilis esse pergo, bonorum operum, & poenitentiae dignos fructus nondum feci, & nondum facio? *qua fronte in ultimo vitæ meæ limine te videbo? qua fronte te videbo?* an mihi tunc Crucifixi signum positum erit in resurrectionem, vel in ruinam? ah! mi Jesu! quando moriturus sum, *qua fronte te videbo?* - O! quam vellem, ut quisque nostrum quando Crucifixi effigiem aspicit, saltem interdum hæc sibi Augustini verba

in memoriam revocet, secumque repetat: O bone JESU! *forte cras moriturus sum*: quando te in manus moriens accipiam, quando caligantes, & jam vitrescentes oculos in te conjiciam, qua fronte te videbo? sed practice hoc dicamus, practice, inquam, non speculative; secus enim hæc reflexio nobis nihil proderit.

Ah! mi JESU amore mei Crucifixe! qua fronte moriens te videbo! o infinita misericordia! per sanguinem, crucem, & mortem tuam te obtestor, ut tunc mihi aspectus tuus mitis, ac festivus appareat; quam horrendum enim foret te iratum tunc videre: quam horrendum foret, si tunc mihi dorsum, & non faciem ostenderes. Scio, o JESU! scio, quid velis: jubes me nunc ad te converti, & promittis mihi, quod tunc ad me converteris. Ah! convertar igitur per sinceram, & non amplius dilatam poenitentiam: & jam nunc convertor, ac detestor ex amore tui, quod te toties dereliquerim: sed non derelinquam amplius: te in Cruce pro me pendentem semper posthac habebo præ oculis: sic ad te convertar in toto corde meo,

meo, dum vivam, ut, quando hinc exiturus sum, te ad me conversum læta, & secura fronte videre merear. Amen.

MEDITATIO IV.

DE

HORRORE, ET CONFUSIONE
PECCATORIS EX ASPECTU
CHRISTI, ET CRUCIS EJUS
IN JUDICIO.

SI tantus futurus est angor, ac perturbatio peccatoris indurati, & poenitentiam ad mortem usque differentis ex aspectu Christi Crucifixi in morte, quantus erit ejus horror, ac confusio ex hoc aspectu in judicio? *Hoc signum Crucis erit in cælo, canit Sancta Mater Ecclesia: hoc signum Crucis erit in cælo, cum Dominus ad judicandum venerit.* Consideremus igitur in præsentī meditatione peccatorem in judicio coram Christo, & ejus Cruce stantem, & quales in eo sensus hic aspectus producturus sit, videamus. Tria erunt meditationis puncta. In primo puncto considerabimus peccatoris in hoc aspectu horro-

rem ex agnitione: in secundo puncto
ejus confusionem: in tertio puncto ejus
desperationem.

PUNCTUM I.

Considera, Matthæum Evangelistam,
dum cap. 24. extremum judicii diem,
qualis futurus sit, describit, inter alias
tremendi illius judicii circumstantias
etiam hanc, tanquam singulari attentio-
ne dignam, referre: *tunc parebit signum
Filii hominis in cælo.* Quale sit hoc sig-
num, non opus est inquirere; jam enim
illud ab Ecclesia nobis indicatum agno-
vimus esse signum Crucis. *Hoc signum
Crucis erit in cælo, cum Dominus ad judican-
dum venerit.* - Consideremus igitur, &
inquiramus, qualis futurus sit peccato-
rum sensus, quando hanc Crucem, &
Christum Judicem, qui in ea nos rede-
mit, ante suos oculos positum videbunt.
Matthæus citatis paulo ante verbis mox
subjungit: *Et tunc plangent omnes tribus ter-
ræ.* Idem DEUS per Zachariam Prophe-
tam testatur dicens: *aspicient ad me, quem
confixerunt, Et plangent - Et plangent.* - Ut
hunc planctum, & agnitionis hujus hor-
rorem

rorem clarius agnoscas, repræsentata tibi hominem Principi suo charum, & ab eo amplis honoribus, multisque beneficiis auctum, in actuali gravissimo perduellionis crimine deprehensum ante ejusdem sui Principis solio suo cum majestate insidentis, & totius aulæ comitatu stipati oculos constitui, atque ita constitui, ut attentati flagitii instrumentum, ac testimonium omnium oculis expositum publice conspiciatur. Quidnam in hoc casu talis reus dicet? quidnam intra se cogitabit? quo illum horrore percellet vel hæc una cogitatio: iste, ante cujus oculos nunc sto, est meus Princeps, qui me tenere amavit, qui mihi plurimum boni fecit, & contra quem ego nunc actu gravissimum perduellionis crimen ipsi Principi, & omnibus, qui cum eo adsunt, notum, ac manifestum commisi? Ego profecto neminem inter nos esse credo, qui non millies mori mallet, quam tale de se ipso spectaculum præbere, si etiam nullam aliam pænam haberet, quam a Principe metueret. Quodsi porro cogitaret: hic a me tantopere offensus Princeps me nunc statim publice judicabit, & secundum

om-

omnem justitiæ rigorem judicabit, mirum erit, si præ horroris magnitudine exanimis non corruet. - Nunc igitur cogita, & si potes, imaginare tibi horrorem illum, quo corripietur peccator, quando coram se positam videns Crucem Domini, atque ipsum Dominum, a quo in Cruce redemptus est, videbit, in quem transfixerit, & in maiestate Judicis sedentem agnoscet illum, contra quem *tetendit arcum suum*, & quem *posuit, quasi signum ad sagittam*. Cogita horrorem illum, quo *cognoscetur Dominus iudicia faciens*, & *in operibus manuum suarum comprehendetur peccator*. *Aspicient ad me, quem confixerunt, & plangent, - & plangent.*

Quodsi olim fratres Joseph, cum ex ore fratris sui a se per invidiam venditi, nunc vero Pro-Regis Ægypti dignitate ornati hæc solum inter lacrymas prolata audirent verba: *ego sum Joseph*, non poterant respondere nimio timore perterriti, quid erit, quando venientem in nubibus Judicem videbit omnis oculus, & qui eum *pupugerunt*? Quodsi ad unam Christi in horto vocem: *ego sum*, satellites, & ministri abierunt retrorsum, & ceciderunt
in

tes; nos insensati, ergo erravimus a via veritatis, & justitiæ lumen non luxit nobis, & sol intelligentiæ non est ortus nobis. Et quid mihi aliud expectandum foret, si te tunc Judicem, quam nunc Redemptorem, agnoscere mallet, si potius eligerem in te, quem transfixi, quam, a quo redemptus sum, aspicere? Ah! Domine! si sic agerem, qua fronte te viderem? - qua fronte te viderem?

Confidera ulterius, si solus apparentis in coelo Crucis, & Divini Judicis aspectus tantum peccatoribus horrorem adferet, & tam amare plangere illos coget, quid primo in iis factura sit illa agnitio, qua simul in aspectu Crucis, & Divini Judicis omnem ejus erga se amorem, impensum sibi laborem, exantlatos pro se dolores, & collata in se beneficia, simul in conscientia sua, tanquam infallibili speculo, omnes Redemptori suo illatas injurias, & totam illarum gravitatem, ac magnitudinem agnoscent. Hoc illud est, quod Deus per Psalmistam peccatori minatur: *arguam te, & statuam contra faciem tuam.* - O terribilis scena! peccator in conspectu Christi, & Crucis ejus contra faciem suam
statu-

statutus. Videmus in hoc mundo homines, qui adversus alium optime de se meritum grave scelus admiserunt, ad illius conspectum pallere, turbari, tremere, illius oculos omni studio declinare: & valde perfrixtæ frontis, ac projecti animi sit, oportet, qui ad oblatum sibi talis hominis aspectum nihil in seurbationis oriri sentiat, etiamsi nihil sit, quod a tali metuat, etiamsi eum scelus contra se commissum ignorare credat, etiamsi hoc ipse scelus non tam grave, nec a se sine causa aliqua factum esse arbitretur. Turbationis hujus causa alia non est, quam rea conscientia, quæ crimen objicit, & talem hominem timoris expertem esse non sinit. Nunc itaque imaginare tibi, si ad conspectum hominis tantam vim habet commissi adversus eum criminis conscientia, quidnam illa factura sit, quando ad conspectum DEI majestate pleni peccator hujus ipsius DEI erga se amorem & suæ adversus eum ingratitude enormitatem clarissime agnoscet. Quisnam erit peccatoris sensus, quando cogitabit: hic est JESUS, qui me redemit, & quem ego persecutus sum: hic est fons aquæ vivæ,

vivæ, quem ego dereliqui, ut mihi cisternas dissipatas foderem : hic est, qui æternæ servitutis jugum morte sua a me abstulit, & ejus vinculis me exolvit, cujus ego jugum confregi, vincula rupi, cui dixi : *non serviam* : hic est Rex tremendæ majestatis, quem sprevi, latronibus postposui, post corpus meum, post vilissimas creaturas, post momentaneas voluptates projeci : hic est, ut ipse apud Jeremiam ait, scelerum meorum *judex*, & *testis*, de quo Chrysologum dicentem audio : *excusatione caret, qui facinus ipso judice teste committit?* O crudele spectaculum ! intra se clamabit anxius : nunc agnosco, quid sit abuti Divinis beneficiis, nunc agnosco, quid sit tam beneficum DEUM derelinquere, & spernere, nunc agnosco, quid sit ab eo tam amanter ad poenitentiam vocante, & expansis brachiis expectante retrorsum abalienari : O ! quis horror me corripit, dum me ipsum video, dum vanitates, & insanias falsas, quas tanto studio quæsi, intueor, dum horribilem, in qua vixi, coecitatem agnosco. O ! si nunc Divini Judicis declinare possem oculos : O ! si me ipsum videre non deberem.

utentem audire: popule meus! quid feci tibi? aut quid molestus fui tibi? responde mihi. - - Quid palles? quid obmutescis? quid trepidas? responde mihi: quid feci tibi? aut quid molestus fui tibi? - an, quia redemi te in sanguine meo? an, quia proposito mihi gaudio pro te sustinui Crucem confusione contempta? an, quia expandi manus meas ad te non credentem, & contradicentem mihi? responde mihi, responde. - Quid est, quod debui ultra facere, & non feci tibi? responde mihi. - Pater meus, quando me pro te tradidit, etiam mecum omnia tibi donavit, animam, corpus, corporis sensus, animæ potentias, jus ad cœlum, inspirationes, gratias, salutis mediâ, poenitentiae tempus, creaturas omnes. Audire poteras Chrysostomum: oculum tibi fecit, oculum illi utendum exhibe, non diabolo: fecit tibi manus, has illi possideto, non diabolo: fecit tibi aures, illas ipsi exhibeto, non lascivis cantibus, & obscœnis fabulis. Responde. Ego te quæsi in laboribus a juventute mea: ego languores tuos tuli, & dolores tuos portavi: vulneratus sum propter iniquitates tuas, & attritus propter scelera tua: meo livore sanatus es: ego propter te tanquam ovis ad occisionem

fionem ductus sum : obmutui, & non aperui os meum : ego dilectam animam meam pro te in mortem obtuli : ego pro te oravi : ego salutem tuam fitivi : ego te redemi in sanguine meo. - *Popule meus ! quid feci tibi ?* - Dicere tibi Chrysoftomus poterat : animam tibi redemit, animam illi servato, non diabolo : corpus tibi redemit, corpus illi consecrato, non obscœnis voluptatibus, non otio, non illicitis commodis : linguam tibi redemit, hanc illius laudibus impendito, non maledictis, non detractationibus, non spurcitiis, non scandalis, non libertinis sermonibus, non sarcasticis contra fidem, pietatem, res sacras dicteriis, non humanis respectibus : oculum tibi redemit, hunc illi exhibeto, non lascivis aspectibus, non legendis libris scandalosis, & pestiferis : intellectum tibi redemit, hunc illi cognoscendo tribue, non rebus noxiis : voluntatem tibi redemit, hac illum amato, non vanitates, & insanias falsas, & sic de pluribus. *Responde.* Scis, quid fecerim tibi, scis, quomodo, scis, quare fecerim : quis ego sim, agnoscis. *Responde igitur mihi, responde.* - *Fecisti mala, & potuisti :*

*hæc erat hora tua: dereliquisti Dominum
 DEUM tuum eo tempore, quo ducebat te
 per viam: de auro meo, & argento meo fecisti
 tibi imagines: servire me fecisti in peccatis
 tuis, præbuiſti mihi laborem in iniquitatibus
 tuis: vertiſti ad me tergum, & non faciem:
 projeciſti me poſt corpus tuum. Hæc feciſti,
 & tacui: diſſimulaui peccata tua propter pœ-
 nitentiam: vocavi te, extendi manum meam:
 renuiſti: deſpexiſti omne conſilium meum,
 & increpationes meas neglexiſti. Popule meus!
 quid feci tibi? reſponde mihi, reſponde. -
 Ubi nunc ſunt dii tui, in quibus habebas fidu-
 ciam? ſurgant, & opitulentur tibi: en! ego
 nunc in interitu tuo rideo, & ſubſanno te:
 Comede nunc fructus viæ tuæ, tuiſque conſi-
 liis ſaturare. Quid ad hæc aiſ? quid re-
 ſpondeſ? an confuſio faciem tuam non
 operit? an latebras, in quibus abſconda-
 riſ, non quæriſ? an montes, ut ſupra
 te cadant, & colles, ut te operiant, non
 inclamas? Ah! Domine! ſi in hoc
 ſtatu, in quo nunc actum ſum, ſi hoc ip-
 ſo momento iudicio tuo ſiſterer, qua
 fronte te viderem? quam horribili con-
 fuſione mea te hæc mihi exprobrantem
 audirem? Et tamen ſic vivo, & ſic per-
 go vi-*

go vivere, quasi iudicio tuo sistendus nunquam essem?

Sed nondum satis. Idem Divinus Iudex, qui sua nunc tibi exprobravit beneficia, *armabit*, ut de illo prædicit Sapiens, *armabit*, inquam, *omnem creaturam ad ultionem inimicorum*. Nunc, nunc videbis scenam, quæ confusione te operiet. En! jam prodeunt e sepulcris suis integræ turmæ gentilium, quibus Crux Christi, ut Paulus ait, fuit stultitia: hi omnes, velut dato signo in te involant, & hanc Crucem aspicere te jubent: en! ajunt, signum, in quo DEUS - Homo moriens te redemit? tu scivisti, nos in tenebris, & umbra mortis sedentes ignoravimus. Ad hoc amoris prodigium humana omnis ratio succumbere debuit, DEUM in humana carne pati pro homine tam nobis fuit incredibile, tam impossibile visum est: ut stultitiam crederemus. Sed hominem a DEO sic redemptum, & hoc credentem usque adeo ingratum esse, tantique beneficii immemorem, ut Redemptorem suum spernat, redemptionem negligat, & tanto redemptus pretio perire ultro velit, hæc insana est rabies, hoc monstrum, quale

nec infernus protulit, de quo vel cogitari absque horrore non potest. En! nunc a Divino Judice adversum te armati progredimur, ut te in totius mundi oculis condemnemus, ut tibi exprobrems gratias, quibus nos caruimus, ut te etiam nobis execrabilem, & æternis maledictis dignum pronunciemus. O! quam horribilis confusio hæc coram toto mundo audire debere, & propriæ conscientiae testimonio convictum contradicere non posse. Qualis primo futura est confusio, si ipsæ adeo vitæ, & sensus expertes creaturæ adversum te armatæ fuerint, ut te confundant? si sol in Redemptoris tui morte obscuratus, tremore succussa terra, scissæ petrae tuam tibi ingratitude exprobrabunt? O! si hæc in nobis toties repetita fuissent prodigia, hæ tibi creaturæ videbuntur dicere, quoties a te rursum crucifixus, & ostentui habitus est Dei Filius, quam pridem mundi hujus machina perivisset. Nondum satis. Vide, vide consurgentes adversum te creaturas omnes, & ad pugnandum contra te cum Redemptore tuo accinctas: an non vides testes tuorum scelerum
crea-

creaturas omnes illas, quibus ad ea perpetranda, aut tegenda abusus es? an eas de vi sibi a te illata conquerentes non audis? O! quoties hæ tibi Redemptoris tui enarrarunt beneficia, sed a te non auditæ sunt: quoties vanitatem tibi suam ostenderunt, & tu tamen vel invitas amasti. En! utte nunc detestentur omnes: en! ut ad ultionem de te sumendam armentur. O te confusione plenum, qui impressum fronti opprobrium tuum toti mundo exhibes, qui tot mutis testibus confunderis, qui, quidquid vides, ad te perdendum armatum intueris?

Sed levia sunt ista: Crucem, crucem Domini aspice, si potes: vide ad eam in gaudio, ac cordis jubilo stantia tot Sanctorum millia: audi eorum Choros lætis vocibus canentes: *redemisti nos Domine DEUS in sanguine tuo ex omni tribu, & lingua, & populo, & natione, & fecisti nos DEO nostro regnum, & regnabimus. An eos nosti? hi sunt, qui laverunt stolas suas, & dealbaverunt eas in sanguine agni. Inter hos tu esse poteras, & facile poteras: cur non es? ecce! quorum tu vitam æstimabas insaniam, & finem illorum sine honore, quomodo computati sunt inter filios DEI,*

Et inter Sanctos fors illorum est. Vide latronem, vide publicanum, vide adulterum, vide mulierem, quæ erat in civitate peccatrix, vide pauperem Lazarum: ecce! inter Sanctos fors illorum est: quomodo computati sunt inter filios DEI? per poenitentiam: & tu non poteras? vide, ut isti omnes tuam tibi ignaviam exprobrent, ut te subsannent, ut suam in Christi Cruce gloriam ad extremam tuam confusionem extollant. Ecce! lignum Crucis, ajunt, in quo est salus, vita, & resurrectio nostra: in quo salvati, & liberati sumus. Non erubescis? non confunderis? nondum ignominiam tuam agnoscis? vide adstantes illic, quos tu in terris contempsisti, oppressisti, persecutus es, quorum vitam Crucifixo conformem tam amaro risu, sarcasmis, dictis proscidisti: vide, ut isti a te in mundo angustiat, & afflicti, nunc ad crucem securi consistant, ut tibi insultent, ut ex te quærant: quem fructum tunc habuisti in illis, in quibus nunc erubescis? audi eos clamantes; ecce! signum Domini: fugite, fugite partes adversæ: sicut deficit fumus, deficient, sicut fluit cera a facie ignis, sic pereant peccatores a facie DEI.

DEI. Quid ais ad ista? quid respondes? an extremam tuam coram totius mundi oculis confusionem nondum intelligis? an torporem, ignaviam, pertinaciam tuam, an tot beneficiorum abusum, & tam supinam in salutis tuæ negotio, in adhibendis, quæ tibi Christus paravit, mediis negligentiam non detestaris? O te miserum! si ad conspectum Crucis videris ea omnia, quæ tanto studio quæсивisti, mera fuisse somnia, & cisternas dissipatas, quæ continere non valent aquas. O! quam illic pudoris, ac confusionis plenus adstabis.

PUNCTUM III.

Nunc igitur quid superest, quam ut tam funestam scenam multo funestior catastrophe concludat? En! *te nunc inter inimicos Crucis Christi, quorum finis interitus, & gloria in confusione ipsorum.* Quis tibi adhæc sensus? quis animus? vide, si potes, in Christi vulneribus pro te siccatos, & clausos pietatis fontes. Vide, quod adversum te erat, chirographum non jam deletum, & affixum Cruci: sed renovatum, a cruce revul-

sum, & adversario tuo in manus traditum. Vide a signo, quod ad sagittam posuisti, revertentes in caput tuum sagittas inebriatas sanguine. Nunc, nunc furor ejus in te complebitur: en! jam illius Zelus armaturam accipit: jam Creatura omnis ad ultionem inimicorum ejus armatur. An non in ira indignationis suæ dicentem audis: *Vos non populus meus: & ego non ero DEUS vester.* Nunc, nunc in te completur, quod per Psalmistam dictum est: *velut somnium surgentium Domine! in civitate tua imaginem ipsorum ad nihilum rediges.* Ubi nunc est præstolatio tua? en! spes tua, quasi lanugo a vento ablata est, & tanquam spuma gracilis a procella iræ, ac furoris Domini dispersa. En! jam victor Leo de tribu Juda rugire incipit: en! jam ex ore Judicis horrendum illud tonitruum adversum te egreditur: *discede a me maledicte! vocavi enim te, & renuisti: extendi manum meam, & non aspexisti: nunc & ego in interitu tuo ridebo, & subsannabo, cum tibi interitus, quasi tempestas ingruerit:* en! jam extendit manum, ut te in abyssum projiciat. O! quis te ad ista luctus, horror, desperatio invadet. Ubi te nunc abscon-

abscondes a vultu iræ Domini? & a facie furoris ejus quo ibis? - Audio te cum insanis illis clamantem: *ergo erravimus a via veritatis?* sed inutilis clamor, quem nemo exaudit. - - Video te desperatione plenos oculos in Crucem con-
jicere: ah! exclamas, hanc mihi Crucem ex oculis auferte: hanc ut non videam, montes super me cadite, colles me operite. Hæc sua olim ad me extendit brachia, sibi que inferi me voluit, ut poenitentiae fructum facerem: annum habui, & amplius: O! si nunc daretur hora: O! si momentum unicum: sed heu me æternum miserum! *tempus non erit amplius.* - O! crux terribilis! cessa mihi eum, quem in te confixi, aspi-
ciendum proponere: cessa mihi exprobrare pretium, quo in te redemptus sum: cessa terribiles illas voces: *perditio tua ex te*, meis usque auribus intonare. - - Heu! quis horror? audio tremendum illud fulmen: *ecce! signum Domini: fugite partes adversæ: fugio, &, ne videre hanc Crucem cogar, in æternæ noctis immane chaos diffugio.*

Ut hanc meditationem cum fructu claudamus, recolamus pro fine verba illa,

illa, quæ Ecclesia de Cruce canit, & quæ sub initium audivimus: *Hoc signum Crucis erit in cælo, cum Dominus ad iudicandum venerit.* Cogitemus, neminem e nobis futurum, qui hoc signum in tremendo illo iudicii die ante suos oculos positum non videbit. An hujus signi aspectus nobis tunc fiduciam, an horrorem, confusionem, desperationem allaturus sit, si scire volumus, vitam nostram, conscientiam, & sensus illos, quos aspectus Crucis in nobis nunc efficit, interrogemus. Si nunc aspectus Crucis veram nostri ipsorum agnitionem in nobis producit, si ex ea saluari de peccatis dolore confundimur, non est, quod in iudicio ex aspectu Crucis metuamus. Sed, si nunc nobis Crux in signum posita esset, cui a nobis contradicatur, si horrore nobis esset illa, quæ cum Christi Cruce conjuncta est, confusio, si in alio aliquo, quam in Cruce Domini, quæreremus gloriam, o! quam horro- ris, confusionis, desperationis plenus aspectus Crucis in iudicio nobis foret. O! mi JESU! quantus esset tunc terror, si in Cruce tua proposita mihi viderem ea omnia, quæ tu mihi in illa exhibui-
sti,

sti, beneficia, quibus abusus sum: si viderem sanguinem, quem in illa pro me fudisti, & ego spreui: si viderem gratias, quas in ea mihi præparasti, & ego neglexi. *Hoc signum Crucis erit in Cælo, cum Dominus ad judicandum venerit: hoc signum, velint, nolint, videbunt omnes illi, qui nunc terrena tantum sapiunt, quibus Crucis ignominia stultitia videtur. Hoc signum, velint nolint, videbunt omnes illi, qui nunc ex ignavia, amore proprio, horrore difficultatis, aut humanis respectibus absterri se sinunt ab implendis iis, quæ defunt, passionum Christi in corpore suo per bona opera, Christianam vitam, & actam in tempore opportuno poenitentiam. Hi omnes in tremendo illo iudicio, aspicient ad eum, quem confixerunt, & plangent. - Hoc signum Crucis erit in Cælo, cum Dominus ad judicandum venerit. O Crux benedicta! in tremendo illo die qua fronte te videbo? - Forte hoc adhuc anno iudicandus sum: qua fronte te videbo? - O Crux Domini mei! quoties te nunc conspexero, toties intra me dicam: hoc signum Crucis erit in Cælo, cum Dominus ad judicandum venerit: quoties iurati tui hostes,*
mun-

mundus, caro, dæmon, humani respectus, amor proprius me ad peccandum volent pertrahere, toties ad te confugiam, & dicam: *ecce! signum Domini. fugite partes adversæ*, ne ego vestra causa in iudicio ab hoc signo Domini fugere jubear. O benignissime JESU! adoramus te, & benedicimus tibi, quia per sanctam Crucem tuam redemisti mundum. Ah! mi JESU! per hanc Crucem tuam, & pretiosum sanguinem, quem in ea pro me fudisti, te obtestor: dum veneris judicare, noli me condemnare. Nunc O Domine! dum tempus est, aspiciam in te, quem peccatis meis toties confixi, & plangam per veram, & non dilatam poenitentiam, ne planctus meus tunc sit inutilis. Nunc amplectar Crucem tuam, & cum Paulo dicam: *mibi absit gloriari, nisi in Cruce Domini nostri JESU Christi*, per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo: ne tunc inter inimicos Crucis tuæ collocer, quorum finis interitus. Nunc carnem meam crucifigam cum vitiis & concupiscentiis: nunc proposito mihi gaudio sustinebo Crucem, confusione contempta, ut tunc in Cruce salutem inveniam. Amen.

MEDITATIO V.

CHRISTUS CRUCIFIXUS MAXIMUM CHRISTIANORUM IN INFERNO TORMENTUM.

INGRESSUS.

SI Christus Crucifixus peccatoribus in morte tantam defolationem, & angustiam, in iudicio tantum horrorem, confusionem, ac desperationem adferet, nihilne ex ejus recordatione tormenti in inferno damnati patientur? Ad hanc quæstionem Rupertus Abbas libro 4to in Joannem respondet dicens: *veneranda Domini vulnera æterna futura sunt incendia.* O! quam terribile tormentum hæc verba significant, quod ex Christi Cruce, & ejus vulneribus damnati sustinebunt. In quonam hoc tormentum consistat, si quærimus, Innocentius III. Pontifex illud explicat, dum ait: *affliget memoria: sera turbabit pœnitentia: torquet angustia.* Hæc nobis verba præsentis Meditationis materiam, & divisionem subministrabunt. Proponemus nobis

bis Christianum peccatorum in inferno, & in tribus punctis ita secum ipso loquentem considerabimus. In primo puncto : Christus pro me in Cruce mortuus est, & ego sum damnatus : *affliget memoria.* In secundo puncto : Christus pro me in Cruce mortuus est, & ego propria culpa, & mea ipsius ignavia sum damnatus : *sera turbabit pœnitentia.* In tertio puncto : Christus pro me in Cruce mortuus est, & ego sine ulla spe, ac remedio sum æternum damnatus : *torquebit angustia.*

PUNCTUM I.

Descende igitur cogitatione tua ad infernum, & inter innumeras, quas ibi vides, gentilium, Judæorum, Turcarum æternum infelices animas vide animam Crucis signo in fronte notatam in horrendo illo flammarum mari æstuantem. Interroga infelicem animam, quid hic agat, & quid impressum ejus fronti Crucis signum sibi velit. - Ah ! exclamat misera : quid hoc mihi funestum signum in memoriam revocas, quod utinam his flammis pridem oblitteratum fuisset.

fuiſſet? - quid tibi, & mihi eſt Jeſu Na-
zarene! quod in hunc tormentorum lo-
cum veneris, ut me multo gravius tor-
queres? - O recordationem terribilem!
o tonitru auribus meis ſemper inſonans:
Chriſtus pro me in Cruce mortuus eſt: - & ego ſum damnatus. - O Crux! quid me
hic in inferno perſequeris? quid mihi
beneficia, quæ per te accepi, objicis?
quid mihi redemptionis pretium expro-
brare non ceſſas? - Scio, te mihi in rui-
nam eſſe poſitam: ſed cur hujus ſem-
per meminiffe debeo? cur te impreſſam
fronti cogor gerere? cur tui oblivifci
non poſſum? Non amavi te, dum vixi,
fateor: inimicus tibi fui, non nego: &
propterea in judicio a conſpectu tuo fu-
gere debui: quid me igitur perſeque-
ris? cur me a conſpectu tuo fugere non
finis? quid mihi Chriſtum pro ſalute
mea in te mortuum repræſentas? an
meam adverſum te provocare rabiem,
an a me maledici deſideras? en! pro-
vocas: maledico, & æternum maledico.
O memoria crudelis! quid me affligis?
quid mihi ſemper occinis: *Chriſtus pro
me in Cruce mortuus eſt: & ego ſum damna-
tus?* O! ut in his tenebris te non vide-
am:

am : O ! ut tui sic oblivisci possim, sicut te mei oblitum esse scio. Sed frustra laboro : *memoria memor tui ero, & tabescet in me anima mea.* O acerba memoria ! quantum me in hoc tormentorum loco affligis.

Christus pro me in Cruce mortuus est. - Ah ! agnosco pretii, quo me redemit, magnitudinem, cujus vel una gutta extinguendis his incendiis sufficeret. Hoc igitur pretium an pro me persolutum non est ? an pro me fortasse non suffecit ? - persolutum est, suffecit, & abundanter quidem : - & ego sum damnatus ? Quinam autem hoc fieri potuit ? *non perdit homo, quod emit auro suo, & perdet DEUS, quod emit sanguine suo ?* Non, non, hoc esse non potest : tali emptus sanguine perire nequeo : ad hunc tormentorum locum immerito detrusus sum. *Christus pro me in Cruce mortuus est :* - & ego damnatus ? - Non : tantum pretium frustrari non potest : triginta trium annorum labor a DEI Filio pro me impensus quomodo iritus reddetur ? - Sed frustra clamo, frustra me torqueo : *Christus pro me in Cruce mortuus est : & ego sum damnatus.* O funestam ! o terribilem memoriam ! - -

Ergo

Ergo talis in me sanguis periit? ergo tantum pro me pretium frustra est impensum? ergo, quod tot aliis profuit, mihi prodesse jam non potest? Cur hic sanguis igitur pro me profusus est? cur me redemisti Christe! si perituum sciveras? saltem tuus me sanguis in inferno persequi, & frustra se pro me profusum exprobrare non posset. O sanguis! o vulnera! o æterna mihi incendia!

Christus pro me in Cruce mortuus est: & ego sum damnatus. - Ah! cessa, cessa mihi mortis hujus causam, finemque oggerere. O crudele spectaculum! amorem tuum video, heu me! amorem, quo me miserans attrahere voluisti. Ah! quid expansa brachia? quid inclinatum caput? quid cor apertum mihi exhibes? quid me mihi in tuis olim descriptum manibus, nunc deletum ostendis? ah! cur me tantopere amasti, si damnari debui? an sic amandus a te fui, ut me hic amor in inferno crudelius torqueret? an igitur hæc, quæ patior, tormenta non sufficiunt? cur aggravatur super me manus tua? cur omnes fluctus tuos induxisti super me? Vide, ut

in hac flamma crucior, cur tua mihi vulnera, quæ multo graviora sunt incendia, non abscondis? *Christus pro me in Cruce mortuus est: & ego sum damnatus.* Ah! nunc denique agnosco, quale mihi, quantumque bonum tua morte donare volueris: nunc, quid amiserim, video: nunc intelligo, ad qualem statum sim redactus. O! cur intellectus meus cæcus ad omnia hoc solum intelligit? cur memoria aliorum omnium oblita hoc unum cogitat? cur indurata voluntas hoc unum vult, quod prius noluit, & nunc habere non potest? Ah! cessa rugire Esau! quod primogenita, & Patris tui benedictionem amiseris: cessa flere Micha! quod deos tuos, quos fecisti tibi, tulerint: cessa Absalon! tabescere, quod Patris tui conspectu prohibearis. Damna vestra nihil sunt, sunt bona, si cum meis conferantur. *Christus pro me in Cruce mortuus est: & moriendo filium Dei me fecit, hæreditatem æternam, jus ad coelum, ad DEI conspectum obtinuit: & ego sum damnatus, filiorum DEI forte excidi, ad coelum, ad hæreditatem jus omne perdidi, DEI conspectu careo, & æternum carebo.* O damnum ineffabile!

fabile ! o irreparabilis jactura ! o si hæc me habuisse non scirem , aut oblivisci saltem possem. Sed hæc Crux, hæc vulnera mihi semper ista in memoriam revocant, quid habere potuerim, quid amiserim, ostendunt. O Crux ! o vulnera ! qualem olim in vobis spem , ac fiduciam , quam certum salutis pignus habui : sed nunc proh dolor ! nil in vobis, nisi cruciatum quibusvis incendiis diriorem, deprehendo. O horribilis ! o poenis omnibus aliis multo crudelior, quæ me affligit , memoria : *Christus pro me in Cruce mortuus est : & ego sum damnatus.*

PUNCTUM II.

Sed cur ergo sum damnatus ? si Christus pro me in Cruce mortuus est, & moriendo me redemit, quale ergo dæmon in me jus habuit ? quis me illi tradidit ? quis in tam horrendam servitutem redire me fecit ? - Ah ! Divine Judex ! tu fecisti : tu contra me terribilem æternæ damnationis protulisti sententiam : tu me huic carceri, & tam crudelibus tormentis adjudicasti : mene igitur tuo redemptum sanguine perire

ipse voluisti? - Sed heu me miserum! quid mihi funesti rursus de Cruce intonas? *perditio tua ex te*, ais, *in me auxilium tuum*. - Ah! quam horrendum hoc in auribus meis tonitru: *perditio tua ex te*. - Igitur mea ipsius culpa perii? & potui non perire? - Ita est, agnosco, & vel invitus fateri cogor: hæc me Crux convincit: hæc mihi excusationem omnem adimit: hæc me infernum evadere potuisse, & facile potuisse mihi luce omni clarius ostendit. - - *Christus pro me in Cruce mortuus est: & ego propria culpa, ego mea ipsius ignavia sum damnatus*. - - O terribilis veritas! quam in tanta fidei, & gratiarum luce nunquam agnitam, sed semper a me neglectam nunc inter horridas infernalis carceris tenebras, velut in meridie positam video, & agnosco. *Ego propria culpa, & mea ipsius ignavia damnatus sum: infernum evitare potui, & facile potui. Et cur non potuissem? Christi sanguine servituti dæmonis ereptus, & in filiorum Dei libertatem assertus nihil jam ultra in me damnationis habui: quam in baptismo accepi, gratiam conservare utique, si voluissem, potui: quod præmature amiserim,*

rim, in Deo culpa non fuit: o! quot ille mihi suppeditavit media: o! si vel uno eorum recte usus fuiffem. Ah! *perditio mea ex me.* Illi focii, quorum blanditiis tam faciles aures præbui, quibus displicere nolui, illæ occasiones, & pericula, quibus me immifi, illa libertas, quam indulfi fenfibus, ille juvenilis ardor, qui omne frœnum respuit, hæc, & his fimilia heu! quam cito me mihi, Deoque eripuerunt: o anni juventutis meæ! o funefta malorum meorum, & æternæ meæ damnationis initia! quo abiiftis? o! si vos nunc mihi revocare liceret: ah! redite, redite, & his me flammis eximite. Sed proh dolor! *dies mei transferunt:* ambulavi viam, per quam reverti non poffum. O fera nimis poenitentia! quantopere me nunc turbas. O! cur tunc maledictis illis, qui me feduxerunt, fociis hanc, quæ me tantopere nunc torquet, Crucem non oppofui? cur non dixi: *ecce! fignum Domini: fugite, fugite partes adverfæ?* o maledicta libertas! quæ me perdidit: o maledictum hominibus placendi ftudium! quod me tam cito in transverfum egit. O! quot tunc a me falutis

monita surdis auribus excepta sunt : o ! quot correctiones spretæ , ac ludibrio habitæ : quot rejectæ inspirationes , quot ad bonum occasiones neglectæ. O ! *quis me tunc fascinavit non obedire veritati, ante cujus oculos JESUS Christus præscriptus erat in me crucifixus ?* o ! quam libenter omnium damnatorum solus sustinerem supplicia , si vel unum horum mediorum iis emere nunc possem. Sed perii , quia perire volui. Agnosco : *perditio mea ex me : perditio mea ex me.*

Christus pro me in Cruce mortuus est : & ego propria culpa sum damnatus. Creverunt cum annis damnationis merita : lassatus sum in via iniquitatis : ambulavi vias difficiles : viam Domini ignorare volui. O ! me miserum ! quomodo erravi a via veritatis ? quid mihi profuerunt omnia ? transierunt , sicut umbra , & in malignitate mea consumptus sum. Deducite nunc lacrymas oculi mei ! - sed inutilis poenitentia ! quid me turbas ? tempus non est amplius. O Crux ! cur te mihi semper ostendis , ut me torqueas ? & , cum amplecti te volo , cur fugis ? nihil igitur in te mihi superest præsidii ? ah ! ex tot , tantisque sanguinis in te profusis
rivis

rivis vel unam indulge guttulam. Sed tu me rejicis : tu fugis : tu misericordiæ fontes obstruis : tu funestum illud : *quærētis me, & non invenietis*, inclamas. O fallax tempus ! cur tibi credidi ? O poenitentia mihi oblata toties ! cur e manibus te dimisi ? - At enim difficultatem tecum conjunctam horruī, poenitentiae labor me absterruit, & ut rem tam arduam ad mortem usque differrem, effecit. O ! me insipientem ! quomodo ita insanire potui ? ut momentaneum laborem, ut difficultatem modicam, eamque apparentem potius, quam veram, effugerem, infernum, & æternum inutilem poenitentiam elegi. Poenitentiam post tot commissa peccata mihi necessariam esse scivi, sine illa me æternum periturum ignorare non potui : cur igitur non egi ? an illius agendæ tempus, an occasionem non habui ? ah ! quam mendax essem, si tali aliquo prætextu excusare me vellem ! o ! quantum mihi temporis ad poenitentiam concessum est, quot ad eam mihi occasiones oblatae, quot data monita, quot internæ inspirationes, quoties salutaris terror animo injectus : sed restiti, ad

ista omnia risi, explosi, feram ætatem,
 mortem expectavi: o! si harum nunc
 occasionum vel unicam haberem: ah!
 agnosco, mea me ignavia, mea væcor-
 dia ad infernum præcipitavit. *Perditio*
mea ex me: recte ais o DEUS! ex me,
inquam, perditio mea: in te auxilium meum.
 Jam pridem a te propter sterilitatem
 meam succidi, & in hunc ignem mitti
 debui: sed respexisti sanguinem tuum
 pro me profusum: ne hic periret, a te
 tot annis misericorditer dimissus sum,
 fodisti circa me, misisti stercora, per
 Cruces, afflictiones, mala temporalia mi-
 hi mundi vanitates amaras reddere, &
 me ad Crucem tuam per poenitentiam
 attrahere voluisti: sed nolui, recalcitra-
 vi, amantis Patris disciplinam exosam
 habui: pro amicis, otio, voluptatibus
 tempus nunquam defuit: pro agenda
 poenitentia ne momentum quidem uni-
 cum inveni: dedi corpori, dedi mundo,
 dedi temporalibus curis annos, para-
 tus etiam dare sæcula: animæ, Deo,
 poenientiæ ne unam quidem horam ut
 darem, adduci potui: ut hominum mi-
 hi favores conciliarem, ut plausus, ho-
 nores, divitias obtinerem, quantum la-
 bora-

boravi, sudavi, alsi, nullum neglexi tempus, nulla me difficultate absterri passus sum: solus poenitentiae labor, sola bonorum operum difficultas mihi tanta visa est, ut superari eam a me non posse crederem, ut eam aggredi non aude- rem: ut scientias mihi terrenas, & do- ctrinae existimationem compararem, quot evolvi libros, quot in hominum obsequiis, & temporalibus negotiis con- scripsi chartae volumina: o! si ad dis- cendum poenitentiae modum, ad obti- nendam scientiam salutis vel unicum le- gissem libellum, o! si vel unum adhi- buissem folium ad sinceram peccatorum meorum confessionem conscribendam: quando morbo laborabat corpus, quan- tam ilico sollicitudinem adhibui, quam prompte medicinis usus sum, quanto studio, quidquid corporis sanitati no- cere potuit, vitavi: quando in pecca- tis languebat anima, remedia per annos distuli, novis eam periculis quotidie temere exposui, de adhibenda illi cura ne cogitavi quidem: - quando homi- nem potentiores aliquem, cujus mihi favore opus erat, vel leviter a me of- fensum credidi, quanta cum doloris signi-

significatione, quanta demissione animi ab eo veniam festinavi petere : & quando DEUM gravissimis a me peccatis offensum esse scivi, risi, in utramque dormivi aurem, de dolore, de petenda venia ne in mentem quidem venit : o ! quam merito igitur, qui, cum possem, nolui, amisi posse, cum vellem : o ! si nunc daretur hora : o ! si vel momentum unicum ex iis omnibus, quæ tam temere neglexi. O ! fera pœnitentia ! quam horribiliter me turbas. *Perditio mea ex me : perditio mea ex me.*

Ah ! agnosco : sed fero nimis agnosco : *Christus pro me in Cruce mortuus est : & ego propria culpa, ego mea ipsius ignavia sum damnatus.* O ! quam facile salvari poteram, si toties monitus pœnitentiam in tempore opportuno agere voluisssem. Et quid tandem in illa difficultatis inerat, quod me tantopere ab ea agenda abstertere debuisset ? Ah Crux ! ah Christe ! quantopere me nunc confunditis. O terribilis recordatio ! *Christus pro me in Cruce mortuus est.* Qui mihi nihil debuit, nullum pro me laborem, nullum dolorem, & ne acerbissimam quidem mortem horruit : & ego vel unius sinceræ

ræ

ræ confessionis, verique de peccatis doloris tantum horrorem concepi? ille pro me integros sui sanguinis rivos fudit, ut me a peccatis ablueret: & ego pro iis delendis ne unam quidem lacrymam? ille pro me tot contemptus, blasphemias, opprobria, irrisiones patiens sustinuit, nec iis ad me deferendum motus est: & ego pro illius honore ne unum quidem verbulum tolerare potui, quovis hominum risu, aut dicteriiis me ab illius obsequio, ab agenda poenitentia avocari sum passus? ille, ut me ad se per poenitentiam attraheret, ut illam mihi faciliorem redderet, egit, passus est omnia: ego, ut illi responderem, ut vel tantillum de meo conatu adderem, quid egi? quid passus sum? nihil: ille mea in se suscepit, & innocens exolvit debita: ego reus, & illis exolvendis impar, ut vel semel contrito corde veniam peterem, nimis durum existimavi? O! si amorem illum cogito, quo me vocasti, quo te ad me inclinasti, quo ad me suscipiendum manus extendisti, quam inanis meus horror, quam nulla prorsus poenitentiae difficultas fuerit, quantum mea me ignavia, meus amor
pro-

proprius, meum commoditatis studium deceperit, agnoscere debeo, & heu! fero nimis, agnosco. O! inutilis poenitentia! quomodo me conturbas. Christus pro me in Cruce mortuus est: & ego propria culpa, ego mea ipsius ignavia sum damnatus. Ride nunc, ride, & subfanna me Christe! vocasti me, & renui: extendisti manum tuam, non aspexi: despexi omne consilium tuum, & increpationes tuas neglexi: en! nunc irruit super me calamitas: en! nunc advenit mihi, quod timere debebam, & quod utinam, quando tempus erat, salutariter timuissem. Nunc actum est, transiit tempus, fera est poenitentia. O tempus! o poenitentia! ubi estis? quæro vos: sed invenire amplius non possum. Ah! perditio mea ex me: in te auxilium meum. Christus pro me in Cruce mortuus est: & ego propria culpa, ego mea ipsius ignavia sum damnatus.

PUNCTUM III.

Sed quamdiu ergo durabit hæc poenitentia? quamdiu hunc risum, & subfannationem sustinere cogar? - nunquid in æternum projiciet DEUS? aut obliviscetur

tur misereri? - Oh ! terrible fulmen ! ita, in æternum, in æternum sum damnatus. O ! horribilis angustia ! quomodo me torques ? Christus pro me in Cruce mortuus est : & ego sine ulla spe, ac remedio sum æternum damnatus. O æternitas ! quomodo me toto tuo pondere simul obruis. Ah ! ego Christi sanguine, ac morte redemptus æternum in hoc carcere ardere debebo ? o ! quis poterit habitare cum ardoribus sempiternis ? Ah ! Christe ! si me aliquando amasti, si ex amore mei in Cruce mortuus es, hanc mihi unicam gratiam nunc exhibe : sine, ut non jam per triginta tres annos, sed per triginta tria sæcula omnes illas ærumnas, omnes cruciatus, dolores, opprobria, quæ tu pro me sustinuiſti, ſolus patiar, & ſingulis momentis hæc omnia ſimul collecta patiar, & ſine omni vel minimo levamine, ac ſolatio patiar : adde omnes cruciatus omnium Martyrum, omnia ſupplicia reorum, omnia tormenta carnificum : adde etiam inferni poenas, & tormenta omnia, quæ omnes damnati patiuntur, in me unum congere. Sed, poſtquam hæc omnia per triginta tria sæcula paſſus fuero, me ex
infer-

inferno libera, & si quidem obtinendi aliquando coeli spes mihi omnis adempta est, saltem me post hæc tot sæculorum tormenta ad illud nihilum redige, e quo me in creatione extraxisti. Nil petam amplius, ut hoc obtineam, libenter, & cum gaudio ea, quæ enumeravi, omnia, & iis multo etiam plura perferam, si modo tot malorum finem sperare aliquando possim. Sed æternum pati, semper esse, & semper in tormentis esse, semper præ oculis habere frustra pro me impensum redemptionis pretium, semper fera, & inutili turbari poenitentia, semper tormentorum æternitatem habere præ oculis, & hac terribili angustia torqueri, hoc est, quod ad desperationem adigit, quod infernum malorum omnium abyssum esse facit.

Proh ! me terribilibus angustiis undique coarctatum ! *Christus pro me in Cruce mortuus est, & ego sine ulla spe, ac remedio sum æternum damnatus.* Igitur ille sanguis, qui pro me profusus est, & quo a peccatis meis, quamdiu vixi, quavis hora lavari potui, mihi jam amplius in æternum non proderit, & in æternum tamen me torquebit. Igitur illi
 fon-

fontes Salvatoris, e quibus per singula vitæ meæ momenta salutis aquas in gaudio haurire potui, mihi in æternum occlusi sunt, & tamen in æternum illos sitiam. Igitur Crux, in qua, dum vixi, salutem invenire, si voluissem, semper potui, in æternum a me fugiet, & ego tamen in æternum illam quæram. O æternitas! o terribilis, & angustiae plena æternitas! quomodo me coarctas? ego infans, ad mortem usque poenitentiam me differre velle dixi, & in æternum distuli: sed non distuli: inveni, inveni poenitentiam, sed poenitentiam inutilem, poenitentiam æternam. O me stultum! qui, cum temporalem paucorum annorum pænitentiam eligere facile potuerim, æternam elegi. O funestissima cogitatio: *Christus pro me in Cruce mortuus est: & ego sum æternum damnatus.* Igitur inter has angustias æternitatem exigam? sed non, non exigam: semper incipiam, nunquam finem, nunquam vel remotam finis spem videbo. Peribit mundus, extinguentur cœli luminaria, & ego ero damnatus, ego in inferno ardebo: elabentur tot annorum millia, quot sunt guttæ in Oceano, quot sunt

arenæ in littore maris, & ego ero damnatus, ego in inferno ardebo: abibunt tot annorum milliones, quot sunt in aere per totum mundum diffuso minutissimæ atomi, & ego ero damnatus, ego in inferno ardebo. Per hanc totam æternitatem poenitentiam semper quæram, nunquam inveniam, redemptionis meæ pretium semper ante oculos habebo, nunquam illius particeps efficiar, Christi sanguinem contra me vindictam clamantem semper audiam, & hanc vindictam semper cogar sentire. O æternitas! o Christi vulnera æterna mihi incendia! o angustia desperationis plena! quomodo me in æternum torquebis? *Christus pro me in Cruce mortuus est: & ego sine ulla spe, ac remedio sum æternum damnatus.*

Pro fine meditationis sit unica reflexio, quæ mihi die sancto Parasceves, dum Sacrosanctam Domini Crucem a sacerdote exaltari video, & cani audio: ecce! *lignum Crucis, in quo salus mundi pendit*, aliquando occurrit. Incidit mihi: si nunc hanc Crucem viderent, & hunc cantum audirent damnati Christiani (sicut DEUS fortasse facit, ut eorum aliqui pro majori tormento videant, & audi-

audiant) quid cogitarent? aut quid cogitant? Nunc quaero, quidnam in hac Crucis exaltatione, & cantu cogitare possent, aut deberent illi, quibus fortasse tunc praesentibus propria eorum conscientia, si audire illam voluerint, dicet, quod, si eo ipso momento morerentur, certo essent damnandi? - Hoc posito venit mihi rursus in mentem Augustini quaestio: quis scit, an non paululum immutata in unum, alterumve convenire posset? quis scit, an nullus habeat causam intra se dicendi: o sancta Crux! si hodie, vel cras sinceram peccatorum meorum confessionem, quam inter tot reae conscientiae stimulos jam tanto tempore, jam per integrum annum, aut fortasse diutius distuli, non peregero, forte postcras inter damnatos ero: *qua fronte te videbo?* Ah! si quis talis esset, hanc sibi quaestionem hodie proponat, & saepius, & bene proponat, & conclusionem inde deducat, **cujus illum aeternum non poeniteat.**

Ah! mi JESU! ne tradas bestiis animas confitentes tibi, & animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem. **O veneranda Domini vulnera! este mi-**

audiant) quid cogitarent? aut quid cogitant? Nunc quæro, quidnam in hac Crucis exaltatione, & cantu cogitare possent, aut deberent illi, quibus fortasse tunc præsentibus propria eorum conscientia, si audire illam voluerint, dicet, quod, si eo ipso momento morentur, certo essent damnandi? - Hoc posito venit mihi rursus in mentem Augustini quæstio: quis scit, an non paululum immutata in unum, alterumve convenire posset? quis scit, an nullus habeat causam intra se dicendi: o sancta Crux! si hodie, vel cras sinceram peccatorum meorum confessionem, quam inter tot reæ conscientiae stimulos jam tanto tempore, jam per integrum annum, aut fortasse diutius distuli, non peregero, forte postcras inter damnatos ero: *qua fronte te videbo?* Ah! si quis talis esset, hanc sibi quæstionem hodie proponat, & sæpius, & bene proponat, & conclusionem inde deducat, **cujus illum æternum non poeniteat.**

Ah! mi JESU! ne tradas bestiis animas confitentes tibi, & animas pauperum tuorum ne obliviscaris in finem. **O veneranda Domini vulnera! este mi-**

hi coeli claves, & salutis ostia: ah! non este mihi æterna incendia. Domine! misericordia! nunc est tempus acceptabile, nunc sunt dies salutis. Misericordia! per sanctissima tua vulnera, per sanguinem ex iis effusum, per passionem, Crucem, & mortem tuam te obtestor, a pœnis inferni, ab æternis incendiis, a morte perpetua, ab affligente memoria, turbante fera pœnitentia, torquente angustia libera nos Domine! non enim mortui laudabunt te, neque omnes, qui descendunt in infernum. Mater misericordiæ! memento Congregationis tuæ: monstra te esse Matrem: tu nos ab hoste protege, & mortis hora suscipe, ne pretioso Filii tui sanguine redempti æternum pereamus.

Amen.

MEDITATIO VI.

PROPONITUR CHRISTUS CRUCIFIXUS POENITENTIBUS, ET POST POENITENTIAM BENE VIVENTIBUS.

I N G R E S S U S.

AUdivimus hætenus Christum Crucifixum peccatoribus, atque iis præsertim, qui poenitentiam nondum egerunt, sed in feram ætatem, & ad mortem usque differunt, loquentem. Sed spero per DEI gratiam tales non multos fuisse, & si qui erant, ad non differendam amplius poenitentiam permotos esse, ac eam ex parte jam egisse. In hac igitur postrema meditatione Christum Crucifixum poenitentibus, & post actam poenitentiam bene vivere statuentibus proponam. Et vero jam Christus ipse de Cruce tales ad se invitat dicens: *venite ad me omnes, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos. Tollite jugum meum super vos, & invenietis requiem animabus vestris.* His igitur Christum Crucifixum in tribus Meditationis hujus punctis propono: in primo puncto,

tanquam solatium in vita: in secundo puncto, tanquam securitatem in morte: in tertio puncto, tanquam gaudium in æternitate.

PUNCTUM I.

Accede igitur, quisquis es, qui veram de peccatis egisti poenitentiam, & bonam posthac vitam agere constituisti. Accede, inquam, ad Crucem Domini, & Redemptorem ex ea tuum ad te clamantem audi: *venite ad me, qui laboratis, & onerati estis, & ego reficiam vos.* Laborasti quidem hætenus, & peccatorum pondere oppressus misere anhelasti. Sed ne metue: *leva caput tuum: en! appropinquat, en! adest jam redemptio tua.* Hic, quem vides, *JESUS peccata tua pertulit in corpore suo super lignum.* Dixisti cum Davide: *peccavi Domino: & infinite misericors Dominus peccatum tuum transtulit a te: en! jam lota est stola tua, jam dealbata est in sanguine Agni.* Quid est, quod dubites? quid est, quod ultra metuas? Vide pretii, quod DEI Filius pro te persolvit, abundantiam, vide amoris, quo illud pro te obtulit, & tuum esse voluit, magnitudinem, & spem, ac fiduciam

ciam concipe, te, quem in Cruce quæ-
sivit, ultro ad se venientem ab eo re-
jectum non iri. Igitur timere, teque
ipsum excruciare desine: si veram egi-
sti poenitentiam, si peccata tua sincere
confessus es, si contrito corde ab offen-
so Deo petiisti veniam, si firmum con-
cepisti non amplius peccandi proposi-
tum, salva res est: *si fuerint peccata tua,*
ut coccinum, quasi nix dealbabuntur, & si fue-
rint rubra, quasi vermiculus, velut lana, al-
ba erunt. Hoc ille tibi per Ezechielem
spondet, hoc implebit etiam, quia falle-
re non potest, *venite, de Cruce sua re-*
petit, venite ad me omnes, qui laboratis, &
onerati estis, & ego reficiam vos. Converti-
mini ad me, & ego convertar ad vos. - -
An hæc DEI tui te peccatorem ad se
revertentem tanto cum amore, tanta
cum fiducia de obtenta peccatorum ve-
nia suscipientis misericordia nihil sola-
tii tibi adfert? - - Quid igitur tardas
ad Crucem confugere? quid times in
expansa Redemptoris tui brachia te pro-
jicere? en! *hic peccatores recipit, - - hic*
peccatores recipit. Vide ad ejus pedes
mulierem, quæ erat in civitate pecca-
trix, peccatorum donatam veniam: audi

dicentem adulteræ: *mulier! nemo te condemnavit, nec ego te condemno: audi latroni in Cruce poenitenti paradisum promittentem: hic peccatores recipit.* - Times venturum cum virtute multa, & majestate Judicem? ad Redemptoris Crucem confuge: *hic peccatores recipit.*

Hoc si tibi vere poenitenti certam de remissione spem, ac fiduciam, & ex hac ipsa tam læta spe incredibile solatium adferre debet, considera, quantum pro futura vita solatii in hac eadem Domini tui Cruce repositum tibi sit. Audi eum ad te dicentem: *tollite jugum meum super vos, & invenietis requiem animabus vestris.* Non te jugi nomen terreat: *sua-ve est, animabus requiem præstat.* Gusta tantum, & vide, & tua ipsius experientia edoctus senties, *quam suavis sit Dominus diligentibus se.* Si Magno Leone teste *Crux Domini omnium fons benedictionum, omnium est causa gratiarum: si per banc credentibus datur virtus de infirmitate, gloria de opprobrio, vita de morte: quidnam est, aut esse potest, quod ad veri, ac solidi in hac vita solatii plenitudinem desideres?* Ad hanc Crucem Sanctus Thomas Aquinas sapientiam, Sanctus Bernardus in-
credi-

credibilem dulcedinem, Sanctus Xaverius inter tot Apostolicos labores invictum animi robur, inter tot adversa constantem, ac perturbari nesciam animi quietem invenit. Hæc una Crux omnium fons benedictionum, omnium est causa gratiarum. Hic peccatores veniam, ægri sanitatem, afflicti solatium, oppressi levamen inveniunt. Hoc perpendens Paulus Apostolus *non existimavit se scire aliquid, nisi JESUM Christum, & hunc Crucifixum*: in hac sola Domini Cruce gloriari voluit dicens: *mibi absit gloriari, nisi in Cruce Domini nostri JESU Christi, per quem mihi mundus crucifixus est, & ego mundo*. Hanc solatiorum ubertatem expertus Sanctus Martyr Ignatius continere se non potuit, quin exclamaret identidem: *amor meus crucifixus est*.

Ut illius solatii, quod ad Christi Crucem poenitentibus, & post actam poenitentiam bene viventibus offertur, veritatem, ac magnitudinem melius perspicias, cogita, quidnam igitur occurrere possit, quod animi quietem in hac vita eripere, & desolationem, ac tristitiam adferre tibi posset. Si omnia solite percurrearis, invenies, mala omnia,

quæ in mundo evenire possunt, ac solent, partim ab interno, partim ab externo provenire. Ab interno proveniunt angores animi, desolationes, moerores, non raro etiam tentationes. Externa, quæ homini eveniunt, sunt subtractio rerum temporalium, contemptus, persecutiones, calumniæ, postpositiones, morbi, amicorum, charorum, propinquorum per mortem amissio, & alia hujusmodi. Nunc ista omnia in unum cumulum collige, & mecum ad Crucem Domini te confer: vide, quantum illic, & quam verum, ac solidum, quod his omnibus opponas, solatium te expectet. Et imprimis quidem interni angores, desolationes, moerores, si vere interni sunt, & nullam externam causam habent, aliunde provenire non solent, quam ex timore, & pusillanimitate aliqua in negotio salutis, ex interna aliqua anxietate de obtenta peccatorum venia, & remissione. Si quis talis es, te obtestor, potuitne Deus certius tibi aliquod pignus dare, quo te securum reddat de implendo promisso, quod tibi de peccatorum tuorum venia toties fecit, quam unigenitum Filium tuum
tua

tua in Cruce debita suo sanguine exolventem? hoc pretium utique non suffecit solum, sed abundavit etiam: quid times igitur? quid dubitas? quid angeris? si tu, ut spero, quod in te est, fecisti, & sincere fecisti: en! tibi in Crucifixo Jesu ab æterno Patre in manus traditum chirographum, quo sibi pro tuis debitis, quantacunque illa sint, satisfactum esse testatur, quod in iudicio exhibere secure poteris: quid petis amplius? - Sed inter tot tentationes propriæ infirmitatis conscius, ne in peccata relabar, times? Iterum ad Christi Crucem te voco: *ut a peccato sanemur, Christum Crucifixum intueamur*, Augustinus ait: quanto magis dicere & potuit, & voluit: *ut a peccato præservemur, Christum Crucifixum intueamur*. Si hic semper ante mentis tuæ oculos positus, si cordi tuo jugiter insculptus fuerit, non relaberis: promitto. Quidquid tibi mundus, caro, dæmon, homo, aut humanus respectus tentationum objecerit, cum Augustino dices: *quid mihi amplius facturus est iste, quam passus est pro me DEUS meus? teneam justitiam, non, non consentiam ad iniquitatem*. Dices cum Bernardo:

DEUS

DEUS meus pendet in patibulo: & ego voluptati operam dabo? Infirmi-
tatem tuam times? en! hic datur virtus de infirmitate: hujus tibi gratia sufficit: hic neminem deferit, nisi ab eo prius ipse deferatur. An hoc tibi contra internos angores solatium inane, aut infirmum videtur?

Nunc igitur ad externa veniamus. Subtrahuntur tibi bona temporalia, eripiuntur per mortem propinqui, conflictaris morbis, & ærumnis, persecutiones, contemptum, calumnias pateris. Attolle oculos: en! in Crucifixo JESU hæc simul omnia collecta invenis: si tu hæc eadem toleras: ergo Crucem post Christum bajulas, ergo ille te agnoscet, tanquam sibi similem, ergo cum illo regnabis. Quid de amissis cisternis dissipatis doles, cui aquæ de fonte vivo in gaudio hauriendæ propinantur? Audi Bernardum: universæ hujus mundi voluptates tantum non habent dulcedinis, quantum Domini JESU fel, & acetum. Vide Apostolos, ut eant gaudentes a conspectu concilii, quoniam digni habiti sunt pro nomine JESU contumeliam pati. Audi Paulum: superabundo gaudio in omni tribulatione. Persequ-

sequuntur te homines, contemnunt, calumniantur, Crucem aspice, & dic cum Hieronymo: *Et Judæi Dominum meum.* O! quantum in hoc aspectu, & in his verbis solatii deprehendes. Verum est, respondes: sed sum homo, sentio: hæc dolent. Neque ego istud nego: sed, amabo, anne Christus dolorum suorum sensum nullum habuit? an propterea amisit patientiæ meritum? aut pro te graviora multo pati recusavit? Cogita, dum externa hæc mala pateris, te ista vel esse meritum, vel innocenter pati. Si meritus es, aspice Christum, & dic cum pio Latrone: *nos quidem digna factis recipimus: hic autem nihil mali gessit.* Hoc Latroni fuit salutis initium, hoc tibi, ne dubita, solatium erit. Si autem innocens pateris, multo adhuc majus in aspectu Christi habebis solatium dicentis tibi: *si me persecuti sunt, & vos persequuntur: quia de mundo non estis, sed ego elegi vos de mundo, propterea mundus vos odit.* An non audis Paulum: *omnes, qui pie volunt vivere in Christo JESU, persecutionem patientur?* Quamdiu ergo durabunt hæc mala? pauculis annis, & fortasse nec istis. Quodnam, obtestor, Chri-

Christiano homini majus, aut verius esse potest solatium: pati cum Christo, vel regnare cum mundo? sed difficile est, ais, & homines, qui hæc mihi mala irrogant, faciunt ex odio, rancore, injuste me conantur opprimere, peccant. Respondeo cum Euthymio: *Christus Crucifixus solutio omnium difficultatum.* Etiam Judæi Christum ex odio, invidia, rancore persecuti sunt, & gravissime peccarunt: sed audi Christum dicentem Petro: *calicem, quem dedit mihi Pater, non vis, ut bibam illum?* audi eum tibi dicentem: *mihi vindictam, & ego retribuam: si te injuste persequuntur, & poenitentiam non egerint, aspicient ad me, quem confixerunt, & plangent: tu securus ad Crucem gaudebis.* Quid igitur est, quod ad Crucem Christi verum tibi solatium adferre non deberet? Quidquid ad eam vides, seu JESUM ipsum pro te inclinato capite tradentem spiritum, seu stantem sub Cruce Matrem aspicias, solatio esse debet. Huic ille Matri te in Filium moriens tradidit: hæc te suscepit, & secum sub Cruce stantem neque malis opprimi, neque perire te sinet.

PUNCTUM II.

Considera nunc securitatem illam, quam Crucifixus JESUS in mortetibi spondet. Hanc ut melius agnoscas, confer te mecum ad moribundi lectulum, qui post actam ad Christi Crucem poenitentiam ab hac Cruce amplius per peccatum grave non recessit. Dum ad eum ingredior, dum accedo lectum, ut Crucifixi signum illi porrigam, jam illud in manibus habentem, jam ei figentem oscula, jam inter dulces lacrymas apprimentem pectori deprehendo. Ubi me conspicit: euge! Pater! lætus ait, post breve tempus dissolvar, & ero cum Christo: jam vitæ meæ finis imminet: pauca momenta supersunt, & moriar. Et tam lætus es? ajo: quidni lætus sim? respondet, qui salutis æternæ pignus in manibus habeo? vide amabiles Redemptoris mei oculos: vide, ut amorem in eo spirent omnia, cor apertum, manus expansæ, inclinatum caput. Ah Pater! quam mitis, & festivus mihi ipsius Domini aspectus apparebit, cujus signum tam amoris plenum est, & tantum gaudii

dii mihi adfert. Felicem te! repono, qui sic mori potes: nihilne igitur est, quod in hoc tam tremendo aliis articulo timeas? Quid timeam? ait: *si constant adversum me castra, non timebit cor meum: si exurgat adversum me praelium, in hoc ego sperabo.* Ah! in te Domine! speravi, Crucifixum intuens, pergit, *non, non confundar in æternum.* Et quid timerem? Pater! peccata mea pridem expiavi per sinceram poenitentiam: o! quoties de illis ad hanc Crucem dolui, quoties veniam inter lacrymas petii: hanc mihi tam misericors DEUS certe non negavit: scio: promisit, fidelis est, non est, quod dubitem: Christi sanguine a peccatis ablutus sum, de quibus nunc iterum o mi JESU! ex amore tui doleo, te super omnia amo, & æternum amare desidero. Quidnam aliud est, quod timeam? morbi dolores, ac molestias, quando hunc Crucifixum in manibus habeo, ne sentio quidem: si tentationes ingruant, hoc me scuto tego, hunc hostibus oppono clypeum: ecce! *signum Domini:* ajo, *fugite partes adversæ:* huic dico: *susceptor meus es tu, & refugium meum, DEUS meus, sperabo in eum.* In hoc libro lego, & sic
mihi

mihi levo longi temporis tædium, semperque novi solatii aliquid pro me invenio: cum hoc loquor, & ita solitudo mihi molesta non est. En! quantum in Christi Cruce solatii, quantum securitatis inveniam. Video etiam adstantem Cruci misericordiæ Matrem, peccatorum pœnitentium refugium, quam filii, ac veri clientis pietate semper veneratus sum: hæc se nunc mihi monstrabit Matrem, & me non deseret: in hac post DEUM omnem meam spem, ac fiduciam repono. Sed jam vitæ meæ finem instare sentio: jam Christus me vocat: jam MARIA suum expandit pallium, ut animam meam suscipiat. Itaque te oro, Pater! ut apud me tantisper maneat: ubi me vox defecerit, ubi lassata manus negabit obsequium, tu hoc Crucifixi signum, hoc securitatis, ac æternæ salutis meæ pignus ante me, ut videre possim, sustine, illud pectori, ac ori meo admove, mihi fidei, spei, charitatis, ac doloris actus, & alios pios affectus suggere, me a peccatis iterum absolue, tum sanctissima JESU, & Mariæ nomina mihi sæpius ingemina: ita lætus, & optimæ spei plenus expectabo Judicem,

cem, quem mihi propitium fore scio. Ita o mi Jesu! ait plenus gaudio, quam læta, & secura fronte hodie Judicem te videbo. *In manus tuas commendo spiritum meum: redemisti me Domine DEUS veritatis.* Ita comparatus paulo post agonem incipit: ego, quos petiit, actus, & affectus suggero, eum a peccatis absolvo, & ille intentis in Crucifixum oculis, dum sanctissima nomina repeto, ridenti ore placidissime expirat. *Requiem æternam dona ei Domine! & lux perpetua luceat ei.* Sed quid opus est hoc ei optare? jam illi dixit Spiritus, ut requiescat a laboribus suis. *Ecce! quomodo moritur justus.* Talis te quoque mors expectat, ne dubita, si post actam sinceram poenitentiam a Redemptoris tui Cruce posthac amplius non recedes.

PUNCTUM III.

Considera denique ineffabile illud gaudium, quod Crucifixus JESUS vere poenitentibus, & post actam poenitentiam bene viventibus in æternitate est allaturus. *Nec oculus vidit, Pauli verba sunt, nec auris audivit, nec in cor hominis ascendit,*

dit, quæ præparavit DEUS diligentibus se. Audi Christum dicentem Apostolis: vos estis, qui permansistis mecum, & ego dispono vobis, sicut disposuit mihi Pater, ut edatis, & bibatis super mensam meam in regno meo. Cogita, & si potes, imaginare tibi illam ubertatem domus DEI, qua inebriabuntur electi, & illum torrentem voluptatis, quo illos Christus potabit. Imaginare tibi, si potes, gaudium illud, quo ex aspectu Divinæ pulchritudinis, & ex amore, ac possessione summi, & infiniti boni beatorum animæ afficientur. Imaginare tibi, si potes, quantum illis lætitiæ allaturus sit amor, quo se a Deo amari conspicient, quantum voluptatis ex corporum suorum gloria, & pulchritudine, ex Divinæ Matris, Angelorum, & Sanctorum omnium perpetua societate sint habituri. Repræsentata tibi talem aliquam beatam animam ad Christi Crucem consistentem, & secum ipsa cogitantem: Christus in hac Cruce pro me est mortuus, & ego sum in cælo: ego per actam in tempore opportuno pœnitentiam, & institutam dein bonam, ac Christo conformem vitam sum in cælo: & ego absque ulla posthac formidine amittendi summi boni sum æternum in cælo. O! quan-

tum recreabit hæc memoria, quantum solabitur tempestive acta poenitentia, quantum gaudii certitudo, & securitas est allatura. *Christus in hac Cruce pro me est mortuus, & ego sum in cælo: jam sanguinis pro me profusi fructum sentio: jam redemptionis meæ finem possideo: jam ad hanc Crucem in cordis jubilo secura confisto: o! quantum tibi Divine Redemptor! debeo: redemisti me Domine DEUS! in sanguine tuo, & fecisti me tibi regnum, & regno, & regnabo tecum. O Crux venerabilis! quanto cum gaudio te amplector, quanta cordis lætitia te aspicio. O veneranda Domini vulnera! vos mihi estis æterna gaudia. Christus pro me in Cruce mortuus est, & ego per actam in tempore opportuno poenitentiam, & institutam dein bonam, ac Christo conformem vitam sum in cælo. O igitur felix poenitentia! quæ me tanti boni fecit participem: o! quam sapienter egi, quod ejus agendæ tempus arripuerim, quod nullis difficultatibus, nullis humanis respectibus, nullo tempore, amore proprio, commoditatum studio, nulla inani longioris vitæ spe, ac fiducia me ab agenda mature poenitentia absterri sim passa. Duxi quidem vitam*

vitam sæpe contemptam, persecutionibus, ærumnis, calamitatibus exagitata, temporalibus bonis, ac voluptatibus sæpe carui, tribulationes multas experta sum, mundus me odio habuit, calumnias, oppressiones, injustas postpositiones, cruces, morbos, opprobria ferre debui: sed hæc omnia brevissimo durarunt tempore: momentaneum, & leve tribulationis hujus æternum gloriæ pondus operatum est in me. *Christus pro me in Cruce mortuus est, & ego sine ulla formidine amittendi summi boni ero æternum in cælo.* Paucorum annorum poenitentia mihi felicem æternitatem emi: o felix! o ineffabili gaudio, ac solatio plena æternitas! quidquid dolorem, quidquid tristitiam, quidquid molestiam, aut cruciatum adferre potest, finem habet, & in æternum me non torquebit amplius, horum omnium nihil prorsus ne in cogitationem quidem veniet, in horum locum succedunt æternum duratura gaudia, quidquid video, quidquid in æternum videbo, audiam, sentiam, incredibili me voluptate, ac lætitia replebit: semper habebo, quod volo, nunquam amplius, quod nolo, nunquam, quod vel per um-

set inter vos jubilus : quomodo status, conditionis, ætatis vestræ obliti curre-
retis per plateas, clamaretis, ut omnes
vos audiant : ego ero salvus, ego ve-
niam ad cœlum : nunc hoc momento mi-
sit DEUS Angelum, qui hoc mihi ipsius
DEI nomine nunciare debuit : Patres fi-
liis, mariti uxoribus, filii Patribus, amici
amicis narrarent, dicerent : ego ibo ad
cœlum, ego ibo ad cœlum : DEUS hoc mi-
hi revelavit per Angelum : ego ibo ad
cœlum. Si se offerret peccandi occa-
sio, si tentatio ingrueret, si terrena vo-
luptas, si corporis commodum, si re-
spectus humanus vos ad peccandum al-
licere vellet, diceretis cum stomacho :
apage a me cum istis : ego veniam ad
cœlum : nolo has cisternas dissipatas, no-
lo has quisquiliis, homines non timeo :
ego ibo ad cœlum : jam de hoc sum cer-
tus. Si Crux, si tribulatio, si contem-
ptus, morbus, persecutio ingrueret, ne
sentiretis quidem, clamaretis pleni gau-
dio : quid mihi nocebunt ista ? quid me
propter hæc affligam ? ego ero salvus :
ego ibo ad cœlum. Nunc igitur audi-
te me. Quod vobis nunciaret talis An-
gelus, idem ego vobis nunc ipsius Chri-
sti

set inter vos júbilus : quomodo státus, conditionis, ætatis vestræ obliti curre-
retis per plateas, clamaretis, ut omnes
vos audiant : ego ero salvus, ego ve-
niam ad cœlum : nunc hoc momento mi-
sit DEUS Angelum, qui hoc mihi ipsius
DEI nomine nunciare debuit : Patres fi-
liis, mariti uxoribus, filii Patribus, amici
amicis narrarent, dicerent : ego ibo ad
cœlum, ego ibo ad cœlum : DEUS hoc mi-
hi revelavit per Angelum : ego ibo ad
cœlum. Si se offerret peccandi occa-
sio, si tentatio ingrueret, si terrena vo-
luptas, si corporis commodum, si re-
spectus humanus vos ad peccandum al-
licere vellet, diceretis cum stomacho :
apage a me cum istis : ego veniam ad
cœlum : nolo has cisternas dissipatas, no-
lo has quisquillas, homines non timeo :
ego ibo ad cœlum : jam de hoc sum cer-
tus. Si Crux, si tribulatio, si contem-
ptus, morbus, persecutio ingrueret, ne
sentiretis quidem, clamaretis pleni gau-
dio : quid mihi nocebunt ista ? quid me
propter hæc affligam ? ego ero salvus :
ego ibo ad cœlum. Nunc igitur audi-
te me. Quod vobis nunciaret talis An-
gelus, idem ego vobis nunc ipsius Chri-
sti

si nomine nuncio: & si mihi non cre-
 ditis, ipse vobis Christus hoc de Cru-
 ce dicit, & certissime confirmat: legi-
 te totum Evangelium, & certitudinis
 hujus non tot, quin plures confirmatio-
 nes invenietis. Omnes vos, qui ade-
 stis, cujuscunque status, conditionis,
 ætatis sitis, eritis salvi: omnes, omnes,
 inquam, nullo excepto venietis ad coe-
 lum, si modo salvi esse, si modo ad coe-
 lum venire velitis. Ita, respondetis, si
 velimus. Ita, inquam, si velitis; invi-
 tos enim Deus non coget. Sed in hac
 ipsa conditione implenda, dicitis, non
 mediocris est difficultas. Ego autem
 dico in hac conditione implenda nullam
 prorsus, & ne minimam quidem diffi-
 cultatem inesse. Quæritis, quomodo?
 Attendite. Dicit mihi: quando in hoc
 mundo vultis obtinere aliquod officium,
 aliquam promotionem, aliquod aliud
 bonum temporale, quomodo illud vul-
 tis? quid facitis? removetis ea, quæ
 vobis ad hunc finem impedimento esse
 possent, & adhibetis opportuna ad illum
 obtinendum media, neque rem differ-
 tis, sed statim admoveitis manum operi,
 ne alter vos præveniat: si quis etiam
 im-

impendendus labor, si quæ difficultas superanda sit, ista non horretis, per hæc absterri vos non finitis, sed libenter, & cum gaudio sustinetis omnia: & tamen sæpe æmulorum invidia, aut malevolorum artibus oppressi, quod tanto labore quæritis, non obtinetis. Facite hoc idem, & eodem modo facite pro coelo, pro salute æterna: plus DEUS a vobis non exigit, & , ut hoc facere possitis, suam gratiam, & auxilium vobis offert. Impedimenta, & media scitis: illa remove, his uti tam difficile non est: poterunt alii: ergo & vos potestis. Hoc si feceritis, nulla æmulorum invidia, nullæ malevolorum artes ab obtinenda æterna salute impedire vos poterunt: sed omnes, quotquot hic adestis nullo excepto, eritis certissime salvi, & venietis ad coelum. Hoc vobis solatium in triduanæ pietatis præmium Christus de Cruce dat, & suo sanguine confirmat.

Ah! misericordissime JESU! quomodo nos reficis, quam superabundans nobis solatium de tua Cruce impertis. Te DEUM laudamus, te Dominum confitemur. Tu in hac Cruce devicto mortis aculeo aperuisti credentibus regna

coelorum. Nos intrabimus, nos omnes salvi erimus, nos ad coelum ibimus, si modo velimus. Ah! volumus, Domine! volumus, & ut efficaciter velimus, a sancta Cruce tua non amplius recedemus; ad quem enim alium ibimus? tu verba vitæ æternæ habes, tu es fons vitæ, & in lumine tuo videbimus lumen. Te ergo quæsumus: tuis famulis subveni, quos pretioso sanguine redemisti: æterna fac cum sanctis tuis in gloria numerari: salvum fac populum tuum Domine! ut ad sanctam Crucem tuam misericordias tuas in æternum cantemus. Amen.

O. A. M. D. G.

veritatis abstracti inter errorum tenebras in exitium agamur præcipites, propositum est mihi sacrum hoc triduum corrigendo sinistro de rebus hujus mundi judicio impendere: neque dubito, quin vel ex hoc uno quisque facile intelligat, quanti momenti negotium, quamque attentione, ac conatu omni nostro dignum aggrediamur.

At enim, ne irritus, & sine fructu sit labor, ante omnia inquirendum nobis est rectum aliquod judicium, cui tuto fidere, & ad cujus normam omnes perversi judicii errores corrigere possimus. Tale nobis judicium Spiritus Sanctus per os Ecclesiastici suggerit, dum ait: *o Mors! bonum est judicium tuum.* Igitur præsens triduum memoriæ mortis consecrabimus juxta Sapientis monitum: *si annis multis vixerit homo, & in his omnibus lætatus fuerit, meminisse debet tenebrosi temporis, & dierum multorum, qui cum venerint, vanita-*

nitatis arguentur præterita. Si vobis DD. Sodales MARIANI ! nimium tristis, & plena luctus videtur hæc materia, cogitate aliud Sapientis monitum : melius est ire ad domum luctus, quam ad domum convivii ; in illa enim finis cunctorum admonetur hominum, & vivens cogitat, quid futurum sit. Ego certe, si memoria mortis a me proposita salutariter vos contristaverit, gaudebo cum Paulo, non, quia contristati estis : sed, quia contristati estis ad pœnitentiam ; ita enim verum bonum, ac salutem vestram cordi mihi esse profiteor, ut malim vos triduo utiliter, quam æternum inutiliter, tristes videre.

Benignissime JESU ! cujus Sanctissima Anima tristis facta est usque ad mortem, & in mortem ipsam pro salute nostra tradi voluit, in hoc tam gravi, quod præ manibus habemus, negotio tua nobis opus est gratia ; neque enim, nisi in lumine tuo, vide-

bimus lumen, quo illustrati errores iudicii nostri, quibus, proh dolor ! toties decepti fuimus, per salutarem mortis considerationem corrigamus. Tu o Domine ! hoc nobis lumen præfenti triduo accende, &, qui in Evangelio tuo memoriam mortis nobis toties inculcas, atque nullo non momento ad mortem paratos esse nos iubes, da nunc gratiam, ut bonum mortis iudicium attentis animis audiamus, æternas, quæ ex eo sequuntur, veritates agnoscamus, & secundum illas vitam deinceps nostram instituamus. Hoc a te per illam tuam in monte Oliveti tristitiam, hoc per illam, quam pro nobis in Cruce gustare voluisti, mortis amaritudinem supplices petimus : da, ut gustata nunc mortis amaritudine, & salutari trium dierum tristitia æternam nobis vitam, ac gaudia promereri discamus.

MEDITATIO I.

MORS EST DERELICTIO OMNIUM BONORUM TEMPORALIUM.

Primum, quod in consideratione mortis occurrit, & ad corrigendum finistrum de rebus terrenis iudicium plurimum valet, est separatio ab omnibus hujus vitæ bonis, quæ fit per mortem. *Mors est derelictio omnium bonorum temporalium.* Hæc veritas erit argumentum præsentis meditationis, cujus tria puncta totidem sequelas ex illa deductas complectentur. Prima sequela est: si mors est

derelictio omnium bonorum temporalium : ergo bona temporalia non sunt nostra, sed nobis tantum commodata. Secunda sequela : ergo bona temporalia sunt transitoria, & nobis tantum ad breve tempus commodata. Tertia sequela : ergo bona temporalia nihil nobis prosunt, sed plurimum obsunt, nisi illis utamur ad finem, ad quem nobis sunt commodata.

PUNCTUM I.

Considera, certissimum esse, quod nos omnes aliquando moriemur. Hanc veritatem nemo sanæ mentis compos in dubium revocat : hanc fides, hanc experientia, hanc ipsa ratio docet. Statutum est hominibus semel mori, ait Paulus Apostolus : & ne quis hanc moriendi legem non ad omnes pertinere credat, diserte affirmat David Psal. 88. *quis est homo, qui vivet, & non videbit mortem?* Igitur fide certum est, nos omnes aliquando morituros ; nam, ut idem Paulus testatur, *stipendia peccati mors* : & ideo, sicut omnes in Adam peccarunt, ita in Adam omnes moriuntur. Id ipsum ostendit

dit tot jam sæculorum, & hominum, qui ante nos vixerunt, & mortui sunt, tot hominum omnis ætatis, conditionis, ac status, qui quotidie moriuntur, experientia : id ipsum ratio, quæ corpus senio, corruptioni, ac morbis obnoxium semper durare non posse prorsus evincit. *Omnia, quæ de terra sunt, ait Ecclesiasticus, in terram revertentur.*

In hac tanta mortis certitudine considera ulterius, & inquire, quidnam igitur sit mori. - Quid est mors? - Mors est separatio animæ a corpore, est finis omnium rerum hujus mundi, est divulsio a mundo, & derelictio omnium bonorum temporalium. Homo, *sicut nudus egressus est de utero matris suæ, Ecclesiastæ verba sunt, sic revertetur, & nihil auferet secum.* Idem testatur Paulus ad Timotheum scribens: *nihil intulimus in hunc mundum : haud dubium, quod nec auferre quid possumus.* Hinc vero quid sequitur? - Audiamus Ambrosium ita concludentem : *non nostra sunt, quæ non possumus auferre nobiscum.* - Magne DEUS ! quale mihi lumen hæc verba ad dissipandas, in quibus

A 5

bus

bus adhuc versabar, errorum tenebras accendunt. *Non nostra sunt, quæ non possumus auferre nobiscum.* - Illa igitur bona temporalia, quæ tanto cum labore quæro, quæ tanta sollicitudine conservare, augereque studeo : illi honorum tituli, & dignitatum insignia, quibus tam avidè inhio, & in quibus mihi tantopere complaceo : illi plausus, ac favores hominum, illa talenta, & corporis, animique dona, de quibus unice glorior, & me supra omnes alios eminere, ac illis meliorem esse puto, mea non sunt? illæ igitur voluptates, oblectationes, & corporis commoda, quibus me totum quantum immergo, non sunt mea? quid enim horum omnium auferre moriens mecum potero? - nihil. - Homo revertetur, & nihil auferet secum. Cum interierit, ait Psaltes Regius, non summet omnia : relinquet alienis divitias suas : neque descendet cum eo gloria ejus. An non igitur legitima, & prorsus certa est hæc sequela. *Mors est derelictio omnium bonorum temporalium : igitur bona temporalia nostra non sunt, sed nobis tantum commodata?*

Hanc

Hanc ipsam veritatem inculcare nobis Christus voluit in parabola Divitis, quam Lucae 12. proponit. Hic, cum uberes fructus in agro suo natos vidisset, de iisdem conservandis mire sollicitus ita secum statuit : *destruam horrea mea, & majora faciam, & illuc congregabo omnia, quæ nata sunt mihi, & bona mea : & dicam animæ meæ : anima ! habes multa bona posita in annos plurimos : requiesce, comede, bibe, epulare.* Talia secum cogitanti vox de cœlo repente allabitur : *dixit illi Deus : stulte ! hac nocte animam tuam repetunt a te : quæ autem parasti, cujus erunt ?* quasi diceret : quid insane homo ! de ædificandis horreis, & congregandis in annos plurimos bonis cogitas, quæ misere deceptus tua esse ais ? frustra conturbaris : thesaurizas, & ignoras, cui congregabis ea. Scito, quod mors appropinquet, &, velis, nolis, relinques omnia aliis : hac ipsa nocte morieris : & bona illa tua in annos plurimos posita *cujus erunt ?* tu eorum nihil tecum auferes. *Non tua sunt, quæ non potes auferre tecum.*

Ah !

Ah ! quisquis es , qui te nunc terrenis curis , & comparandis , ac augendis temporalibus bonis totum quantum immergis , qui primas curas , & studia tua omnia captandis lucris , congregandis pecuniis , obtinendis titulis , honoribus , plausibus , consecrandis commodis , & voluptatibus terrenis consecras , qui in his quietem , ac felicitatem omnem tuam constituis , hoc ad te pertinere , hoc tibi dictum esse existima. Audi judicium mortis. - Tu ais : *bona mea , posita in annos plurimos. Mors respondet : cujus erunt ? Animam tuam repetam a te : & , quæ parasti , cujus erunt ?* - Tu *thesaurizas*. Audi mortem : *vane conturbaris* , ait : *ignoras , cui congregabis ea. Si non vane conturbaris , Augustini verba sunt , dic : cui thesaurizas ? Mibi , inquis. Hoc audes dicere moriturus ?* - Tu de honorum titulis , de dignitatum prærogativis , hominum laudibus , scientia , & aliis naturæ donis tibi plaudis , in his mirum quantum gloriaris , & alios præ te despicias , hæc tam insignia decora tuo labore parta , & hinc omni jure tua esse dicis. Mortem si consulas , quid respondebit tibi ?

bi? an non illud Ecclesiastici : *quid superbit terra, & cinis?* aut illud Jobi : *usque huc (ad me) venies, & non procedes amplius, & hic confringes tumentes fluctus tuos?* Fors & cum Basilio dicet : *circumspice illos, qui ante te similibus splendoribus efflorebant : ubi sunt? periit memoria eorum cum sonitu, ut Psalmista testatur.* Quid ad hæc ais? etiamne tua hæc bona pergis dicere? nondum agnoscis, quam vere Ambrosius dixerit : *non nostra sunt, quæ non possumus auferre nobiscum?* - O Mors! o Mors! bonum est iudicium tuum : tu mihi hodie veritatem aperis, quam negare non possum, & de qua, proh dolor! nunquam cogitavi.

PUNCTUM II.

Considera nunc alteram, quæ ex alata fundamentali veritate fluit, & non minus certa est, sequelam. *Mors est derelictio omnium bonorum temporalium : ergo bona temporalia sunt transitoria, & nobis tantum ad breve tempus commodata.* Ut sequelæ hujus certitudinem tanto clarius perspicias, ita tecum ratiocinare.

Si

Si mors est derelictio omnium bonorum temporalium, usus horum bonorum nobis a DEO concessus diuturnior non est, nec esse potest, quam sit vita nostra : quando huic finem mors imponit, finita sunt omnia. Itaque, si vita nostra brevis est, bona quoque temporalia non nisi transitoria, & ad breve nobis tempus commodata esse possunt. Hanc veritatem qui in dubium revocare nititur, rationis expers sit, oportet. - Nunc igitur de vitæ nostræ longitudine, aut brevitate quid sentis ? *Quæ est vita vestra ?* quærit in sua epistola Catholica Jacobus Apostolus, & respondet : *vapor est ad modicum parens, & deinceps exterminabitur.* - *Breves dies hominis sunt,* ait Job. - *Omnis longitudo vitæ præsentis punctum esse cognoscitur,* Gregorii verba sunt, *cum fine terminatur.* Omitto innumera alia Sacrarum Literarum, Sanctorumque Patrum testimonia, quibus humanæ vitæ brevis abunde comprobatur. Ad experientiam ipsam provoco, tanquam veritatis hujus testem omni exceptione majorem. O ! quot hæc nobis homines ostendit prius per mortem raptos,

ptos, quam rationis plenum usum attigerint : quot adolescentum funera exhibet : quot viros monstrat prius mortuos, quam ad senectutis limen venerint : quam pauci numerantur, qui septuagesimum, aut octogesimum ætatis annum superant : centum annos si quis vivendo excesserit, instar prodigii ab omnibus habetur. Et centum vitæ anni quid sunt, si cum æternitate comparentur ? *Quasi gutta aquæ maris deputati sunt, ait Ecclesiasticus, & sicut calculus arenæ, sic exigui anni in die ævi.* - Omnis, cum Gregorio repetito, omnis longitudo vitæ præsentis punctum esse cognoscitur, cum fine terminatur. Et hanc tu veritatem, Divini verbi testimonio comprobata, dum credis, dum experiris quotidie, quam fronte bona temporalia diuturna audes dicere, & diuturnum eorum usum tibi polliceri ? - Ah ! nimium quantum certa est sequela. *Mors est derelictio omnium bonorum temporalium : ergo bona temporalia sunt transitoria, & nobis tantum ad breve tempus commodata.*

Ita vero si res habet, an non recte concludit Gregorius : *pro magno dili-*
ligi

ligi non debet, quidquid fine concluditur? -
Si autem pro magno diligere non debet,
quidquid fine concluditur: quod ce-
leri fine concluditur, qualem, aut quan-
tam a nobis dilectionem meretur? -
An non igitur insanus sum, qui mun-
dum, & res mundi unice diligo, qui
totum illis cor, & animum affigo, qui
procurandis, augendisque bonis tem-
poralibus dies, noctesque impendo? -
Audio inclamantem mihi Hieronymum:
nulla res mortalium longa est, omnisque
felicitas sæculi, dum tenetur, amittitur.
Audio dicentem Paulum: præterit figu-
ra hujus mundi. Non habemus hic manen-
tem civitatem. Tempus breve est. Audio
Christum: stulte! hac nocte animam tuam
repetunt a te, & quæ parasti, cujus erunt?
Et tamen mundanis rebus inhiare non
desino, in his omnem meam quietem,
ac felicitatem constituo, mihi que ipsi
sine cessatione inclamo: anima mea!
habes multa bona posita in annos plurimos:
requiesce, comede, bibe, epulare. O dignam
lacrymis insaniam! o miserrimam cœ-
citatem! an non justissima est de ta-
libus Hieronymi ad Demetriadem que-
rela: celerem res habituræ finem sine fine
quærantur?

Ve-

Veni paucis abhinc annis ad viri
cujusdam illustrissimo sanguine progna-
ti arcem, in cujus ingressu mihi ali-
quid occurrit huic, de qua agimus,
materiæ plane accommodatum; cum
enim in arcis portam oculos conjice-
rem, hæc illi verba magnis, & con-
spicuis literis inscripta deprehendi: *in*
ictu oculi clauduntur omnia. Substiti non-
nihil, & has voces legens intra me co-
gitavi: o! dignam Christiano Nobili
tesseram! non alia profecto de causa
arcis foribus ab ejus Domino inscri-
ptam, quam, ut & ipse, & posterī,
quotiescunque arcem subirent, toties
appropinquantis mortis, & brevitatis,
celerisque finis possessionum, ac bo-
norum temporalium admonerentur. -
O! quam vellem, ut aurea hæc sen-
tentia in pluribus locis descripta eo-
rum omnium obversaretur oculis, qui
mundum, & res mundi sic quærunt,
sic diligunt, tanquam illis æternum
fruituri essent, & nihil præterea boni
expectandum haberent. - Quid cogi-
tarent, quid dicerent viri divitiarum,
& pecuniarum amatores cupidi, si, quo-
ties arcas suas auro, argentoque ple-

nas cum voluptate lustrant, toties iisdem inscripta hæc verba legerent : *in ictu oculi clauduntur omnia?* - An non conditionis suæ admonerentur, & deposito fastu homines se esse meminissent superbi illi honorum, plausuum, dignitatum sectatores, si, dum se ipsis pleni titulos suos, & adulatorum suorum legunt elogia, subjectam semper hanc sententiam conspicerent : *in ictu oculi clauduntur omnia?* - Nunquamne inter medias voluptates suspirarent, pallerent, tremarent, qui se his immergunt, si, dum inter splendida convivium, lusus, choreas, spectacula, voluptates periculosas certe, si non illicitas, dies, noctesque exigunt, ignota manus, ut olim in Baltassaris convivio, hæc in pariete verba describeret : *in ictu oculi clauduntur omnia?* - Quo animo suam in speculo formam contemplantur, seseque ad illud muliercularum instar comerent adolescentes vaniculi, si eidem speculo superscriptam invenirent hanc epigraphen : *in ictu oculi clauduntur omnia?* - Hoc illud est, quod Salomonem in sua magnitudine, gloria, divitiis, voluptatibus

fate-

fateri coegit : *vidi in omnibus vanitatem, & afflictionem animi. Causam mox addit : & nihil permanere sub sole. - O Mors ! o Mors ! bonum est iudicium tuum. - Mors est derelictio omnium bonorum temporalium : ergo bona temporalia sunt transitoria, & nobis tantum ad breve tempus commodata.*

Sed videor mihi audire aliquos cum illis, quos Salomon in libro Sapientiae cap. 2. describit, ita contra me disputantes. Verum est, neque nos diffitemur : *exiguum est tempus vitae nostrae. Verum inde quid sequitur ? negligenda fortassis bona temporalia, nec animum illis nostrum, tanquam brevi tempore duraturis, proinde nec amore nostro dignis, affigendum esse ? - Apage, ajunt, sequelam tam insipidam. Hoc sequitur. Venite ergo, & fruamur bonis, quae sunt, & utamur, tanquam in juventute, celeriter. - Non praetereat nos flos temporis. Coronemus nos rosis, antequam marcescant. - Ubique relinquamus signa laetitiae. - Comedamus, & bibamus ; cras enim moriemur. - - Haec est pars nostra, & haec est sors. - His ut respondeam, sit*

PUNCTUM III.

Considera tertiam ex allata veritate sequelam. *Mors est derelictio omnium bonorum temporalium : ergo bona temporalia nihil nobis prosunt, sed plurimum ob-sunt, nisi illis utamur ad eum finem, ad quem nobis sunt commodata.* - Duo sunt hominum genera, quibus sequelæ hujus bonitas, ac certitudo probari a me debet. Primum est eorum, qui de DEO, de immortalitate animæ, de existentia religionis revelatæ, ejusque mysteriis recte sentiunt : quales vos omnes hic præsentibus esse cura illa, quam de animarum vestrarum salute geritis, dubitare me non finit. Alterum genus eorum est, qui existentiam DEI, ut authoris supernaturalis, immortalitatem animæ, æternas poenas, aut præmia, religionis revelatæ existentiam, & quæ sunt hujusmodi, si non aperte negant, saltem in dubium revocant, & sic vivunt, sic loquuntur, ut, quales intus, & in animo sensus foveant, vita, moribus, ac sermonibus suis fatis manifestent : quales homines dari ex allatis superius e libro

Sa-

Sapientiæ verbis scio, atque utinam non experientia ipsa scirem: &, quales ne aliqui e vobis aliquando fiant (dum eorum, qui tales sunt, consuetudinem non satis declinabunt, & fortassis declinare nec poterunt) timeo: & ideo arma suppeditare vobis debeo, quibus contra hanc libertinismi, & naturalismi pestem magis semper, magisque invalescentem defendere vos possitis.

Primi generis hominibus, qui de Deo, immortalitate animæ, & religione revelata recte sentiunt, hanc veritatem, & sequelæ a me propositæ certitudinem persuadere difficile non est. Norunt hi, quod Augustinus dicit: *ideo Christiani sumus, ut semper de futuro sæculo cogitemus.* Norunt, quam verum, & traditæ nobis a Christo, & Apostolis evangelicæ doctrinæ consentaneum sit, quod Sanctus Ignatius pro exercitiorum suorum, & totius vitæ Christianæ fundamento statuit: *creatus est homo ad hunc finem, ut Dominum Deum suum laudet, revereatur, eique serviens tandem salvus fiat. Reliqua vero super terram sita creata sunt hominis*

B 3

ipsius

ipsius causa, ut eum ad finem creationis suæ prosequendum juvent. Hinc autem quidnam aliud inferunt, aut inferre possunt, quam, quod æterna Veritas tum alibi sæpius, tum præcipue Matthæi cap. 16. nobis inculcat: quid prodest homini, si mundum universum lucretur, animæ vero suæ detrimentum patiatur? aut quam dabit homo commutationem pro anima sua?

His evangelicis veritatibus rite penetratis, ac perpenſis non poterunt non ita secum ipsis ratiocinari. Fides me docet, bona temporalia mihi a DEO ad breve hujus vitæ tempus commodata esse unice ad hunc finem, ut iis utar ad laudem, gloriam, & obsequium DEI, & ad obtinendam æternam salutem animæ meæ: quando vero vitæ meæ finem mors imposuerit, DEUM a me non solum omnia hæc bona, verum etiam rigidissimam de illis, & illorum usu rationem esse repetiturum. Igitur, si his bonis ad obtinendum prædictum finem non utar, si animæ meæ salutem per illa non consequar, sed ea post mortem excidam, quid mihi profunt omnia hæc

hæc bona ? an non obsunt potius, & gravissimum mihi damnum, certissimam damnationem accersunt ? *Quid enim prodest homini, si mundum universum lucretur, si omnes hujus mundi opes, ac divitias solus possideat, si dignitate, potentia, gloria omnes, qui fuerunt, & futuri sunt, præcedat, si Salomonem sapientia, Samsonem fortitudine, omnes hujus mundi doctos, & doctores scientia superet, si omnia commoda, & gaudia, voluptates omnes, verbo : omnia, quæ desiderare possunt oculi, & cor ejus, ad satietatem usque habeat : animæ vero suæ detrimentum patiatur, &, dum hæc omnia in morte finiuntur, ipse unicum finem suum non obtineat, sed illius jacturam æternum lugere cogatur ? - quæ habebit bona, postquam omnia in morte derelinquere debuit, quibus animam suam perditam recuperet, quibus vel minimam damni sui partem reparet ? - quam dabit homo commutationem pro anima sua ?*

Hæc ubi secum expenderint, an non audient Magni Leonis monitum : *utere, quomodo utendum est, visibilibus crea-*

turis, & quidquid in eis pulchrum, & mirabile est, refer ad laudem, & gloriam Conditoris? an non cum Petro Chrysologo se ipsos interrogabunt: quare non caducis emimus æterna? an non generoso animo cum Augustino statuent: pereat mundi lucrum, ne fiat animæ damnum? an non exclamabunt: o Mors! bonum est iudicium tuum. - Mors est derelictio omnium bonorum temporalium: ergo bona temporalia nihil nobis prosunt, sed plurimum obsunt, nisi illis utamur ad eum finem, ad quem nobis sunt commodata?

Secundi generis hominibus quid dicam? qui, dum negata revelatæ religionis existentia, solo naturalis rationis lumine metiuntur omnia, Sacrarum Scripturarum auctoritatem, & evangelicas veritates respuunt, Sanctorum Patrum sententias exhibilant, & explodunt. Sola mihi ratione cum illis agendum esse video. Sit igitur. - Et imprimis quidem non negabunt mihi utique, animam hominis esse spiritum, anima illa, quæ in brutis agit, multo etiam nobiliorem. Actiones certe hominum, si cum brutorum actionibus conferantur, spirituale principium, illud-

ludque multo excellentius, & exigere, & arguere videntur. Neque sane puto, homines excellentiæ, & gloriæ cupidos eo vilitatis prolapsuros, ut sola externa figura, & membrorum, atque machinæ hujus, ut loqui solent, dispositione, & coordinatione brutis meliores, ac nobiliores esse velint, & se esse fateantur.

Hoc posito ex illis quæro, utrum hæc temporalia, & transitoria bona corporis, an animæ, tam nobilis, & excellentis spiritus, bona esse putent. - Audiant Basilium Evangelico illi Diviti animam suam sic alloquenti : *anima ! babes multa bona : - - requiesce, comede, bibe, epulare, talem infaniam e folius rectæ rationis principiis his verbis exprobrantem : o verba stultissima ! si porcinam habuisses animam, quid aliud illi enunciare potuisses ? itane pecuinus tu, bonorum animæ ignarus, eam ut excipias carnalibus epulis ? - -* Nunc itaque, si hæc bona corpori duntaxat, non item spiritui, conveniunt (quod profecto, nisi omni rationis lumine destituti sint, negare non possunt) quænam igitur erunt animæ bona ? An fortassis tam

pauper est DEUS, ut nobiliori hominis parti bona, quæ illi propria sint, dare nequeat? aut tam iniquus, & avarus, ut dare nolit? Anne nobilis hic spiritus ea solum causa creatus, & humano corpori infusus est, ut ei serviat, ut eo regendo, & procurandis ejus commodis sine ullo suo lucro, aut obtinendi aliquando præmii spe occupetur? - Hæc si vel ipsa recta ratio, tanquam absurda, respuit, quidnam aliud superest, quam ut, dum bona, quæ spiritui convenient, in hoc mundo frustra quærimus, alia illi bona post hanc vitam reposita, eumque proinde cum corpore morituum non esse fateamur? secus enim an non deterior multo foret bonorum, quam malorum, conditio? dum enim isti temporalibus abundant bonis, & in eorum usu toti sunt, illi his bonis plerumque carent, aut certe iis e virtutis legibus utuntur parcius: neque tamen, quod expectarent, boni, neque, quod metuerent, mali haberent.

Quæro ulterius, cur in maxima etiam temporalium bonorum abundantia intus, & in animo nunquam plene quie-

quieti sint, sed semper sibi aliquid deesse sentiant : cur ipsa hæc abundantia illis fastidium non raro, tædiumque generet. An non vel hoc solum, si rationem audire velint, manifesto est indicio, eorum animam terrenis hisce bonis non expleri, sed majus aliquid, & excellentius, quam mundus dare possit, naturali quodam instinctu appetere, & altiore longè finem sibi propositum habere?

Hæc si non sufficiunt, illud mihi certe dabunt, Catholicam de revelatæ religionis existentia, animæ immortalitate, & futuræ vitæ pœnis, ac præmiis sententiam tot sapientum, & doctorum hominum consensu probabilem saltem reddi, atque hæc omnia ita re ipsa habere se posse. - Nunc igitur, si quo casu in suis se ratiociniis errasse, si revelatam religionem, quam sequi debebant, existere, si animam suam immortalem, atque ad hunc finem, ut aliquando salva fiat, creatam esse : hoc autem fine (quod necessario eveniret) æternum excidisse post mortem deprehenderint, quid facturi sunt? quale in rationis suæ scriniis, & ad naturale suum

suum lumen inventuri medium, quo in eo rerum articulo se juvent? - Quodsi contra nobiscum senserint, & secundum revelatæ religionis, ac Evangelii regulas temporalibus bonis ad obtinendum, quem statuimus, finem usi fuerint, semper salva res est; nam &, si falsa sint, quæ credimus, si (quod illi volunt) cum corpore etiam anima intereat, de frustra quæsito fine, de parciore temporalium bonorum usu dolere non poterunt, quando amplius non erunt. - Hæc argumenta nisi ita resolverint, ut hominem rationis competentem de opposita sententia convincant, invicta manet, & manebit sequela, quam statui. *Mors est derelictio omnium bonorum temporalium: ergo bona temporalia nihil nobis prosunt, sed plurimum obsunt, nisi illis utamur ad eum finem, ad quem nobis sunt commodata.*

Ah! usquequo igitur, mi DEUS! usquequo gravi corde diligo vanitatem, & quero mendacium? usquequo tibi injuriam facere non desino, dum ea bona mea dico, quæ non nisi a te commodata accepi? quodsi enim tu hoc momento animam meam a me repetas,
cujus

cujus erunt hæc omnia ? - mea certe non erunt. - Quomodo ergo illa nunc audeo mea dicere ? qua fronte audeo de illis , tanquam meis , gloriari ? - Ah ! non , non sunt mea , quæ mecum auferre nequeo , quæ , nolim , velim , omnia moriens aliis relinquam. Tua sunt , o mi DEUS ! hæc bona : tu ea dedisti , atque sic dedisti , ut nihil in illa juris , nihil dominii , sed solum mihi usum concesseris : & hunc quam diu ? - Tempus breve est : tu constituiisti terminos ejus , qui præteriri non poterunt. In ictu oculi clauduntur omnia. Hoc tempus ubi elapsum fuerit , tu de horum bonorum usu rationem a me repetes , qui finem mihi , ad quem illis uti debeo , gloriam tuam , & animæ meæ salutem constituiisti. Ah ! si eis ad hunc finem usus non fuero , si hoc fine tunc excidero , quid mihi proderunt omnia ? quid proderit , si universum mundum lucratus , animæ vero meæ detrimentum passus fuero ? - O me igitur insanum ! qui inordinato temporalium bonorum amore , & perverso illorum usu huic me periculo toties exponere non horrui , & nunc actu me expo-
situm

situm esse deprehendo. Confiteor coram te, mi DEUS ! insipientiam meam, eamque ex toto corde poenitens detestor. *Pereat, cum Augustino statuo, pereat mundi lucrum, ne fiat animæ damnum.* Tu o DEUS ! fac me per gratiam tuam ita transire per bona temporalia, ut non amittam æterna. Amen.

MEDITATIO II.

MORS EST FINIS TEMPORIS.

Inter alia, quæ de Morte in Sacris Literis dicuntur, illud est, quod Ecclesiastici cap. 40. legimus, ubi Mors vocatur *Dies finitionis*. Cujus autem potissimum rei finis censeretur mors debeat, si quaerimus, responsum nobis Daniel. 8. his verbis redditur : *habet tempus finem suum*. Mors igitur est finis temporis : & ut talem nobis eam præsens meditatio proponet. Sequela, quam inde deducimus, hæc est. Si mors est finis temporis : igitur stulte agunt illi, qui, quod in tempore facere deberent, ad finem temporis differunt : ad finem, inquam, qui i. est

incertus : 2. plerumque valde brevis : 3. ut plurimum multis, & gravibus impedimentis obnoxius. Clarius ut rem omnem proponam. Mors est finis temporis. Igitur infani sunt, qui poenitentiam, quam nunc agere deberent, ad mortem, seu finem temporis differunt : quia 1. nemo scit, quando hic finis sit venturus : 2. nemo scit, an tunc sufficiens agenda poenitentiae tempus sit habiturus : 3. nemo scit, an ab agenda poenitentiae impedimentis liber sit futurus.

PUNCTUM I.

Poenitentiam omnibus, qui per vitam suam graviter peccarunt, ad salutem necessariam esse fides docet, & jam alias a me in parabola sterilis ficulneae, ex hoc ipso loco proposita, e Sacris Literis, Ecclesiae definitione, & Sanctis Patribus sufficienter est probatum. Neque haec veritas ab ipsis peccatoribus, si modo in fide sani sint, negatur. At enim terrenarum voluptatum amore capti, & agenda poenitentiae difficultate, quam sibi fingunt, absteriti poenitentiam ab uno die in alium dif-

differunt, & reæ conscientiae remor-
sus longioris vitae spe sopire conantur.
O ! ajunt : sum adhuc juvenis, vege-
tus, per Dei gratiam sanus, & inco-
lumis : ætas, & vires meæ longioris
mihi vitae spem fatis certam faciunt.
Si quando gravior morbus, & vicinæ
mortis periculum ingruerit, si vires
meas deficere, & senectutem, ac mor-
tem appropinquare sensero, agam pœ-
nitentiam, sincera confessione totius
vitæ peccata expiabo, bonorum ope-
rum exercitio pro illis conabor satis-
facere, & hæc omnia faciendi tempus
sufficiens habebo. Novi tot alios, qui
sic fecerunt, & Sanctissimis Sacramen-
tis muniti, optimeque comparati cum
certa obtinendæ salutis spe, ac fiducia
ex hac vita migrarunt. Quod obtinue-
runt tot alii, ego cur non sperem ?

Speras igitur tantum, & non scis? - -
O ! quam metuo, ne cum omni hac
tua spe aliquando illud Isaïæ cogaris
dicere : *posuimus mendacium spem no-
stram.* - Audi Hieronymum : *nihil ita*
decipit, quam, cum ignorant homines spa-
tia vivendi, & longiorem sibi vitam tamen
promittunt. - Hoc ut clarius videas,
&

&, quam infirmum hujus tuæ spei fundamentum sit, plene intelligas, judicium mortis exquire, cui, tanquam ipsius Divini Spiritus ore commendato, ac proinde certissimo, acquiescere & potes, & debes. - *Mors est finis temporis.* - Audisti? - Illius, inquam, temporis, de quo Paulus ait: *dum tempus habemus, operemur bonum*: de quo Christus apud Joannem loquitur: *me oportet operari, donec dies est: venit nox, quando nemo potest operari*: de quo testatur Sapiens: *umbræ transitus est tempus nostrum, & non est reversio finis nostri.* - Et ad hunc tu finem temporis poenitentiam, quam tibi ad salutem necessariam esse scis, & fateris, differre statuis? & sic differs, ut eam te acturum non speres modo, sed certissime confidas? - Adeone igitur de hoc jam certus es, ut nullam timendi causam habeas, ne sic differens gravissimo te periculo non agenda poenitentiae, & amitenda salutis exponas?

Si usque adeo certus es, si nihil est, quod timeas: dic igitur, quando hic finis tui temporis sit futurus. - Quid hæres? quid respondere detre-

C

etas?

Etas? - Edic: quotnam vitæ tuæ anni supersunt? quo anno, mense, die, hora morieris? qualis, aut quam diuturna infirmitas mortem tuam præcedet? - quid ais? quid judicas? - Respondebis mihi procul dubio illud Ecclesiastici: *nescit homo finem suum*: dices, incertum esse vitæ tuæ tempus, ejusque finem ignotum penitus. Et verum dices; neque aliud dicere, aut respondere poteris, quando Christus ipse affirmat: *qua hora non putatis, Filius hominis veniet*. - Nunc igitur ad finem tam incertum, tibi que penitus ignotum tu tamen gravissimum, & unicum salutis tuæ negotium differre non horres? adeone igitur tui securus es, ut nil timeas? adeone firma tibi, & certa videtur spes, cujus fundamentum omne, cui innititur, prorsus incertum, ac ignotum esse ipsemet fateris? - An ergo non times Judicem, qui, ut ait Guerricus Abbas, *prope est, & forsitan mihi, forsitan tibi in januis est*? Quid si hoc ipso momento illud Threnorum cap. 4. cogeremur dicere: *completi sunt dies nostri, venit finis noster*? Quid si hoc ipsum, quod nunc loquor, ver-

verbum in vita mea esset ultimum, aut aliquis e præsentibus, qui illud audit, apoplectico ictus fulmine repente exanimis corrueret? - An fortassis exempla defunt? an fortassis ejusmodi repentinæ mortes tam sunt raræ, ut non nisi intra multos annos semel incerta fama e longinquis nuncientur regionibus, & non in hac ipsa urbe, ac fere in oculis nostris & jam sæpius, & non ita pridem contigerint? - Quid si aliquem ex hoc loco domum redeuntem delapsa repente ex alto trabs, aut tegula in ictu oculi opprimeret? quid si alius hac sequenti nocte dormiens rupta in pectore vena, aut repentino anginæ malo suffocaretur prius, quam ad eum juvandum accurri posset? - O! quot alia dantur ejusmodi repentinæ mortis genera, quot occurrunt exempla, quæ in magnis urbibus, & provinciis tam sunt frequentia, ut pene quotidiana dici possint.

Et huic tu casui, huic tam incertæ spei æternam salutem tuam, quæ semel perdita recuperari amplius non potest, committere non times? in hac tanta incertitudine satis te securum es-

se putas ? quis, amabo, te securum reddit, quod tot aliis evenit, illud tibi evenire non posse, & non reipsa eventurum ? Ah ! *nescit homo finem suum.* - *Forsitan mihi, forsitan tibi in januis est.* - Quid ad hæc ais ? an poenitentiam, & bona opera ad salutem necessaria ad mortem usque differre non horres ? an, si sic differres, te stulte acturum non confiteris ? - Audi Magnum Gregorium : *præsens vita semper incerta est. Tanto ergo semper mors surripiens timeri debet, quanto nunquam prævideri valet.*

Magis de hac veritate ut te convincam, dic mihi : si pro certo scires, venturos ad te latrones, ut non solum domum tuam omnibus rebus spolient, verum etiam te ipsum occidant : tempus autem, quo venturi essent, penitus ignorares, ita quidem, ut nullo die te securum esse scires : quid ageres ? an domum tuam, & cubiculum occludere, portas omnes feris, & pefulis firmare, vigiles, qui diu, noctuque pro salute tua excubent, constituere, de armis ad defensionem necessariis tibi providere ex uno die in
aliu,

aliū, & ad ipsum usque latronum adventum differres? an sic differendo quietus, & curarum, ac timoris expers comederes, biberes, luderis, dormires? an incertæ spei de adventu latronum tam cito non futuro fideres, & huic fidendo insipienter te agere, ac in maximo periculo versari non iudicares? an non potius accepta tali notitia ea omnia nullo temporis momento neglecto comparares, quæ adversus repentinam latronum irruptionem præsidio esse, ac securitatem præstare tibi possent? an non de media nocte, audito in vicinia vel minimo strepitu, e lecto te proriperes, & ad defendendam vitam, ac domum tuam strenue te comparares? - Et cur sic ageres? - Ad conservandam diutius vitam, quam tamen aliquando, & fortassis post breve tempus alio mortis genere debebis amittere, & qua amissa aliam meliorem sperare potes: ad differendam per aliquod tempus mortem, quam tamen evitare non potes, sed per paucos duntaxat annos, & fortassis ne per hos quidem differre: & quæ mors solum corpus,

non item animam interimet, ac æterna non erit.

Nunc igitur an non fides, experientia, ratio te docet, mortem tibi aliquando certissime oppetendam fore? potesne de hac moriendi necessitate majorem aliquam certitudinem, quam hæc allata sit, exigere? an non tempus illud, quo vitæ tuæ finem mors imponet, ignoras penitus, & sic ignoras, ut nullo die, nulla hora, & ne momento quidem te securum esse scias? an non Deus ipse tibi in Sacris Literis protestatur toties: *veniam ad te, tanquam fur, & nescis, qua hora veniam ad te?* an non fateri cogeris, si hæc mors imparatum te invenerit, si te in eo statu, in quo nunc actu es, oppresserit, actum esse de vita tua non tantum corporis, sed animæ, & quidem sine omni spe, ac remedio: atque talem animæ mortem non temporalem tantum fore, sed æternam, quæ animam tuam unico suo fine æternum privatam, æternis una cum corpore in extremo judicii die illi rursus uniendo transcribet incendiis? - Et tamen his
omni-

omnibus pensi non habitis, pœnitentiam, & bonorum operum exercitium ad salutem unice necessarium ex uno die in alium, ad hanc usque mortem, & tam incertum temporis tui finem differre non times? tam infirmæ, ac prorsus incertæ de morte fortassis non tam cito eventura spei fidere non metuis? æternæ mortis, quam non tantum differre, sed penitus evadere, amittendæ vitæ æternæ, quam non ad breve solum tempus, sed in æternum conservare potes, & facile potes, periculo exponere te non horres? - Adeone igitur stultus es, ut apertis oculis coecutias, &, quam rabide te ipsum oderis, in quam immanis mali præsentissimum periculum te conjicias, non videas? - O Mors! aperi oculos cœci hujus, ut bonum judicium tuum videat, ut intelligat, quam certa sit hæc sequela: *Mors est finis temporis*, & quidem finis *incertus*, quovis momento timendus: igitur stulte agunt illi, qui, quod in tempore agere deberent, ad finem temporis tam incertum differunt: aperi aures surdi hujus, ut Augustinum monentem audiat: *cum gaudio debet facere*

immortalis futurus, quæ faceret pro differenda morte moriturus.

PUNCTUM II.

Si incertitudo finis, quem tempori nobis a Deo concesso mors imponet, nondum sufficit, ut ad agendam nunc, & non differendam diutius necessariam poenitentiam, ac bonorum operum exercitium te moveat, si longioris vitæ spei, quamvis fallaci, fidere, & mortem non nisi post præcedentem morbum eventuram polliceri tibi pergis, demus igitur, aut fingamus potius (affirmare enim, aut promittere sine manifesto te decipiendi periculo non possum) fingamus, inquam, te non nisi post plures annos, & præcedentem gravem morbum, propinquæ mortis nuncium, ex hac vita discessurum: ut adeo temporis tui finis, quamvis nunc incertus, adventum tamen suum satis certis signis, ac indiciis sit proditurus: quidnam inde tibi certæ spei, ac securitatis polliceris? - Parabo me ad mortem pie oppetendam, ais, & eo ipso tempore, quod in morbo

bo ad ipsam usque mortem mihi suppetet, ad agendam pœnitentiam, & salutem meam in tuto collocandam utar. Ubi primum imminere periculum cognovero, sinceram de totius vitæ peccatis confessionem contrito corde peragam, eaque omnia faciam, quæ Confessarius pro animæ meæ salute, & conscientiæ securitate facienda præscripserit. Tempus omne reliquum cum Deo inter preces, & pios affectus, & cum Confessario in negotio salutis meæ recte constituendo exigam: morbi dolores patienter feram, & in satisfactionem pro peccatis meis Christi Crucifixi doloribus unitos offeram, & ita non solum a peccatis liber, sed etiam bonis operibus, ac meritis non vacuus, speique bonæ plenus ex hac vita decedam.

Multa proponis, multa tibi promittis: sed an hæc omnia, & eadem facilitate, qua nunc recitas, implere poteris, dubito, atque, ut sincere tibi fatear, timeo, ne non impleas, & implere non possis. Causam quæris? Audi Ecclesiasticum dicentem tibi: *memor esto, quoniam mors non tardat.*

Mors est finis temporis, & quidem finis plerumque *brevis*, de quo nemo scit, aut scire potest, an tunc sufficiens tempus agenda poenitentiae ad salutem necessariae sit habiturus. - An in hac veritate nullam timendi causam invenis, ne, si poenitentiam, & bonorum operum exercitium ad salutem necessarium ad mortem usque, ac finem temporis differre pergas, ea, quae nunc proponis, tunc implere non possis?

At enim de hac ipsa forsitan veritate dubitas, & tam brevem fore temporis tui finem, ut tibi persuadeas, adduci non potes? - Audi igitur. - Mors infallibili aeternae Veritatis testimonio cui comparatur? - nonne furi? *veniam ad te, tanquam fur*, in Apocalypsi dicitur, & in pluribus Sacrae Scripturae locis eadem comparatio repetita invenitur: ut adeo mortis adventum adventui furis similem esse dubitari non possit. - Nunc itaque: furis adventus qualis esse solet? - Non repentinus tantum, & improvisus: sed brevis etiam, & quasi momentaneus; fur enim, ne deprehendatur, metuens,
mo-

moras non trahit, non se detinet : sed collectis, quanta potest, velocitate rebus, quas furari cupit, celeri fuga se proripit, ut insequentium manus evadat. Hinc vero an non brevitatem ejus finis, quem concessio nobis tempori mors imponet, clare colligis? an non Sacrae Literae hac furis potius, quam hostis repente incurrentis, similitudine usae videntur propterea, ut hanc ipsam temporis, quod inter vicinae mortis periculum, mortemque ipsam intercedet, brevitatem inculcent? an non eadem de causa Magnus Gregorius, dum mortem timere nos jubet, hac expressione utitur : *mors surriprens time-ri debet?* - *Mors surriprens*, inquam, quae velut in ictu oculi simul advenit, & transit? an non ipse Dei Filius adventum suum (quo loquendi modo in Sacris Literis mors exprimitur) testatur fore instar fulguris, quod vix ortum jam disparet? -

Hæc si non sufficiunt, ad experientiam ipsam provoco. Dic mihi, si scis, aut extremo morbo laborantibus sæpius adfuiisti : quando ægris, præsertim talibus, quorum vita maxi-
ma

ma sui parte inter vanitates, mundana gaudia, & libertatem acta, & quibus proinde magis necessaria est poenitentia, vicinæ mortis periculum indicari, & ab illis credi solet? - Si verum fateri velis, negare non poteris (ut nunc plerumque moris est) id non prius fieri, quam eo res adductæ sint, ut recuperandæ valetudinis spes non solum omnis evanuerit, verum etiam pauci vitæ dies superesse ipsi ægro videantur. - Si sub morbi, quamvis gravioris, & certissimo cum periculo conjuncti, initium vicinæ mortis, aut periculi mentionem injicere quis velit, nihil non agitur, ut tam importunus monitor ab ægri lecto arceatur, aut, si arceri nequeat, illius verbis derogetur fides, & ægro longioris vitæ spe lactato metus omnis eximatur. Quod si etiam periculum celari nequeat, excusatur saltem, & non tam propinquum esse dicitur, ut præparatio per unum, alterumve diem differri non possit: æger ipse, quamdiu potest, sperat, & quamdiu vel tantillæ spei aliquid superesse putat, feriam de necessaria ad mortem præparatione cogitatio-

tationem non admittit : atque hoc tam diu , donec ita invaleſcat morbus , ut ægro non niſi biduum , triduumve ad agenda poenitentiam , & res animæ componendas ſuperſit : neque Sacerdos vocatur prius , quam in eo res ſint ſtatu , ut ab ægri lecto amplius diſcedere vix poſſit.

Intra hoc jam tempus agenda foret dilata per tot annos poenitentia , recensenda totius vitæ peccata , obligationes omnes , quæ per peccata contractæ , & ex iis ortæ ſunt , implendæ. Tantis rebus tantillum tempus an ſuffecturum exiſtimas , præſertim ſi præterea , ut plerumque fieri ſolet , neceſſaria circa hæreditatem , & res temporales diſpoſitio pariter ad mortem uſque ſit dilata ? - Cogita : ſi de alienis bonis per paucos duntaxat annos adminiſtratis acceptorum , & expenſorum rationes reddendæ tibi forent , an ad eas rite conficiendas biduum , triduumve ſufficeret , ſi etiam per hos annos diligenter adnotaſſes omnia , ut memoriam fugere nihil poſſet ? an non vel ad iſta in ordinem redigenda plus temporis exigeres ? - Nunc vero an
mi-

minoris tibi momenti esse videntur rationes animæ, & quidem non de paucis tantum annis, sed, ob dilatam ad mortem usque poenitentiam, de tota vita cum Deo, & Confessario componendæ, atque ob præcedentes confessiones perfunctorie institutas nunquam sic adnotatæ, ut non plura memoriam fugere debeant, nisi totius vitæ tempus accuratiori examini subji-
ciatur? an non Theologorum omnium consensu ad confessionem rite peragendam tanta diligentia requiritur, quanta temporali majoris momenti negotio tribueretur? - Quomodo ergo persuadere tibi potes huic uni omnium gravissimo negotio suffecturum tempus, quod alteri temporali recte pertractando non sufficeret? - Quid, si alienarum rerum facienda esset restitutio? quid, si reparanda damna aliorum famæ illata? quid, si retractanda scandala? quid, si inveterata odia, & inimicitiae tollendæ? tot, & tam variis rebus biduum, triduumve unum quomodo sufficiet? an tam facilia, & expedita tunc erunt omnia? an mors, donec ista fiant, differri se patietur?
O!

O ! quantum me terret proposita in Evangelio quinque fatuarum virginum parabola, quæ, dum necessariam ad nuptias præparationem ad adventum usque Sponsi distulerunt, tametsi ad primum de illius adventu nuncium omni festinatione usæ sint, advenientis tamen Sponsi celeritate præventæ occlusas sibi fores, omnemque ad nuptias intrandi spem succisam invenerunt. - Ah ! *dum tempus habemus, operemur bonum, cum Paulo repeto. - Mors est finis temporis, & quidem finis plerumque brevis : igitur stulte agit, qui ad hunc finem differt, quod in tempore agere deberet ; merito enim timendum est, ne in tali impleatur illud, quod in Apocalypsi per viventem in sæcula sæculorum juravit Angelus : quia tempus non erit amplius. - O Mors ! bonum est judicium tuum.*

PUNCTUM III.

Quod terrorem nostrum augere merito debet, & nos ad agendam ante mortem, & extremum morbum poenitentiam, ac exercenda bona opera

ra ad salutem necessaria impellere, multa, & gravia impedimenta sunt, quibus temporis nostri finis obnoxius esse solet. Nemo scit, an ab agendæ poenitentiae impedimentis in morte liber sit futurus: igitur stulte agit, qui ad mortem usque differt illud, quod an agere tunc poterit, penitus ignorat. - Hoc illud est, quod nobis Sapiens inculcat, dum ait: *noli esse stultus, ne moriaris in tempore non tuo*; quid enim est mori in tempore non suo, nisi tempus illud, quod in morte habituri sumus, ita undique impeditum fore, ut nostrum amplius non sit, ut illo ad agendam poenitentiam uti non possimus? - Ut hæc veritas clarior tibi fiat, quatuor impedimentorum genera tibi propono, quæ poenitentiam ad vitæ finem differenti occurrere possunt, & vero etiam non raro solent. Horum alia oriuntur ab ipso morbo, alia ex præcedente vita, alia dæmon obijcit, alia denique ab ipso Deo non ponuntur quidem, sed, cum auferri facile possent, non auferuntur.

Et imprimis quidem ex parte ipsius morbi occurrunt dolores, defectus virium,

rium, sensuum, & ipsius rationis usus multum sæpe imminutus, non raro per tempus aliquod penitus amissus. - Cogita, si vel unus capitis, aut dentium dolor hominem coëtera etiam sanum, ac valentem ad rem quamlibet feriam tractandam ineptum reddit, quid extremi morbi dolores plerumque graves, ac multiplices facturi sint, an tractandis animæ, ac salutis negotiis nihil difficultatis, & impedimenti obiecturi. Quomodo ergo, si quidem rationis compos es, fieri potest, ut poenitentiam tibi tantopere necessariam, ut negotium omnium, quæ homini occurrere possunt, negotiorum gravissimum, maximeque ferium illuc differas, ubi, si etiam temporis tibi satis esset, morbi tamen dolores impedimento fore non potes non prævidere? quomodo persuadere tibi potes, te inter eos dolores examinandis totius vitæ peccatis, eliciendo de illis vero, sinceroque dolori, & aliis virtutum Theologicarum actibus parem fore, inter quos vix recitandæ semel attento animo orationi Dominicæ, ac salutationi Angelicæ par es futurus? -

D

Ad-

Adde debilitatem virium non corporis tantum, sed & animi, quæ in ejusmodi morbis tanta esse solet, ut, si Sacerdos pauca verba suggerat, æger non raro iis vel attendendo, nedum illa intus apud se repetendo fatigetur, ac deficere se sentiat. Experientia terret, quando non semel ab ejusmodi ægris audiui: ah! Pater! quid faciam? non sum in statu vel unicam piam cogitationem attento animo volvendi. - O! quoties tales ægros mihi dicentes audiui: nunc sentio, quam difficile sit in morte agere poenitentiam, quam periculosum illam ad finem usque differre: ego certe damnationem non evaderem, si illam huc distulissem. - Quid ad hæc ais? - Quid si morbi vehementia loquelam, aut ipsam mentem eriperet? quid, si ob vicina jam deliria cum confessione, & viatico properandum foret? quid, si confessionem ipsam uno, alterove die dilatam prævenirent hæc deliria? quid, si a primo eorum accessu tempus omne usque ad mortem tibi nunquam satis præsens exige-

exigeres, ita, ut assistens lecto, & in omnem te juvandi occasionem intentus Sacerdos vel unicum certum interni doloris signum pro impertienda absolutione elicere non posset? - Hæc, aut his similia si evenirent, quando tandem ad mortem usque dilata, & ad salutem necessaria poenitentia ageretur? - Aut fortassis ejusmodi casus tam rari sunt, ut ad incutiendum hominibus terrorem eos necesse sit fingere, & non experientia ipsa, eaque multiplici, ac vix non quotidiana possint comprobari? - O! quam vere Augustinus pronuntiavit: *poenitentia, quæ ab infirmo fit, infirma est: poenitentia, quæ a moriente tantum fit, timeo, ne & ipsa moriatur.* - Et cum tali infirma, aut moribunda poenitentia æternam tibi salutem polliceris? o temeritas! o infania!

Considera ulterius, quantum præcedens tua vita poenitentiæ in morte agenda impedimenti sit allatura. Audi rursus Augustinum: *quomodo aget poenitentiam, ejus verba sunt, quomodo aget poenitentiam in extremis vitæ finibus constitutus?* - Quid dubitas, Sancte Doctor! quasi omnem tali spem adime-

res pœnitentiæ agendæ? aget illam, ne dubita; agere enim pœnitentiam in morte sibi firmiter proposuit, & ab hoc proposito non recedet. Si de modo quæris: primo omnium ponet ante conspectum suum DEUM, quem peccando offendit. - Quid ais? Augustinus involat: *quomodo ponet ante conspectum suum Deum, cujus ante conspectum non est, nisi sæculum?* - At enim hoc se fecisse, & in hoc errasse videbit, ac dolebit. - Ita, reponit Augustinus: *videbis te, & planges te: sed non erit tunc, quando corrigas te.* - Cur autem non erit tunc corrigendi tempus? - Causam quæris? etiam hanc Augustini verbis accipe: *peccata te dimiserunt, non tu illa: quia tunc vis agere pœnitentiam, quando jam peccare non potes.* - O! si qui que nostrum horum Augustini verborum sensum recte intelligeret, & animo suo alte impressum retineret: *quomodo aget pœnitentiam in extremis vitæ finibus constitutus?* - Quid enim ad veram, ac salutarem pœnitentiam requiritur? nonne verus, ac supernaturalis animi dolor, quo peccata nostra propter

pter Deum, quem per illa offendimus, detestamur, & firmum, sincerumque propositum vitam nostram in melius commutandi? Talem autem dolorem quomodo eliciet, qui toto vitæ suæ tempore rebus terrenis, voluptatibus, peccatis immerfus, de Deo, rebusque supernaturalibus cogitare nunquam assuevit, qui ipsum adeo tales actus eliciendi modum, ac motiva ignorat? - *Quomodo ponet ante conspectum suum Deum, cujus ante conspectum a tot jam annis, & per inveteratam consuetudinem non est, nisi sæculum?* an non cum Davide Saulis armis induto exclamabit: *non possum - - - quia usum non habeo?* - Quomodo deinde sincerum erit peccata fugiendi propositum, eo tempore, quo peccare jam amplius non poterit, & ex solo vicinæ mortis metu conceptum? quomodo in extremo vitæ termino constitutus totum suum repente sic mutabit animum, ut sincere oderit, quod per vitam omnem amavit unice, & amare ne nunc quidem desineret, nisi mortem tam vicinam videret? - Ut nihil dicam de gravissimis sæpe obligationibus per prioris vitæ peccata

contractis, quas implere uti difficillimum in morte accidit, ita non parum inde impedimenti agendæ veræ pœnitentiæ objicitur. - Ah! *quomodo*, cum Augustino repeto, *quomodo* aget pœnitentiam in extremis vitæ finibus constitutus? - Videbit se quidem, & planget se: sed non erit tunc, quando corrigat se.

In hoc porro rerum articulo nihilne movebit dæmon, ut pœnitentiam impediat? an non vires omnes, ac conatus tunc impendet, ne tot annorum possessione sub vitæ finem dejiciatur? Ah! quantum me terret Tridentini Concilii effatū: *nullum tempus est, quo adversarius noster vehementius suæ versutiæ nervos intendat ad perdendos nos penitus, quam cum impendere nobis exitum vitæ prospicit*: - quantum me terrent illa Apocalypsis verba: *descendit ad vos diabolus habens iram magnam, sciens, quod modicum tempus habet*. - Si justis, qui eum toties vicerunt, ejus in morte insidiæ tantum metus, ac terroris adferunt, quid adversus illos non audebit, quos a tot annis assuevit vincere, quorum intimos animi recessus, ac propensiones omnes diuturno usu

usu cognitas sibi habet? - an non timendum est, ne, in memoriam revocatis, & ad vivum repræsentatis prioris vitæ peccatis, ægre sopitos ignes rursus suscitent, aut, si hoc non possit, proposita peccatorum gravitate fiduciam eripiat, & in desperationis barathrum morientem impellat? - Expertus loquor: non terreo, non fingo.

Sed dicis mihi: confido in infinita Dei misericordia, quod me tunc non deferet, sed gratia sua proteget, & vires addet, ut diabolo resistam. Aderit misericordiæ Mater, quæ Sodali suo adjutricem manum porriget. Aderit Sacerdos, qui suggestis piis monitis, ac precibus ad pugnandum contra dæmonis tentationes me armabit. - Dic mihi, amabo: unde tibi tanta, & tam certa de auxilio Divino tam efficaci, ac congruo, ut dæmon poenitentiam tuam non impediat, in morte habendo fiducia? an in præcedentibus tuis meritis? - scis utique, finalem perseverantiam sub meritum non cadere, sed speciale Dei donum esse? - quod si etiam magnum hoc donum mereri quis posset, vita tua in peccatis acta, & di-

lata usque ad mortem poenitentia quidnam ad obtinendum tam grande donum meriti haberet? - an in Divinis promissionibus? - ubi, quæso, hoc finalis perseverantiæ donum tibi a Deo promissum est? - dat DEUS etiam in morte gratias, quibus adjuti diabolo resistere possimus: non nego: sed an post neglectas tot præcedentes gratias tibi tales tunc daturus sit, quibus te cooperaturum ab æterno prævidit, nescio, - dubito, - &, ne non det, timeo. - Terrent me Isaiaë verba: *væ! qui spernis: nonne & ipse sperneris?* terrent me Spiritus Sancti apud Sapientem minæ: *vocavi, & renuistis: ego quoque in interitu vestro ridebo.* - Tunc invocabunt me, & non exaudiam: *consurgent, & non invenient me:* terret ipsius Christi apud Joannem prædictio: *queretis me, & non invenietis, & in peccato vestro moriemini.* - Quid, si ob non actam in tempore, ad quam te DEUS toties vocavit, poenitentiam contra te quoque, ut olim contra Jechoniam Regem Juda, lata esset tunc sententia: *scribe virum istum sterilem?* quid, si idem tecum fieret, quod morienti Antiocho

eve-

evenisse legimus : *orabat scelestus Deum,*
a quo non erat misericordiam consecuturus?
 O ! quantum timeo , ne hanc tuam fi-
 duciam , qua fretus poenitentiam ad
 mortem usque differs, temerariam fui-
 se tunc experiaris. - In Virgineæ Ma-
 tris patrocinio quantum tibi spei sit
 repositum , e tua in ejus cultu negli-
 gentia metire.

Sed nempe in Sacerdotis assisten-
 tia confidis? - Quid, si DEUS in pœ-
 nam tui erga Sacerdotes per omnem
 vitam odii, ac contemptus ita res di-
 sponeret, ut morienti, ac in morte ten-
 tato tibi Sacerdos non adesset? quid,
 si eo ipso momento, quo gravissima
 te urgeret tentatio, nihil ille tibi sug-
 gereret? quid si suggerentem non au-
 dires? quid, si tentatione victus, an-
 tequam suggerendo dolorem, teque
 absolvendo succurrere Sacerdos pos-
 set, repente morereris? - Hæc, &
 his similia an agenda in morte poeni-
 tentiæ impedimenta non forent, quæ
 ab ipso DEO uberiores, & speciales gra-
 tias, quas dare non tenetur, ac singu-
 larem illam, in qua confidis, miseri-
 cordiam subtrahente provenirent?

MEDITATIO III.

MORS EST INITIUM ÆTERNITATIS.

Sicut mors est finis temporis, ita eadem est initium æternitatis : *ibit homo in domum æternitatis suæ*, Spiritus Sanctus apud Ecclesiasten testatur. Sicut igitur in præcedente meditatione mortem, tanquam finem temporis, consideravimus, ita illam nobis in præfenti, tanquam initium æternitatis, proponemus. Hanc veritatem ut tanto majore cum fructu perpendamus, & salutare ex ea sequelas eruamus, imaginemur nobis animam hoc ipso momento a corpore separatam, & inter mortem, ac judicium velut mediam, hæc tria sibi quæsitæ, quæ totidem erunt meditationis puncta, proponentem : *unde venio ? ubi sum ? quo vado ? juxta illud Bernardi monitum : cogita, unde veneris, & erubescere : ubi sis, & ingemisce : quo vadis, & contremisce.*

PUNCTUM I.

Cogita, te adstare lecto hominis divitis, honorati, ab omnibus amati, qui vitam inter mundi voluptates, & gaudia per aliquot annos hilariter actam hoc ipso momento clausit, & animam e corpore egressam, quasi e diuturno, cui immerfa erat, somno repente excitatam, dum rerum omnium faciem conversam videt, dum se solam, sine comitatu, sine amicis, sine opibus, & bonis temporalibus, sine corpore, in terra peregrina, & ignota constitutam conspicit, attonitam, stupentem, ac timoris plenam, tantisper subsistentem tibi repræsentata: audi de illa dicentem Job: *cum dormierit, aperiet oculos.* - Considera igitur, dum hæc anima in ipso æternitatis ingressu oculos suos aperit, & ablato corporis velo, se, suaque omnia clarissima in luce sibi proponi videt, quales in illa sensus ex hoc, uti novo, ita verissimo rerum omnium conspectu oriantur. *Unde venio?* reflexo imprimis ad corpus suum, & viam, per quam venit, obtutu, semet ipsam tremens,

mens, & attonita interrogat : *unde venio?* - Ah ! respondet, non fallor utique, non somniavi, non somnio : venio ex corpore, cui, tanquam fido, & unice a me amato domicilio, per annos aliquot inclusa, felix mihi, & contenta videbar vivere : venio ex mundo, cujus bona & abundanter habui, & quidquid ex iis desideraverant oculi mei, non negavi eis : venio ex tempore, cujus ne me flos præteriret, solícite curavi. - Sed quæ hæc repentina rerum omnium conversio ? sine sensu jacet corpus, & mihi ultra non obsequitur : evanuerunt mundi bona : tempus transiit, & *dies mei, sicut umbra, declinaverunt.* - Ah ! ubi estis amici ? ubi opes ? ubi voluptates, honores, gaudia ? quomodo me repente in terra deserta, invia, & inaquosa solam deprehendo ? ah ! ut video, velut somnium surgentium, ita imago horum omnium ad nihilum redacta est : ut video, adsunt dies multi, qui, ut prædixit Sapiens, *cum venerint, vanitatis arguentur præterita.* Quidquid ex via, per quam veni, quæro, fugit, & ego ad nihilum redacta sum, & nescivi.

Sed

Sed qualis mihi repente nova lux
exoritur? qualem me ipsam video?
quam longe alia rerum, quas in mun-
do amaveram, mihi species exhibetur?
O Mors! quales mihi aperuisti oculos,
dum corporeos clausisti? - Heu me
miseram! qualis confusio faciem meam
operit, dum hinc quidem originem,
dignitatem, finemque meum video:
inde vero, quomodo egressus sit a me
omnis decor meus, & quam vilis facta
sim, agnosco: - o! quam bene in me
convenit illud Jobi vaticinium: *ani-
ma illius super semet ipso lugebit.* - Ego
a DEO ad imaginem suam creata non
ad alium finem, quam ut DEO serviam,
illoque æternum fruar: ego ad hunc
finem obtinendum tot, tantisque in-
structa mediis, o! quam ardentem huic
unico fini meo conjungi nunc deside-
ro: ah! *Domine!* cum Augustino cla-
mo, *fecisti me ad te, & inquietum est cor
meum, donec requiescat in te:* o! quam
clara in luce agnosco, quidquid extra
hunc finem occurrit, esse vanitates,
& insanias falsas, lutum, & stercore:
hoc fine si non potiar, utinam non es-
sem, & non fuisset. - Sed heu me!
quam

quam funestam mihi scenam Mors !
aperis , dum totam vitæ a me actæ
feriem ante oculos meos ponis. *Unde
venio ? quales sunt viæ meæ ? quæ ve-
stigia pedum meorum ? ah ! quid vi-
deo ? inquinatæ sunt viæ meæ in omni
tempore. Sordes in pedibus meis , cum
Jeremia clamare cogor : nec recordata
sum finis mei. Quidquid in omnibus vi-
tæ meæ annis video, luctus, & pudor-
is argumentum mihi præbet.*

*Unde venio ? - ah ! quid dicam ?
quid respondere potero ? - Lassata sum
in via iniquitatis , ambulavi vias difficiles :
viam autem Domini ignoravi. Dies pere-
grinationis vitæ meæ pauci, & mali : fu-
gerunt, & non viderunt bonum. Inquina-
tæ sunt viæ meæ in omni tempore, in omni
tempore. - Vix primos pueritiæ annos
egressa, Deum, qui me genuit, dereliqui,
& oblita sum Domini Creatoris mei. - Ju-
venilis ardor, Parentum amor, Mode-
ratorum indulgentia, prava sociorum
exempla, & perversa, quæ tenero ani-
mo instillarunt, dictamina heu ! quo
me tunc jam præcipitem egerunt.
O ! cur ista tunc non vidi, quæ nunc
video ? cur originem, dignitatem, fi-
nem-*

nemque meum ignoravi? - Sed quomodo non vidi? quomodo ignorare potui? an non hæc omnia me fides docuit? an non interna DEI vox ad cordis mei ostium pulsavit toties? an non remorsus ille, quem post peccata sensi, an non pudor ille, quo initio suffusa me ipsam erubui, an non ea ipsa, quam inter mundi voluptates, & gaudia toties experta sum, amaritudo, & fastidium mihi dixit, majorem me esse, & ad majora factam, quam ut corpori, mundoque serviam, quam ut brevibus, & vanis mundi bonis satiari possim? an non dixerunt mihi omnia, *malum, & amarum esse derelinquere Dominum Deum meum, & non esse timorem ejus apud me?* O! cur hæc non intellexi? cur ad has voces obfurui? *quis me fascinavit non obedire veritati?* o libertatis amor! o vanitates, & insaniam falsam! o libertina mundi principia! quale meis oculis velum obduxistis, ut post vestigia gregum abiens a via veritatis tam longe aberrarem? - Sic adolescentia, sic juvenus acta est: *inquinatae sunt viæ meæ in omni tempore.* - O! quem fructum habui tunc in illis, in

E

qui-

quibus nunc erubesco, & quorum finis mors est? transferunt omnia, tanquam umbra, & tanquam navis, quæ pertransit fluctuantem aquam, cujus, cum præterierit, non est vestigium invenire.

O! si virilis ætas, o! si senectus melior fuisset. - Sed experta sum, proh! dolor! quam vere Sapiens dixerit: *adolescens juxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea.* Ah! *inquinatæ sunt viæ meæ in omni tempore.* O! quantus meus tunc in fide languor, quantus mundi, & voluptatum amor, quantum opum, honorum, commoditatum studium, quanta finis mei oblivio, quantus salutis neglectus. - Ah! quam corrupta, & abominabilis facta sum in studiis meis: adstiti omni viæ non bonæ: malitiam autem non odi: solam viam Domini ignoravi, & ignorare volui. Hæc omnis vitæ meæ series: corpus meum, mundum, vanitates, & insanias falsas dilexi, quæsi, & non dimisi, donec illa me dimiserint. Hæc inter multiplicatæ sunt super capillos capitis mei iniquitates meæ, & non potui, ut viderem: dies mei velociores fuerunt cursore:

fore : fugerunt , & non viderunt bonum. - Ah ! *unde venio ? unde venio ?* - Nunc , cum dormivi , aperio oculos , & nihil invenio. - Quid nunc habeo de universo labore meo , quo laboravi sub Sole ? quid mihi profuerunt omnia ? quid mecum abstuli de labore meo ? - nihil : - transferunt omnia , nec est vestigium invenire. - *Unde venio ?* - Ah ! cum in honore essem , non intellexi : comparata sum jumentis insipientibus , & similis facta sum illis : quæ nutriebar in croceis , amplexata sum stercora , & nunc venio , tanquam sus lota , ex volutabro luti : egressus est a me omnis decor meus : fordes in pedibus meis , nec recordata sum finis mei : *inquinatae sunt viæ meae in omni tempore , in omni tempore.* - O ! quam vere dixisti Job ! *anima illius super semet ipso lugebit.* - Ah ! vile corpus meum ! cur te sic amavi ? cur tibi obsecuta sum ? ah ! fallax munde ! cur tibi credidi ? cur vanitates tuas , & insanias falsas non vidi ? O Mors ! *bonum est judicium tuum.* - Cum dormivi , aperio oculos , & , unde venerim , video : sed heu ! me miseram !

quem fructum habui in illis, in quibus nunc erubesco?

PUNCTUM II.

Considera nunc eandem animam, postquam de præterita sua vita tantopere erubuit, avulsos inde oculos confusione, ac pudore plenos in præsentem suum statum conjicientem, & se ipsam, ubi sit, interrogantem. Ah! in quos gemitus, in quæ lamenta prorumpentem audio: nunc experitur misera, quam verum sit, quod Augustinus prædixit: *videbis te, & planges te, & non erit tunc, quando corrigas te.* - Ah! nunc multo etiam magis, quam prius, *anima illius super semet ipso lugebit.* - *Ubi sum?* ah! *ubi sum?* exclamat anxia: qualis hæc terra tenebrosa, & operta mortis caligine? quomodo posita sum in invio, & non in via? qualis mihi porta panditur? qualem ante me abyssum video, quæ finem, ac terminum non habet? - *Ubi sum?* ah! porta, ad quam consisto, porta æternitatis est: per hanc portam, velim, nolim, ingredi nunc debeo,

beo, & viam, per quam non revertar,
 ambulare: *ibit homo in domum æternita-*
tis suæ. - Pro tam longa, & ignota
 via qualiter comparata, & instructa ad-
 venio? quale mecum adfero viaticum?
 qualem habeo commeatum? - Solam,
 nudam, & ab omnibus derelictam me
 video; opes, & bona temporalia, quæ
 habui, mecum auferre non potui, ne-
 que in hac terra, quam ingredior,
 prodesse mihi possunt: honores, digni-
 tates, plausus, ac favores hominum
 vapor erant ad modicum parens, quo-
 rum nullum isthic est pretium, nulla ra-
 tio habetur: amici, & familiares socii
 me nunc comitari renuunt: & quid
 ex eorum comitatu solatii, quid utili-
 tatis haberem? - quocunque me ver-
 to, nihil me habere video: dormivi
 somnum meum, & nihil invenio in
 manibus meis. - Quid agam? unde
 nunc viaticum, & commeatum petam?
 sine his longum, & ignotum in do-
 mum æternitatis iter quomodo ingre-
 diar? quanto in periculo versarer?
 leo rugiens est in hac via, qui circuit
 quærens, quem devoret: hujus insi-
 dias rebus necessariis non instructa

quomodo evadam? - O beatæ patriæ cives! qui hanc viam securi pertransistis, mihi nunc succurrite: o Sancte Angele! cui Deus mandavit de me, ut custodias me in omnibus viis meis, nunc tempus est, ut gressus meos in semitam rectam dirigas propter inimicos meos: o misericordiæ Mater! tu mihi dexteram porrige, & te Matrem esse monstra: tu si opem tuleris, nihil est, quod metuam: per hanc æternitatis portam secura transibo. - Sed quid hoc est? nemo me horum audit, nemo, qui juvare velit, conspicitur. - Ah! quid erit? quomodo ignotum hoc, & plenum periculis iter tuta, & sine metu pertransibo?

Verum audio vocem Apocalyptici Angeli clamantem, & dicentem: *opera illorum sequuntur illos.* - O vox! quid mihi funesti intonas? Opera igitur mea huc sequuntur me? hæc sola in hoc æternitatis aditu meus sunt comitatus? hæc commeatus, & viaticum? - Ah! ubi estis opera mea? qualem mihi in hoc itinere securitatem promittitis, & præstatis? qualia estis opera manuum mearum? an in

vobis confidere tuto possum, & vobiscum me huic itineri committere? an vos inveniam plena coram Deo meo? quid pro coelo, pro securo ad domum æternitatis ingressu egi? quæ pietatis, Divini obsequii, misericordiæ, & aliarum virtutum opera mecum adfero? - Quid, si de me nunc dici deberet: *in operibus manuum suarum comprehensus est peccator?* quid, si inter eos essem, de quibus Joannes ait: *erant mala eorum opera?* - Ah! qualia sunt opera mea, quæ sequuntur me? quid in adolescentia, quid in juventute, quid in ætate virili, quid in senectute boni egi? - Heu me! si totam meam vitam in memoriam revoco, *dormivi somnum meum, & nihil invenio in manibus meis.* - Cum dormivi, *aperio oculos, & nihil invenio.* - *Inquinatæ sunt viæ meæ in omni tempore.* - Pro mundo, pro obtinendis temporalibus bonis, honoribus, plausibus, voluptatibus, commodis quid non egi? lassata sum, sudavi, alsi: operum mundi, & carnis o! quanta me turba sequitur: bonorum operum nihil invenio in manibus meis: *venit mihi, quasi cursor, egestas, & paupertas, quasi vir ar-*

matus. - O ! quam bene Sapiens monuit : *in fine hominis denudatio operum illius* : qualem igitur opera mea nunc mihi securitatem pollicentur ? - Sed nunquid sub vitæ finem egi poenitentiam ? nunquid in ultimis tabulis elemosynas post mortem meam in pauperes erogari jussi ? hæc mihi opera nihilne spei adferunt ? nihilne præstant securitatis ? - Ah ! an hæc mea in morte acta poenitentia vera fuerit , an ego peccata , vel illa me dimiserint , an poenitentia mea omnes ad eam requisitas condiciones habuerit , an elemosynas , & misericordiæ opera ex bonis non amplius meis , & a me necessario deferendis fieri jussa DEUS a me acceptaverit , nescio : nemo me de his securum reddit : *omnia* , ut ait Sapiens , *in futurum servantur incerta.* - Ah ! cum tanta incertitudine in æternitatis domum intrare nequeo : tam manifesto me periculo exponere non possum.

Quid igitur agam ? - O ! in hoc ipso æternitatis limine bona opera faciam : his momentis ad securitatem meam utar : a poenitentia incipiam : nunc , nunc illam agam. - Sed quid hoc ?

hoc ? audio jurantem Angelum : *tempus non erit amplius* : audio dicentem Christum : *venit nox, quando nemo potest operari* : audio Augustinum : *videbis te, & planges te, & non erit tunc, quando corrigas te.* - Ah ! quid nunc agam ? *aruit, tanquam testa, virtus mea. Dies mei, sicut umbra, declinaverunt, & ego, tanquam fœnum, arui. Infirmata est virtus mea : dedit me Dominus in manu, de qua non potero surgere.* - Quid agam ? *pœnitentia ! ubi es ? non te invenio : ubi sum ? - quid pigræ hæretis manus, & operari recusatis ? - Scio, quid agam : revertar in domum meam, unde exivi : redibo ad corpus : ibi pœnitentiam agere incipiam : huic corpori meo, cui servivi prius, jam ex nunc imperabo, ejus opera maligna destruem : quantum in deliciis fuit, tantum illi dabo tormenti, & luctus : faciam mihi amicos de mammona iniquitatis, ut, cum defecero in via, recipiant me in æterna tabernacula : vitam posthac omnem in bonorum operum exercitio transigam, & sic ad hanc æternitatis portam redibo secunda ; opera enim mea sequentur me. Nunc, nunc redeo ad corpus.* - Sed heu me

miseram ! clausa est janua : qui habet claves mortis , clausit , & nemo aperit. Completi sunt dies mei : & non est reversio finis mei. Statutum est hominibus semel (o terribilem veritatem) tantum semel mori. - O Cypriane ! quam verum est , quod ais : o ! si redivivum pœnitentiæ tempus mereri potuisset , quam duræ conversationis iter arriperet , qualia , & quanta promitteret. Sed actum est : redire nequeo : per æternitatis portam cogor ingredi : & quo ? - heu me ! quo vado ?

PUNCTUM III.

Audisti postremam animæ in æternitatis limine constitutæ quæstionem : nunc , quid ad hanc quæstionem sibi respondeat , attende. - Ah ! exclamat , timor , & tremor venerunt super me , & contexerunt me tenebræ. - Quod ante me positum video , est , ut ait Paulus , terribilis quædam expectatio judicii. - Jam audio clamantem Angelum : veni ad iudicium : jam ante januam assistit Iudex : jam accusator adest : jam terroris plena vox in auribus meis intonat : redde rationem villicationis tuæ ;
jam

jam enim ultra non poteris villicare : redde rationem. - Ah ! Domine ! patientiam habe mecum , & non intres in iudicium cum servo tuo : verebar omnia opera mea , sciens , quod non parceres delinquenti. O ! terribilis expectatio iudicii ! o ! quam horrendum est incidere in manus Dei viventis. - Quid nunc erit ? vae mihi ! quid erit ? quo vado ? o plena terroris cogitatio ! - Vado ad iudicium : hic , qui ante januam assistit Iudex , etiam iustitias iudicabit : arguet me , & statuet contra faciem meam , & reddet mihi secundum opera mea : in hoc iudicio recipiam , prout gessi in corpore , sive bonum , sive malum : in hoc iudicio ex operibus meis de me feretur sententia iustissima , immutabilis , æterna. O ! terribilis expectatio iudicii ! - Quid sum miser nunc dicturus , quem patronum rogaturus , cum vix iustus sit securus ? - quid faciam in hac die visitationis , & calamitatis ? ad cuius confugiam auxilium ?

Vado ad iudicium : & ad hoc iudicium opera mea sequuntur me : ipsa testimonium contra me perhibebunt , quod negare non potero. - In hoc iudicio appendar in statera iusta : hic omnes cogi-

cogitationes, verba, opera mea, hic ipsa, quam ad mortem distuli, & tunc solum egi, poenitentia *statera ponderabitur*: quid si *invent*a fuerit minus habens? - hic apparebit, quam mendaces sint *fili*i hominum in *stateris*. - Vado ad iudicium. - In hoc iudicio mihi proponentur omnes veritates, quas per fidei lumen agnovi, & agnoscere debui: hic rationem cogar reddere omnium gratiarum, quas accepi, omnium mediorum, quæ ad salutem meam in tuto collocandam habui, omnium luminum, & inspirationum, quibus me ad agendam in tempore opportuno poenitentiam toties incitari sensi. - De his omnibus *cum quæsierit* Iudex, quid dicam, aut *quid respondebo ei*? - In hoc iudicio arguar, & statuar contra faciem meam: hic apparebit libertinorum, quæ mihi feci, dictaminum falsitas: hic confundentur *excusationes in peccatis*: hic *vanitatis arguentur præterita*: hic, quam bonum sit *o Mors!* iudicium tuum, patebit. - Vado ad iudicium. - In hoc iudicio, *quidquid latet*, apparebit, nil inultum remanebit. - *O! terribilis expectatio iudicii!*

Quo

*Quo vado? hei mihi miseræ! ante
januam assistit Judex: ah! qualis Ju-
dex? - omniscius, omnipotens, justis-
simus, qui excusationes non accipit,
nec muneribus placatur. - Hic Judex
a me totius vitæ meæ rationem repe-
tet: quid respondebo illi? - hic me ar-
guet, & statuet contra faciem meam:
hic totius vitæ meæ peccata ante ocu-
los meos ponet, dicens: hæc fecisti,
& tacui: projecisti me post corpus tuum:
dixisti: non serviam: dixisti in corde tuo:
non videt Dominus me: non requiret. -
Hic Judex mihi dicet: quoties volui con-
gregare te, quemadmodum gallina congre-
gat pullos suos sub alas, & noluisti: voca-
vi, & renuisti: dissimulavi peccata tua
propter pœnitentiam, & non egisti, aut
eam ad mortem usque distulisti. - Ah!
quis non timebit te Domine! quia solus
pius es? - Ante januam assistit Judex,
ignorans veniam, & nesciens misericordiam:
ante hunc Judicem in operibus manuum
mearum comprehensus quid agam? - o Di-
vine Judex! ubi me abscondam a vultu iræ
tuæ? - qua fronte te videbo? - scio, quod
non parces delinquenti. - O! terribilis ex-
pectatio judicii!*

Quo

Quo vado? - o terribile in auribus meis fulmen ! vado ad iudicium. In hoc iudicio secundum opera mea feretur sententia, qua accepta *ibo in domum æternitatis meæ.* - Sed qualis hæc erit sententia? qualis mihi domus æternitatis obtinget? - Ah! *omnia in futurum servantur incerta.* - O! incertitudo timoris plena! o *terribilis expectatio iudicii!* o sententia! quæ sortem meam pro tota æternitate decidet. - - Sed jam vado: jam me Iudex vocat: jam accusator incipit: jam Iudicis vultum video: jam ad proferendam sententiam os aperit: hei mihi! succurrite! periclitor in æternum perire. - - -

Ah! Divinissime Iudex! scio, quia morti trades me, ubi constituta est domus omni viventi: ibo per portam mortis in domum æternitatis meæ: meæ, inquam, quia tu reddes unicuique secundum opera ejus. - O! si tunc nihil invenirem in manibus meis: si tunc opera mea non invenirentur plena coram te, - quid agerem? ad cuius confugerem auxilium? ubi me absconderem a vultu iræ tuæ? - Ah! Domine! scio, quia prope, & forsitan
mi-

mihi jam in januis es : si nunc me vocares ad iudicium , quomodo ante te confisterem ? si nunc in æternitatis meæ domum eundum mihi esset , quam terribilis expectatio iudicii me maneret ? - Fateor enim coram te mi DEUS ! si vitam meam præteritam considerem , inquinatæ sunt viæ meæ in omni tempore : si sic æternitatis iter ingrederer , viderem me , & plangerem me : sed non esset tunc , quando corrigerem me : si sic ante te comparerem , anima mea super memet ipso lugeret , & æternum lugeret. - Sed nunc Domine ! nunc tempus est , quando corrigam me : nunc dies est , quando operari me jubes : nunc est tempus acceptabile , nunc sunt dies salutis. Nunc igitur audiam Chrysologum me monentem : *præcurrat pœnitentia , ne præcurrat sententia* : nunc audiam , & sequar Sapientis monitum : *ante obitum tuum operare iustitiam : quoniam non est apud inferos invenire cibum* : nunc bonum mortis iudicium in omnibus operibus meis sedulo exquiram , & hanc veritatem menti meæ alte imprimam : *Mors est initium æternitatis* : igitur , quæ homo

nunc

curatius expendere operæ pretium est. Hanc itaque pessimam peccatorum mortem præsens meditatio proponet. Tria erunt meditationis puncta, quæ totidem peculiaria hujus mortis adjuncta complectentur. *Mors peccatorum pessima*: 1. quia peccatoribus mors semper est violenta: 2. quia illorum mors est mors horrida: 3. quia eorum mors est mors æterna.

PUNCTUM I.

Ut pessimas hujus mortis condiciones tanto clarius nobis proponamus, conferamus nos ad lectum inveterati, & indurati peccatoris, cui hoc momento accersitus clam a domesticis Sacerdos post multas verborum ambages, e quibus nihil intelligere voluit, inexpectatum vicinæ mortis nuncium attulit, eique apertis demum verbis dixit: *dispone domui tuæ: quia morieris tu, & non vives.* - O! qualis ad has voces in ejus vultu tur'atio, qualis repente clamor exoritur. Audio miserum collectis, quantum potest, viribus, & lamentabili voce identidem in-

F

gemi-

geminantem : *siccine separas amara mors ?*
siccine separas amara mors ? - quidquid
hortetur, quidquid spei, ac solatii in-
gerere Sacerdos conetur, aliud ex ejus
ore verbum elicere non potest, quam
hoc unicum : *siccine separas amara mors ?* -
Has inter voces in omnem partem se
vertit anxius, in lecto se huc, illuc-
que projicit, nunc importunum moni-
torem a se jubet facessere, nunc, ni-
hilne spei superfit, aut remedii, soli-
citudine, metuque plenus interrogat,
nunc adstantes torvis intuetur oculis,
nunc flet, nunc stridet dentibus, nunc
in maledicta contra DEUM, Sacerdo-
tem, Medicos erumpit. - Qui lecto
assistunt, hærent attoniti, nemo vel
mutire audet, insanire hominem cre-
dunt, &, ne hac ejus rabie augeatur
morbus, ac mors ipsa acceleretur, non
immerito timent. - Bone Sacerdos !
tacuisses potius ; nam hic quidem, ut
video, verba sine fructu perdidisti :
rem magnam feceris, si, quam moni-
tione tua concitasti, tempestatem se-
daveris. En ! jam æger rursus furo-
re plenos oculos in te conjicit, & ad
adstantes conversus : ejicite, ait, a me
im-

importunum hominem : tali monitore non egeo, & si quidem pacatum me vultis, prohibete sedulo, ne quis ex hoc hominum genere pedem huc posthac inferat. Sacerdos hominis furori nunc cedendum prudenter existimat, postquam ira deferbuerit, & æger ipse periculum agnoverit, redeundi, & miseræ huic animæ succurrendi occasionem sibi non defuturam sperat : interea moestus, ac filens Divinam pro infelici homine misericordiam implo- raturus discedit.

Egresso Sacerdote æger jam aliquanto pacatior, an abiverit, circumstantes interrogat, & illis annuentibus : audistis, ait, temeritatem hominis, qui a nemine vocatus huc irruit, ut me funesto mortis nuncio terreret? infirmitas hæc non est ad mortem : nondum in ea sum ætate, ut de morte cogitare debeam : adhuc robustæ sunt vires : mundo, bonisque meis diutius frui certum est : non parcam sumptibus, ut sanitatem per medicamenta recuperem : melius expendi pecuniæ non possunt, quam si illis diuturniorem bonorum meorum usum mihi

emam : cum tot mediis non moriar, sed per plures adhuc annos vivam. - Ah ! miser ! quam inani spe te ipsum lactas, & decipis. Quantumcunque tibi de longiore vita blandiaris, quantumcunque ad evitandam mortem sumptus facere constituas, ad te nunc pertinet, quod in Psalmis scriptum est : *cum viderit sapientes morientes, simul insipiens, & stultus peribunt : relinquent alienis divitias suas, & sepulcra eorum domus illorum in æternum : implebitur in te, quod ait Chrysostomus : quando animæ peccatrices delectantur in corpore, & tanquam in suo proprio domicilio gaudent, veniens cum sententia Dei Angelus mortis perfodit corpus, & animam violenter divellit ab eo.*

Ubi præsentem hanc ægri fiduciam, & inanem diuturnioris vitæ spem tristes, & stupentes vident, eorum unus ægro familiarior initio Sacerdotis factum modestis verbis excusare incipit, &, quam sincero salutis ægri in tuto collocandæ potius, quam intempestivi terroris incutiendi studio id egerit, ostendere : tum ipse ad proponendum ægro non jam dubium, sed
mani-

manifestum instantis mortis periculum
sensim, quanta potest, lenitate ingre-
ditur, atque, ut Sacerdotem revocet,
& animæ suæ rationes cum illo tem-
pestive componat, hortatur. Sed sur-
do fabula canitur : non vult intellige-
re, quia non vult mori. O ! ait, quam
estis meticulosi : nondum est tantum
periculum : ego, quomodo me habeam,
melius sentio : ex hoc morbo conva-
lescam, ne dubitate, post paucos dies
evanescet periculum : sola mihi quiete
opus est, quam vos eripitis, dum in-
tempestivo metu periculum, quod nus-
quam est, fingitis, & vicinam meam
mortem somniare non cessatis. - Suc-
cedunt alii, monent, rogant, instant,
ut, si etiam tam vicinum esse pericu-
lum non credat, confiteri tamen pec-
cata sua velit, & Sanctissimum Eucha-
ristiæ Sacramentum suscipere, hæc
ipsa Sacramenta ad recuperandam cor-
poris valetudinem non parum profu-
tura. - O ! ait, quid dicturi essent ho-
mines ? qualis fieret in civitate clamor ?
jam me depositum, jam post paucos
dies morituum clamarent, jam meis
inhiarent bonis aliqui, alii de obven-

turis sibi ex morte mea, nescio, quibus commodis gauderent. Non moriar: ætas, & vires meæ longiorem mihi pollicentur vitam, bona, & amicos meos tam cito deferere non possum, nec volo. - Si de animæ salute solliciti monitores urgere pergant, aut irascitur, aut averso vultu responsum non reddit: audire monita renuit, quia mori non vult.

Ita dies ex die trahitur, invalescit morbus, vires deficiunt, & æger ipse in eo se jam statu esse videt, ut immineere sibi mortem sentiat, & de recuperanda valetudine desperet. - Hic enimvero manifeste apparet, quam vere Sapiens dixerit: *o mors! quam amara est memoria tua homini pacem habenti in possessionibus suis.* O! qualis repente timor, tristitia, desperatio miseri hominis animum occupat, in quos singultus, lamenta, lacrymas erumpit, quam moestis oculis circumstantes aspicit, quam lamentabili voce eorum opem implorat. Ah! exclamat, in hac ætate, in hoc virium robore, in hac rerum omnium abundantia mori debeo? mundum, amicos, bona, voluptates,
gau-

gaudia deferere, & ad triste sepulcrum commigrare? - ah! si quæ in vobis est pietas, succurrite, agite, cogitate, nihilne remedii suppetat: agam, patiar omnia, quantumcunque amara præbe- te pharmaca, secate, urite, nihil de- trectabo, nihil subire renuam, modo me huic eripiatis periculo, & sanitati restituatis: facite vota, pias peregri- nationes promittite, erogate in paupe- res eleemosynas, preces, sacrificia pro me curate, libenter suppeditabo sumptus, omnia faciam, modo mor- tem evadam: mori timeo, non pos- sum, non volo. Quantumcunque ad- stantes conentur ejus animum erigere, quantumcunque hortentur, ut Divinæ voluntati se subjiciat, in infinita DEI misericordia reponat fiduciam, hanc sibi propitiam reddat, & mortem non timeat, incassum omnia: flet, lamen- tatur, luget, vicinæ mortis metus sola- tium omne respuit, & aliam, quam de fervanda diutius vita, cogitationem non admittit. Nempe, ut ait Chryso- stomus, *mori timet, qui non sperat vive- re post mortem.* - - O mors! cum Sa- piente repeto, *quam amara est memoria*

tua homini pacem habenti in possessionibus suis. - Ah ! mors peccatorum pessima : quia mors peccatoribus semper est violenta.

PUNCTUM II.

In hoc rerum statu, & crescente semper magis, magisque periculo revocatur Sacerdos. Ad ejus conspectum suspirat æger, novo timore corripitur, & in omnem partem anxie se versat : ah ! funeste Propheta ! ad Sacerdotem conversus ait, tu mihi primus tristem tulisti mortis nuncium, quem verum fuisse nunc, proh dolor ! video : o ! utinam te nunquam vidissem : terrere non sti : adfer nunc etiam, si potes, remedium. - Sacerdos solari hominem, & ad fiduciam erigere incipit, atque, ut sinceram peccatorum suorum confessionem facere, seque ad mortem pie obeundam comparare velit, suadet : ad eam rem omnem suam operam, & auxilium pollicetur. Sed ab ægro præter suspiria, singultus, lacrymas elicere nil potest : nunc debilitatem causatur, nunc se dormire fingit, nunc alia præ-

prætendit negotia, & necessarias circa bona temporalia dispositiones, ut adeo Sacerdoti occasionem omnem eripiat de rebus animæ aliquid serio tractandi. Quotiescunque Sacerdos his de rebus vel verbum profert, quotiescunque confessionis fit mentio, toties nova in ægri vultu apparet turbatio, toties novus in eo tremor cernitur, toties ipsa vox occulta quadam vi præcludi videtur. Si de rebus terrenis sermonem quis inferat, respirat ilico, & velut e profundo excitatus somno, sibi que redditus ad omnia respondet. - Sacerdos, ubi se deludi, & tempus frustra teri videt, rem tandem serio aggreditur, & circumstantes cubiculo excedere jubet, ut cum ægro liberius agendi occasionem nanciscatur. Egressis omnibus, & clausa cubiculi janua, vicinæ mortis, & æternæ damnationis periculum ægro verbis, quam potest, efficacissimis proponit, unicum hoc se discrimine expediendi medium sinceram peccatorum confessionem, & verum de illis dolorem esse docet, atque, ut ægri animum ad fiduciam erigat, allatis Sa-

crarum Literarum testimoniis , infinitam Dei erga peccatores vere poenitentes misericordiam prolixè commendat : verum ab ægro præter unum , alterumve suspirium verbum nullum extorquet : totus interea vultus internam luctam , animi angustias , & timores manifeste prodit.

Itaque Sacerdos ipse confessionem incipit , & ægrum , quando ultimam confessionem peregerit , interrogat. Æger id se non satis meminisse respondet ; per plures enim annos se confessione penitus abstinuisse. Causam rogatus varios prætextus adfert, e quibus Sacerdos non obscure colligit , ægrum ex eorum fuisse numero , qui de immortalitate animæ , & alterius vitæ statu aut non rectè sentiunt , aut terrenis immerfi curis de futura vita nunquam cogitant. Instat igitur , & annulos in animo remorsus , nullos ad peragendam confessionem stimulos , nullum æternarum poenarum metum intus senserit , requirit. Initio se quidem ista sensisse reponit æger : post aliquod tamen tempus metum omnem , ac remorsum penitus evanuisse. Urget

get Sacerdos, anne alios nunc de his rebus in animo suo sensus habeat, an non vicinae mortis, & poenarum metum in se vel invitus experiatur. Aeger responsi loco tremit, suspirat, & inquietus in omnem partem se versat. - Ah! Jeremiae vaticinium impletum video: *in novissimo dierum intelligetis.* - Urgente responsum Sacerdote, tandem perturbatione plenus ait: quid vis? Pater! quid me torques? errasse me video: sed jam est tarde. - Tum terrifico vultu ad Sacerdotem conversus: nunc experior, ait, quid sit mori: nunc, quem finem talis vita, qualem ego duxi, habeat, manifeste video. O! qualis horror me invadit, dum vitae meae annos in mentem revoco, & constitutum mihi terminum, quem praeterire non potero, imminere conspicio. *Torrentes iniquitatis conturbaverunt me, praecupaverunt me laquei mortis.* Quidquid obversatur oculis, quidquid menti occurrit, horrorem, formidinem, desperationem mihi adfert. Audi me tantisper: angustiae, quas in animo patior, & nescio, quae interna vis, cui resistere nequeo,
me

me cogunt, ut omnem tibi statum meum vel invitus aperiam : non, quod a te juvari me posse credam, aut juvari desiderem ; de me enim, & salute mea actum jam est : sed, quia pro aliorum fortassis bono Deus loqui me cogit. Audi igitur, & exhorre.

Vita mea omnis in peccatis acta est : vix peccare incepti, jam peccandi habitum, & consuetudinem contraxi, quam ad hunc usque morbum non amplius dimisi. Quidquid fere turpitudinum imaginari tibi potes, a me perpetratum esse scito, atque sic perpetratum, ut in consuetudinem deduceretur. De his peccatis initio quidem, ut ante dixi, vehementes sæpe remorsus habui, quos ut sopirem, peccata mea aliquoties confessus sum, nunquam tamen sincere de illis dolui, nunquam ea dimittendi propositum concepi. Intra hoc tempus in Confessarium incidi, qui internum meum statum accuratius perscrutatus, quo loco res animæ meæ sint, nervosis mihi verbis proposuit, & de dolore, ac proposito meo vehementer dubitare se affirmans, absolutionem tum negavit, atque impossi-

posita ad tempus aliquod salutari, ac medicinali pœnitentia, post unam, alteramve hebdomadam ad se redire me iussit, alia præterea media non sine prævia adhortatione suggerens, quibus contra relapsum in peccata præmunire me possem. Quod saluti esse debuerat, in rabiem me egit: ab eo tempore confessione prorsus abstinere constitui, & neglecta imposita pœnitentia, neglectis, quæ præscripta erant, mediis, in omnia scelera me dare præcipitem, froenum omne laxare cupiditatibus, & de alio ad sedandos internos remorsus, ac conscientiae stimulos remedio cogitare. Neque opus fuit diu quærere: temporalia bona, mundanae voluptates, & gaudia, quibus me totum quantum immerfi, familiaris cum libertinis sociis, qui sua mihi principia instillare non cessarunt, conversatio, quam quæsiui solícite, perniciosi, & ad libertinismum, ac religionis omnis contemptum inducentes libri, quos mihi magno numero comparavi, & quorum lectioni horas omnes ab aliis curis vacuas impendi, brevi tempore sopiverunt omnes conscientiae stimulos,

los, & profundam æternarum veritatum oblivionem induxerunt. Excusso hoc freno nihil jam fuit, quod me a peccando retineret: accessit ad priora peccata, & pravos habitus plena Dei oblivio, sacrorum omnium contemptus, pietatis derisio, alienæ famæ detractio, calumniandi libertas, scandala, sermones tum lascivi, tum libertini, quibus, tanquam pestifero halitu, afflavi, & a Dei timore abstraxi alios, injusta lucra, fraudes, doli, oppressiones pauperum, verbo: nullum erat scelus, quod, si liberet modo, perpetrari a me libere posse non existimarem. Quidquid hæc inter animo occurreret, quidquid monerent alii, quidquid exemplorum tristium se objiceret, tanquam inania puerorum terculamenta, risi, contempsi, explosi. - Hæc totius vitæ meæ series, hoc breve quoddam peccatorum est compendium, quæ sine metu, sine remorsu, ridens, mihi que ipsi plaudens perpetravi.

Sed heu me! qualis horror, quam terrificus aspectus. Nunc, dum mors appropinquat, evigilavit repente sopita

ta tot annis conscientia : nunc suppressi antea remorsus , timores , stimuli uno agmine in me irruunt, & o ! quam terribiles in angustias me adducunt. Nunc, dum mortem vicinam video, venio in cogitatione peccatorum meorum timidus, & traducunt me ex adverso iniquitates meae : nunc circumdant me inimici mei vallo, & coangustant me undique : nunc torrentes iniquitatis super me veniunt, & o ! quam horrendo me conturbant. Heu me miserum, & infelicem ! vita mea inferno appropinquavit, aestimatus sum cum descendentibus in lacum : undique coarctor : angustiae sunt mihi undique. Ah ! hi timores, hae angustiae immortalem me habere animam, existere DEUM malorum vindicem, paratas esse impiis poenas aeternas dubitare me non sinunt : o ! quam horrendum est incidere in manus Dei viventis. - Sacerdos proposita infinita DEI misericordia desperantis animum conatur erigere, & sincere poenitenti veniam certissime promittit. Sed frustra : scio, Pater ! in ejus sermonem aeger involat, scio, quid mihi velis, quid debeas dicere ; sed actum agis : scio, infinitam esse

DEI

DEI misericordiam : sed non pro me :
abusus sum tot gratiis : nunc clausa est
janua : poenitentiam agere , dum po-
tui , non volui : nunc , si etiam vellem ,
non possem : quæ ad eam necessaria
forent , præstare nequeo , & præstare
nolo : peccata mea horrori mihi qui-
dem sunt , & ad desperationem me
adigunt : sed odisse illa , & ex animo
detestari non possum : ægre illa vel
in morte dimitto. Ah ! datur malo-
rum vindex DEUS , datur immortalis
anima , datur infernus , & hic *infernus*
domus mea est : jam sentire ignes , jam
adventantes dæmones intueri mihi vi-
deor , qui , tanquam rabidi canes , fa-
melici lupi , & rugientes leones in me
parant irruere : actum est : sum æter-
num damnatus. - - Hæc elocutus ,
fremere , ac stridere dentibus incipit ,
& irato vultu , rauca , nec perceptibili
voce , nescio , quid secum ipso mur-
murans , ex una in aliam lecti partem
se projicit , donec destitutus viribus ,
ac sensus omnis expers post diutur-
num , ac difficilem agonem , nullo sug-
gerenti Sacerdoti dato signo , expiret. - -
O Sancte Hieronyme ! nunc mihi ver-
ba

ba illa tua in mentem veniunt : *vix de centum millibus, quorum mala fuit semper vita, meretur a Deo habere indulgentiam unus.* - O Jeremia ! impletum est vaticinium tuum : *in novissimo dierum intelligetis :* sed utinam ad salutem. Ah ! mors peccatorum pessima : quia est mors ex recordatione præteritæ vitæ, præsentis status, futurarum poenarum horrida. O ! si liceret nobis peccatorum, quorum etiam mors exterius nihil horroris habere videtur, internos sensus, atque animum intueri.

PUNCTUM III.

Subsistamus paucis momentis ad de-
S mortui cadaver, &, quid de illius anima agatur, aut quid de ejus statu sperari possit, tantisper quæramus. Ad hanc quæstionem paucis verbis respondet Sapiens : *mortuo homine impio nulla erit ultra spes.* - Ah ! quantum ex his verbis ab ipso Spiritu Sancto dictatis colligo, & colligere debeo, mors illius est mors æterna : est mors, de qua Augustinus loquitur, dum ait : *nulla major, & pejor est mors,*

G

quam,

quam, ubi non moritur mors : est mors, de qua apud Ecclesiasticum dicitur : *væ vobis impii ! si mortui fueritis, in maledictione erit pars vestra.* O ! mortem terribilem ! o ! mortem funestam ! - Ante paucas horas a Sacerdote monitus, & in spem, ac fiduciam obtinendæ a Deo veniæ, & misericordiæ erectus poenitentiam agere potuit : nunc agendæ poenitiæ *nulla erit ultra spes* : - ante paucas horas vel unico sinceri doloris actu Divinam placare justitiam, & tot peccatorum veniam impetrare sibi potuit : nunc placandæ justitiæ, & impetrandæ veniæ *nulla erit ultra spes* : ante paucas horas salutem suam procurare, & ultimum finem suum sincera peccatorum confessione, atque unico contriti cordis affectu obtinere potuit : nunc procurandæ salutis, & obtinendi ultimi finis sui *nulla erit ultra spes* : ante paucas horas obtemperando bene monenti Sacerdoti internos stimulos, rodentem intus vermem, & conscientiæ remorsus sedare, ac inferni ignes extinguere potuit : nunc sedandi remorsus, atque ignes extinguendi *nulla erit ultra spes* :

spes : nunc vermis illius non morietur , & ignis illius non extinguetur : - ante modicum tempus abundabat bonis , fruebatur deliciis : nunc obtinendi alicujus boni , gustandæ vel ad momentum voluptatis , nunc evadendi malorum omnium cumuli nulla erit ultra spes : quantum se glorificavit , quantum in deliciis fuit , tantum illi datur , & in æternum dabitur tormenti , & luctus : ante modicum tempus non credidit immortalitatem animæ , DEUM malorum vindicem non timuit , ad æternarum poenarum minas risit : nunc finiendi mortem animæ , nunc vindicantis DEI manum , & æternas poenas evadendi nulla erit ultra spes ; ex inferno enim nulla est redemptio , & in inferno non moritur mors. - Hoc illius corpus , quod in extremo judicii die rursus unietur animæ , erit bustum inferni : cras quidem ad illud canetur : requiem æternam dona ei Domine ! & lux perpetua luceat ei : sed in æternum non inveniet requiem , in æternum non videbit lumen : æternas sustinebit poenas , & has poenas nova morte finiendi , aut in illis habendi refrigerium nulla erit ultra spes , nulla

erit ultra spes. - Mortuo homine impio (o ! veritatem terrificam) mortuo homine impio nulla erit ultra spes. - Ah ! mors peccatorum pessima : quia mors peccatorum est mors æterna : nulla autem major , & pejor est mors , quam ubi non moritur mors.

O benignissime JESU ! per Crucem , passionem , & mortem tuam , quam pro me peccatore subire voluisti , te obtestor , miserere peccatricis animæ meæ in hora mortis meæ , & ne permitte , ut tam violenta , horrida , & æterna peccatorum morte moriatur. Ah ! Domine ! tali morte si morerer , nulla mihi esset ultra spes , nulla utilitas in Sanguine tuo pro me tam misericorditer profuso. - O ! cur igitur talis mortis periculo me peccando exposui ? cur internos reæ conscientiae stimulos ad agendam pœnitentiam incitantes toties rejeci ? Agnosco mi DEUS ! quam insipienter egerim , & in quantum me discrimen conjecerim : o ! si hi remorsus nunc a me non auditi , sed per vim suppressi aliquando in morte reviviscerent , & me undique coangustarent , si , quod nunc videre

dere nolo, in novissimo dierum intelligerem, quidnam aliud, quam extrema desperatio, & mors peccatorum pessima, mors violenta, mors horrida, mors æterna me maneret? - Ah! mi Jesu! si de centum millibus, quorum mala fuit semper vita, vix meretur in morte indulgentiam habere unus, quomodo ego me hunc unicum fore polliceri mihi possem? - Non o Domine! tanto periculo me non exponam: nunc præveniam, nunc bonum mortis judicium habebo præ oculis, nunc mihi justitiam parabo: & te o Jesu! per mortem tuam supplex oro: a violenta, horrida, æterna, & pessima peccatorum morte libera me Domine! Amen.

MEDITATIO V.
PRETIOSA IN CONSPECTU
DOMINI MORS SANCTO-
RUM EJUS.

Vidimus in præcedente meditatione
pessimam peccatorum mortem:
in præfente, qualis futura sit mors ju-

istorum, videamus. Audiamus Psalmistam de hac morte loquentem : *pretiosa in conspectu Domini*, ejus verba sunt, *pretiosa in conspectu Domini mors Sanctorum ejus* : quæ verba explicans Bernardus ait : *pretiosa mors Sanctorum : pretiosa plane, tanquam finis laborum, tanquam victoriæ consummatio, tanquam vitæ janua, & perfectæ securitatis ingressus.* Hanc igitur pretiosam justorum mortem præsens meditatio proponet, cujus tria nobis puncta paulo ante nominatus Bernardus alio loco suppeditat, dum ait : *Mors justî bona propter requiem, quod primum : melior propter novitatem, quod alterum : optima propter securitatem, quod tertium erit meditationis punctum.*

PUNCTUM I.

Audio, vicinum esse morti hominem, qui, dum viveret, multis adversis exercitus vitam egit pauperem, a mundo contemptam, voluptatum, & gaudiorum expertem, duris sæpe casibus angustiatam, & afflictam : inter hæc tamen magna semper dedit pietatis exem-

exempla, orationi, ac piorum librorum lectioni statuta tempora constanter tribuit, Sanctissima Sacramenta sæpius adivit, Sanctissimam Dei Matrem constanti pietate coluit, liberiore conversatione sedulo abstinuit, verborum parcus linguam suam caute custodivit, officio suo, quanta potuit, diligentia, & fide functus est, jus suum cuique sine personarum acceptione tribuit, potentiorum gratiam viis minus licitis nunquam quæsit, neque hominum aut metu, aut respectu a pietatis studio, & justitiæ amore se dimoveri passus est, nemini sciens injuriam intulit, tempus ab oratione, officio, & curis vacuum honestæ, & moderatæ cum amicis, quos paucos, sibi que similes habuit, animi relaxationi impendit, lætus semper, & hilaris, nec in adversa, quam expertus est, fortuna in inconditas querelas, & murmura erumpere, aut in hostes suos, sibi non ignotos, maledicta, contumelias, aut alia interni rancoris signa conijcere unquam auditus, quin potius bene de illis loqui, ac pro malo bonum reddere solitus. Nunc post diu-

turnum, & gravem morbum, quem mira patientia toleravit, ad extrema deductus esse dicitur, & in horas singulas ejus mors expectatur. - - Sancte Hieronyme! audivimus te in priori meditatione homini, cujus mala fuit vita, omnem fere obtinendæ a Deo in morte indulgentiæ spem denegantem: qualem igitur de hujus hominis morte spem nobis facis? O! respondet Hieronymus, spem optimam: *legi, relegi, perlegi, nunquam vidi pium hominem mala morte mortuum, nunquam, nunquam vidi pium hominem mala morte mortuum.* - - Eamus igitur, & qualis hæc mors, de qua nobis Hieronymus tantum boni promittit, futura sit, videamus.

Jam in primo ingressu moribundi facies solito hilarior internam animi quietem, ac lætitiā nobis indicat. Interrogatus, quomodo se habeat, optime sibi esse respondet, & de vicina sua morte sic loquitur, tanquam ex uno in aliud cubiculum transiturus: quin gaudet etiam, & cum Paulo lætus ait: *tempus resolutionis meæ instat.* Circumstant amici, uxor, filii,
mœ-

mœsti omnes, & perfusi lacrymis: ille mœrentes solatur, eorum animos erigit, ne mortem suam lugeant, illis Christi verbis monet: *nolite flere super me: sed super vos ipsos flete.* O! quot vos in hoc mundo mala, quam multi sinistri casus manent, quantæ calamitates, & miseriæ, quantæ curæ, ac labores, a quibus ego jam nunc liber expecto, dum ingrediar in requiem meam; jam enim vocari me sentio, jam mihi *dicit spiritus, ut requiescam a laboribus meis.* - Quamdiu in hoc mundo vixi, parum, aut nihil quietis habui, adversam fere semper fortunam expertus sum, hominum persecutiones, contemptus, odia sustinui, voluptatibus, commodis, opibus, plausibus, quibus abundant alii, semper carui: horum loco curæ, labores, incommoda, & molestiæ nunquam deerant: in sudore vultus mei comedi panem meum, & hunc non raro parce admodum, aliorum invidia, fraudibus, potentia in æquissimis etiam causis meis sæpius oppressus. Nunc finita sunt omnia, nunc nihil horum omnium est, quod ultra metuam, nunc

mutatur repente scena, & ego illuc propero, ubi *absterget Deus omnem lacrymam ab oculis meis, ubi mors ultra non erit, neque luctus, neque clamor, neque dolor erit ultra.* Laborabunt alii, ego quiescam: lugebunt alii, ego lugendi causam non habebo, nec lugere potero: fatigabuntur alii, ut temporalia sibi bona congregent, & quæ congregaverint, conservent, mihi nulla erit istarum rerum cura, horum omnium nihil appetam, nec eorum aliquo egebo: calamitates, miserias, adversa non pauca sustinebunt alii, ad me horum omnium nihil prorsus appropinquabit. Hostes mei, quantumcunque sint potentes, quantumcunque mali mihi velint, nihil ultra nocere poterunt, eorum inermem impotentiam, & vanas sine viribus ridebo iras, majorem multo illi me, quam ego illos, timendi causam habebunt. Itaque gratulari vos mihi decet potius, quam mortem meam fletu prosequi; ego enim ab exilio vocor ad patriam, e procelloso, & pleno periculis mari ad portum quietis venio, & consummato difficili cursu ingredior in requiem meam, &

re-

requiescam a laboribus meis. *Iustus mors est quietis portus*, Ambrosii verba sunt, quæ me mirum quantum solantur.

Accedamus hominem propius, & an nullus eum prorsus vicinæ mortis metus occupet, videamus: alloquamur eum. - Audi bone vir! tu in hoc rerum tuarum statu tam lætus es, ubi mors imminet, & adhuc hodie opetenda tibi erit? nihilne igitur mortem metuis, cujus vel sola memoria tot aliis o! quam amara, quam terribilis videtur? an scis, quid sit mori? audi tantisper. Mors est derelictio omnium bonorum hujus mundi: hæc tibi amicos, & charos tuos omnes, & quidquid in mundo habes, mox eripiet: an de tot rerum jactura non doles? - Mors est finis temporis: jam pro te *tempus non erit amplius*, operari ultra tibi non licebit; venit enim nox, quando nemo potest operari: finis hujus tam propinqui memoria nihilne amaritudinis tibi adfert? - Mors est initium æternitatis: post paucas horas ibis in domum æternitatis tuæ, jam ante januam assistit *Judex*, qui a te rationem villi-

catio-

cationis tuæ repetet , & sententiam pronuntiabit : qualis hæc futura sit, ignoras ; *omnia in futurum servantur incerta* : quid ad hæc ais ? an tam vicinum Judicem , an judicii ab eo instituendi rigorem non times ? - Scio, respondet, scio hæc omnia : sed nullam in his dolendi , nullam timendi causam invenio. Videatur mors aliis quantumcunque amara , & terribilis : me , quod promisit Sapiens , *torturum mortis non tangit* : videbor quidem oculis insipientium mori : ego autem ero in pace : sentio nunc , quam verum sit , quod ait Eucherius : *non magnus mortis timor istos infestat , qui jam dissolvi optant , & esse cum Christo*. - Temporalia quidem bona mors mihi auferet : sed mea non erant , ad breve illa tempus commodata habui , neque aliud ex iis tuli commodi , quam curas , labores , & molestias , quibus mors me liberat. O ! quale mihi mors nunc adfert solatium , dum alios me thesauros habere video , *quo fur non appropriat , neque tinca corrumpit*. Tuorum nunc verborum , Magne Leo ! memini , & , quam vera sint , experior : *quod pro*
æter-

æterna vita agitur, tunc apparere incipit, cum laborum carnalium fructus cœperit non videri. - Temporis mei finem mortem esse scio : sed nihil mihi agendum superest, nihil eorum, quæ agenda erant, ad hunc finem distuli, parata sunt omnia : pro me finitur tempus seminandi in lacrymis, & appropinquat tempus in exultatione metendi. - Initium æternitatis mors est : sed non est, quod metuum : ibo in domum æternitatis meæ, & lætus ibo ; opera enim mea sequuntur me : ipse spiritus testimonium reddit spiritui meo, quod sim filius Dei : si autem filius, & hæres : fidem servavi, & ideo reposita est mihi corona justitiæ, quam reddet mihi Dominus justus Judex : qualem igitur timendi causam habeo? - Audio Bernardum : bona conscientia ipsa morte magis erigitur, quam deprimitur : audio Sapientem : sperat justus in morte sua. - O Mors ! bonum est judicium tuum. Modicum laboris superest : extremos morbi dolores, & mortis angustias sustinere adhuc debeo : sed juvabit, & vires addet ille, qui hæc omnia pro me in Cruce sustinuit. Igitur expecta Dominum anima mea ! viriliter age, &

con-

confortetur cor tuum, & sustine Dominum: modicum laborabis, & tota æternitate quiesces. Spera in Domino, & ipse faciet. Misericordiæ Mater te ab hoste proteget, & mortis hora suscipiet, seque Matrem esse fideli, ac devoto sibi filio monstrabit. - Ita fiducia plenus, & semet ipsum erigens, post prolata illa Psalmi quarti verba: in pace in idipsum dormiam, & requiescam: quoniam tu Domine! singulariter in spe constituiisti me, loquelam amittit, intenti in Christi Crucifixi, & Virgineæ Matris imaginem oculi manent immobiles, & obducuntur caligine, deficiunt sensus, denique peracta inter pios, quos Sacerdos suggerit, affectus extrema lucta, ridenti ore, placido veluti somno obdormiscit. - Beati mortui, qui in Domino moriuntur. - Quidnam de hac morte judicandum est? o! hæc mors est pretiosa in conspectu Domini: mors bona propter requiem; justus enim, si morte præoccupatus fuerit, in refrigerio erit.

PUNCTUM II.

Morientem vidimus : nunc ejus animam a corpore separatam, quantum licet, cogitationibus nostris ad domum æternitatis sequamur. - O ! quid video ? vix e corpore anima egreditur, jam occurrunt canentes Angeli : *cum dederit dilectis suis somnum, ecce ! hæreditas Domini : jam Divinus adest Judex, & miti, ac festivo aspectu venientem animam excipit : veni, ait, benedicte Patris mei ! posside regnum : euge ! serve bone, & fidelis ! intra in gaudium Domini tui.* - Hinc inter Angelorum choros in altum sublata canit : *lætata sum in his, quæ dicta sunt mihi : in domum Domini ibimus.* Jam panduntur coeli fores : jam coelum ingreditur : jam ante DEI thronum statuitur : jam dicit, qui sedet in throno : *ecce ! nova facio omnia : jam Virginea Mater sinu suo clientem accipit, eique JESUM benedictum fructum ventris sui ostendit : jam in ejus amplexum Sancti omnes ruunt, & de novi civis adventu læti laudes Deo concinunt, ac venienti animæ de consummato feliciter* cur-

cursu, relata de hostibus suis victo-
 ria, & obtento ultimo suo fine gratu-
 lantur. - In tanta rerum omnium,
 & tam repentina conversione anima
 ipsa quid agit? quinam ejus sunt de
 prioris vitæ miseriis, quas sustinuit,
 & de præsentis suo statu sensus? O!
 quis hæc omnia verbis explicet? quis
 vel cogitatione assequatur? - In pri-
 mo cœlestis patriæ ingressu, & ad pri-
 mum illius claritatis, ac pulchritudinis
 aspectum præ gaudii magnitudine se
 non capit: ah! torrente voluptatis
 ebria exclamat: *oculus non vidit, nec*
auris audivit, nec in cor hominis ascendit,
quæ præparavit Deus iis, qui diligunt il-
lum. O! quanta beatitudo! sibi gratu-
latur cum Hieronymo, o! quanta bea-
titudo pro parvis magna recipere, æterna
pro brevibus, & habere Dominum debito-
rem. - Quocunque se vertit, quidquid
 videt, novi gaudii argumentum est,
 & tanti gaudii, quantum nulla lingua
 dicere, nullus intellectus capere suf-
 ficit, cui comparata omnia hujus mun-
 di gaudia non vilescunt solum, sed cru-
 ciant, & affligunt. *Angelorum choris in-*
teresse, ut Gregorius loquitur, cum
beatif-

beatissimis spiritibus gloriæ Conditoris assistere, præsentem Dei vultum cernere, in-circumscriptum lumen videre, o! quanta hæc inexplicabilis gaudii novitas, quæ omnes animæ potentias occupat, & rapit.

Quis jam felicitis hujus animæ sensus est, dum eo se tabernaculo receptam videt, in quo DEUS ipse cum hominibus habitat, dum immensi hujus tabernaculi pulchritudinem totam simul conspicit, & ad paratum sibi thronum cum DEO regnatura deducitur, quæ paulo ante in angusto cubiculo, & vili lecto morbi doloribus, & mortis angustiis circumdata languebat? quis illius sensus est, dum repente inter Angelorum choros, & sanctarum animarum coetus constitutam se aspicit, & quos per vitam coluit, quorum opem, ac patrocinium supplex petiit, in eorum se societatem, ac familiarem consuetudinem receptam videt, atque, quam paulo ante aspernabantur homines, fugiebant amici, nunc Patriarchæ, Prophetæ, Apostoli, Martyres, Confessores, Virgines summa cum lætitia occurrentes exci-
H piunt,

piunt, & honorant? quisnam illius sensus est, dum ad paratas sibi in conspectu DEI vocatur epulas, dum ab ubertate domus DEI se repleri, & torrente voluptatis ejus potari videt, quæ paulo ante pane lacrymarum cibata, cui potus datus est in lacrymis in mensura? quisnam illius sensus est, dum pro lamentationibus, quas audire solebat, canticum illud novum, quod ante thronum DEI Sancti concinunt, in ejus auribus repente insonat, dum ipsa Sanctorum immixta choris novum hoc canticum modulatur? quisnam illius sensus est, dum, quæ paulo ante multa sibi commoda negari vidit, nunc nihil desiderat, aut desiderare potest, quo non ilico potiatur? O! exclamat, qualis hæc, & quam beata novitas! non, *non sunt condignæ passionēs præteriti temporis ad hanc gloriam, quæ nunc in me revelatur: momentaneum, & leve tribulationis meæ* O! quantum gloriæ pondus operatum est in me. - In quales DEI fui prorumpit laudes, quales illi pro tot gratiis, & speciali cumprimis, ac paterna in subtrahendis peccatorum illicitis, & noxiis temporalibus bonis,

ac voluptatibus , & suppeditandis peculiaribus ad salutem mediis , atque inter hæc pluribus etiam crucibus , & adversis providentia agit gratias : quales Sanctissimæ Christi Humanitati pro redemptione , & tot cum illa connexis beneficiis , Beatissimæ illius Matri Virgini pro materno erga se amore , ac impenso toties præsidio , Sancto suo Custodi Angelo pro tam fideli ad ultimum usque vitæ momentum custodia , Sanctis Patronis suis pro impetratis sibi tot aliis , atque hoc cumprimis ultimo bonæ mortis beneficio gratiarum actiones persolvit : quot ab his vicissim accipit gratulationes.

Sed exigua sunt ista , si cum ipsa obtentæ ab hac anima beatitudinis substantia conferantur. O ! quanto se repente gaudiorum omnium pelago inundari sentit , dum DEUM suum non jam per speculum , & in ænigmate , sed revelata facie clarissima in luce conspicit , dum ei similis ad eum , sicuti est , videndum admittitur , dum Sanctissimæ Trinitatis mysterium , dum infinitas DEI perfectiones , majestatem , pulchritudinem , sapientiam , bonitatem ,

divitias, potentiam, dum ea omnia, quæ per obscurum fidei lumen sibi prius proposita videre non potuit, remoto velo ante se habet, & in DEI lumine novum, ac admirabile lumen intuetur. O! in quantum, & quam accensum DEI sui amorem ex hoc aspectu rapitur, quantum in hoc amore sentit gaudium, quanta suavitate, ac dulcedine perfunditur, dum ad plenam, perfectamque infiniti boni possessionem, ac familiarem DEI sui amicitiam admitti se videt: quanta illius est exultatio, dum ab hoc summo bono amari se conspicit, dum huic unico fini suo conjungitur, dum ipsius DEI de salute sua gaudium clarissime agnoscit. - O! qualis hæc novitas! quæ totum simul ejus appetitum explet, quæ sic fatiat, ut novum semper accendat desiderium: sic desiderare facit, ut hoc ipsum desiderium semper sit satiatum. - O mors! novæ vitæ janua! o melior propter novitatem, & vel hac de causa in conspectu Domini pretiosa! - O anima! non jam miror illam tuam timoris omnis expertem in morte lætitiā: ah! mors tua mors non fuit,

fuit, sed suavis somnus, de quo Psalmista canit: *cum dederit dilectis suis somnum, ecce! hereditas Domini.* - O! moriatur etiam anima mea tali morte iustorum, & fiant novissima mea horum similia.

PUNCTUM III.

Dum felicem hanc animam de nova sua vita tantopere gaudentem, sibi gratulantem videmus, quæramus ex illa, quam diu duraturum sit hoc gaudium, quam diu ipsa novæ hujus vitæ felicitate fruitura. O! respondet, in hac, quam nunc ingressa sum, vitæ novitate talis quæstio locum non habet: hoc, quod pro me nunc fluit, tempus finem nescit: hic non jam tempus est, sed æternitas. In hac vitæ novitate æternum ero, æternum DEO, DEique bonis fruar, æternum hic gaudebo, & gaudium meum nemo tollet a me. - O beata æternitas! quam in DEO meo tam clare video, ut omnis prorsus summi boni vel ad momentum amittendi metus in æternum excludatur. *Gaudium meum nemo tollet a me.* - Conjuret adversum

me totus mundus , tyranni omnes ,
quidquid habent virium , exerant , in-
fernus ipse furorem suum omnem
acuat , *gaudium meum nemo tollet a me :*
hæc , per quam intravi , janua perfectæ
securitatis ingressus est : hic mors ultra
non erit , neque luctus , neque clamor , ne-
que dolor erit ultra : hic omnis metus
æternum exulat , & , quidquid securi-
tatis plenitudinem turbare potest , ad
civitatis hujus portas appropinquare
non audet. - Paulo ante cum timore ,
& tremore salutem meam operari de-
bui : nunc salutem amittendi nullus
erit ultra timor : *gaudium meum nemo
tollet a me.* Paulo ante mille periculis
exposita contra hostium insidias vigi-
lare debui , ut eorum laqueos evade-
rem : nunc secura requiesco , nunc
vel tantilli ab hostibus periculi nullus
erit ultra timor : *gaudium meum nemo
tollet a me.* Paulo ante nescivi , utrum
amore , vel odio digna sim , omnia in
futurum servabantur incerta : quæ sta-
bam , ne caderem , videre debui : nunc
amore me dignam esse , & æternum
dignam fore scio , nunc æterna mea
est felicitas , nunc semper stabo , nunc

cadendi nullus erit ultra timor : *gaudium meum nemo tollet a me.* Paulo ante sedebam in tenebris, & umbra mortis, paulo ante stratum meum rigabam lacrymis : nunc in Dei lumine lumen video, nunc videndi tenebras, gustandi mortem, fundendi lacrymas nullus erit ultra timor : *gaudium meum nemo tollet a me.* Paulo ante suspirabam anxia, & desiderio ardens : *quando veniam, & apparebo ante faciem Dei?* nunc impletum est desiderium, nunc ante faciem Dei semper assistam, nunc *inhabitabo in tabernaculo Dei in sæcula, nunc misericordias Domini in æternum cantabo : gaudium meum nemo tollet a me.* - O beata securitas ! transibunt sæcula, extinguentur luminaria, mundus igne consumetur, resurgent mortui, instituetur judicium : & ego secura ero : *gaudium meum nemo tollet a me : gaudium meum nemo tollet a me.*

Hæc inter ad expositum in mortuali feretro corpus suum conversa : o corpus meum ! ait, revertere nunc in terram, & pulverem tuum : *subter te sternetur tinca, & operimentum tuum erunt vermes : dic putredini : Pater meus*

es : Mater mea , & soror mea , vermibus : cum te consumptum putaveris , orieris , ut Lucifer. Ubi ego sum , tu quidem non potes venire modo , sed venies postea : præcessi parare tibi locum : veniam , & accipiam te ad me ipsum , ut , ubi ego sum , illic sis & tu fidelis ad omne bonum minister meus. - Non amavi te , fateor : si amassem , perdidissem te : nunc te sic perdidi , ut in vitam æternam te custodirem. O ! qualis erit pulchritudo tua , quando corruptibile hoc induerit incorruptionem , & mortale hoc induerit immortalitatem : o oculi mei ! quale lumen videbitis : o aures meæ ! quale canticum audietis : o os meum ! qualem gustabis dulcedinem in mensa Domini , quali torrente voluptatis potaberis : o caro mea ! requiesce nunc in spe : videbis Salvatorem tuum : paululum nunc dormies : sed exurges iterum : expecta Dominum Salvatorem tuum , qui reformabit te configuratum corpori claritatis sue. O ! qualis tunc erit tua novitas , ubi mors ultra non erit , neque luctus , neque clamor , neque dolor erit ultra : quia prima abierunt. - O ! quantum gaudebit

cor tuum , & gaudium tuum nemo tollet a te : nemo, nemo tollet a te. - - O Mors optima propter securitatem, & perfectæ securitatis ingressus ! o mors in conspectu Domini pretiosa ! - Ecce ! quomodo moritur justus : & nemo est , qui recogitet corde.

Ah ! mi JESU ! pro me in Cruce moriens ! moriatur anima mea morte justorum , & fiant novissima mea horum similia : sit mors mea in conspectu tuo pretiosa. Hoc ut fiat , scio Domine ! quid a me petas : jubes me configurari morti tuæ , & cognoscere societatem passionum tuarum , ut sic occurram ad resurrectionem , quæ est ex mortuis. Configurabor igitur , & passionum tuarum societatem sic cognoscam , ut ab illa nunquam amplius recedam. Jam ex nunc configurari incipiam , jam ex nunc carnem meam crucifigam cum vitiis , & concupiscentiis ejus , jam ex nunc Crucem tuam amplectar , nec horrebo Crucis ignominiam : neque mors , neque vita , neque tribulatio , aut angustia , neque instantia , neque futura , neque creatura alia me separare poterit a charitate tua : jam ex

nunc vivam, jam non ego : vivet vero in me Christus : mihi vivere Christus erit, & mori lucrum. O Virgo Sanctissima! tu mihi a Filio tuo talem mortem in conspectu ejus pretiosam impetra, & JESUM benedictum fructum ventris tui mihi post hoc exilium ostende : tu me nunc ab hoste protege, ne a Christi Cruce me divellat : tu me in hora mortis suscipe, ut in pace dormiam, & requiescam. Amen.

MEDITATIO VI.

EXERCITIUM PRACTICUM MORTIS.

Quid mors sit, qualis peccatorum, qualis justorum mors esse soleat, meditati sumus, & ex his omnibus agnoscere debuimus, quam bonum sit judicium mortis, quam salutare inde sequelæ, quam certæ, ac securæ ad corrigendos judicii nostri errores, & vitam deinceps recte instituendam regulæ deducantur. Sed horum omnium consideratio quem nobis fructum adferet, si scire contenti manum operi non

non admoveamus ? Hoc igitur ut fiat, & ut plenum e sacro hoc triduo fructum referamus , in præfenti meditatione practicum mortis exercitium proponam. *Eamus & nos : cum Apostolis, quando de Lazari morte a Christo audiverunt, præfentes omnes alloquor, eamus & nos , & moriamur.* Nemo metuat, nemo turbetur : Pauli exemplum imitabimur, qui de se profitetur : *quotidie morior.* Et profecto, si nemo nostrum est, *qui non videbit mortem : si mortis tempus penitus incertum est : si semel tantum, & non sæpius moriemur, atque admissum semel in morte errorem per totam æternitatem corrigere amplius non poterimus, operæ pretium esse arbitror, ut instituto, dum vivimus, non semel tantum, sed sæpius ejusmodi practico mortis exercitio ad bene moriendum prævie nos disponamus, & exerceamus veluti, juxta Thomæ Kempensis monitum : beatus homo, qui horam mortis suæ semper ante oculos habet, & ad moriendum quotidie se disponit.* Tria puncta completetur practicum hoc mortis exercitium : in primo, quod maximam medita-

dita-

ditionis partem efficiet, ad mortem nos disponemus, & ea faciemus omnia, quæ ad illam aliquando pie oppetendam a nobis facta vellemus: in secundo puncto brevissime mortem ipsam nostram nobis repræsentabimus, & sic agemus, quasi reipsa moreremur: in tertio puncto eadem brevitæ anima nostra, quasi jam a corpore separata, considerabit, quid post mortem circa corpus, & res nostras agatur. Fructus, quem ex hoc exercitio & desiderio, & spero, est, ut quisque nostrum aut hodie, aut his diebus attente, & in conspectu DEI lustret totum statum conscientiæ suæ, & accurate inspiciat, an nihil sit, quod ante mortem a se factum vellet, an nihil inveniat, quo stante, & non sublato bonam sibi mortem polliceri vix posset: atque, si quid ejusmodi invenerit, manum operi admove, ac in meliorem statum se reponere non differat, memor hujus: *quia mors non tardat.*

PUNCTUM I.

Constituatur se unusquisque nostrum ante imaginem Christi Crucifixi, sibi que repræsentet ingredi ad se Angelum, aut Sacerdotem aliquem hæc Isaïæ verba proferentem : *dispone domui tuæ : quia morieris tu.* - Audisti anima mea ? audisti sententiam, quam tibi DEUS tuus per hunc suum legatum indicat, & a te executioni dari jubet ? Ille te e nihilo creavit, & in hoc mundo posuit, ut ei serviens tandem salva fieres : ad hunc finem obtinendum tibi concessit creaturas plurimas, tanquam media non solum ordinis naturalis, sed etiam supernaturalis : dedit tibi viginti, triginta, quadraginta, quinquaginta, aut plures vitæ annos, tanquam tempus tuum, quo operari te voluit, & per bonum horum mediorum usum ad finem tuum tendere, ac salutem tuam in tuto collocare. - Nunc, tanquam horum omnium Dominus, tanquam supremus vitæ, mortisque arbiter, quæ dedit, a te repetit : nunc venit finis super te, adest constitutus tibi a DEO terminus, qui præ-
teri-

teriri non poterit, elapsum est tempus tuum : igitur *dispone domui tuæ : quia morieris tu, & ultra in hoc mundo non vives.* - Quid ad hæc ais? quid respondes? - - Ah! *quare tristis es anima mea?* adeone igitur imminentis mortis nuncius te percellit? Cogita immutabili Dei decreto aliquando moriendum tibi esse : si autem aliquando, cur non modo? quidnam est, quod in hoc mundo te retinet, in quo nihil est, nisi vanitas, & afflictio spiritus? quid est, quod hanc vitam tot repletam miseriis amare te facit? an fortassis ea causa diutius cupis vivere, ut plura merita pro coelo colligas, & bonis operibus augearis? - Ah! cum Bernardo exclamantem te audio : *vivere erubesco, quia non proficio : mori timeo, quia non sum parata.* - Ita si res habet, o! in quanto versaris periculo, nisi manum operi ilico admoveas, & Divinæ voci obsequens ad mortem te disponas, antequam elabatur tempus, quod ad hunc tibi finem Deus tuus concedit, &, ut impendas, te monet. - O Magne Deus! quantum tibi debeo, quod, cum jam pridem in peccatis
ado-

adoleſcentiæ meæ conſumere me poſſes, ad hoc uſque tempus patienter expectare, inſuper admonere me voveris, ut diſponam domui meæ, ne me mors imparatum opprimat. Ah! mi Jeſu! per tuam in Cruce mortem te obteſtor, ut me nunc adjuves, & operi manuum tuarum porrigas dexteram, qua adjutus hoc tempus acceptabile mihi a te conceſſum, & paucos, qui ſuperſunt, dies ſic impendam, ut vocanti tibi reſpondere ſim paratus. Hac fiducia fretus omnes alias ſepono curas, & domui meæ diſponere aggredior: quia nescio, quantum mihi ad diſponeudum temporis a te ſit conceſſum.

Igitur anima mea! in quali te nunc ſtatu invenis? an ſine prævia confeſſione mori non timeres? an æternam damnationem evadere ſperares, ſi nunc repentino apoplectici fulminis ictu e corpore exturbareris? - Quid ſuſpiras? quid trepidas? - nihilne tibi conſcia es, quo per confeſſionem non expiato ad Divini Judicis tribunal evocari horreres? - Si quid tale latet, cum Auguſtino per ſalutem tuam te oro:

oro : *fac confitendo propitium , quem negando non facis nescium : perge , recogita Deo tuo omnes annos tuos in amaritudine : incipe ab eo tempore , quo primum peccare potuisti , & confiteri incepisti : revoca in memoriam delicta juventutis tuæ , & ignorantias tuas : an inter hæc delicta juventutis non fuerunt plura peccata , etiam mortalia , quæ vel confiteri timuisti , vel erubuiſti , vel de quibus ob nimiam animi levitatem nullum verum dolorem , nullum sincerum emendationis propositum habuisti ? an ignorantia tuæ crassæ , supinæ , affectatæ , & ad excusandas excusationes in peccatis excogitata , ac prætenſæ non fuerunt ? an unquam in vita tua ad corrigendos errores in præcedentibus confessionibus commissos fecisti confessionem generalem , eamque tam accuratam , sinceram , & sufficienti dolore , ac proposito instructam , ut prudens Confessarius te in illa confidere , & acquiescere posse judicaverit , ut nullos post illam graves remorsus passa sis , vel patiaris , & quidem tales , qui pro anxietatis conscientia scrupulis haberi non possunt*

possint? an tibi nunc conscientia tua non identidem inclamat, sine nova confessione generali, & quidem de peccatis totius vitæ instituta, cum spe obtinendæ salutis mori te non posse? - Quid sentis de annis adolescentiæ tuæ? quibus illos rebus impendisti? quales cogitationes intra te fovere fuisti solita? quales conversationes adivisti? quales habuisti focios? quales contraxisti familiaritates, & amicitias? qualem Divinarum gratiarum, qualem temporis, & pecuniarum usum fecisti? quales legisti libros? qualia dictamina, & principia secuta es? quales de religione, & illius mysteriis sensus habuisti? quales inter conversandum sermones miscuisti? nullosne pravos peccandi habitus, & consuetudines contraxisti? quoties per annum Sanctissima Poenitentiae, & Eucharistiæ Sacramenta, & quomodo adivisti? quid de harum confessionum sinceritate, integritate, dolore, proposito judicas? an ex illis sufficientem tibi nunc pro morte securitatem polliceris? an, quod in his erratum fuit, jam emendasti? - Quid tremis? quid inquieta te torques?

ques? - *Dispone domui tuæ : quia morieris : audi Augustinum : locus est , spatium est : peccavimus , corrigamus. Fac confitendo propitium , quem negando non facis nescium. Memor esto , quia mors non tardat. - Si nunc differs , videbis te , & planges te , & non erit tunc , quando corrigas te.*

Qualis nunc in ætate virili est status tuus? anima mea! an adolescentiæ peccata , & pravos habitus dimisisti? an saniora jam in rebus religionis , & in morum regulis principia sequeris? an liberioribus sermonibus , aut morum dissolutione juventuti scandala non præbes? quomodo Christiani hominis officiis , quomodo status , & muneris tui obligationibus satisfacis? - - Si Sacerdos es : quomodo tremendum Missæ Sacrificium , & res Divinas pe agis? quomodo Sacramenta administras? an ad exercendam animarum curam de necessaria scientia , & virtute tibi provides? an quietis , & commodioris vitæ amore conjunctos cum animarum cura labores non fugis? an nihil in hac cura negligis ,
aut

aut cum animarum periculo differs? an conversatio tua, an sermones tui tales sunt, ut aliorum ædificationi serviant? an non majorem commodorum tuorum, rerumque temporalium, quam animarum, curam geris? an culpa, & negligentia tua nullum animæ detrimentum patiuntur? an nullo temporalis damni metu, nullo hominum respectu a Divini honoris zelo, & procuranda animarum salute absterreris te finis? - - Si matrimonio junctus, & familiæ caput es: quomodo conjugalem fidem, & amorem, quomodo pacem, & concordiam fervas? an non ipse sæpius gravium discordiarum causa es? qualem filiorum, qualem domesticorum tuorum curam geris? an eorum tum spiritualibus, tum corporalibus necessitatibus pro muneris tui ratione provides? an vigilas, tanquam pro eorum animabus rationem Deo redditurus? an filiis tuis nihil necessariæ institutionis tum in rebus fidei, tum in literarum studiis deesse pateris? an eos in timore Dei, an potius juxta perversa mundi hujus principia ad vanitatem, ac licentiam educas? an tam

hos, quam famulos tuos ad implenda Christiani hominis officia adgis? an eorum peccata impedis, aut nimia coniventia, fors & malis exemplis, aut libertinis sermonibus peccandi licentiam apud eos foves, & non unum præbes scandalum? - - *Si publicum aliquod munus, si justitiam administras: qualem in his recte gerendis diligentiam adhibes? an his muniis fideliter in conspectu Dei fungeris? an in finiendis causis ex negligentia, & propriæ commoditatis studio cum non levi sæpe partium damno longiores moras non trahis? an jus cuique suum sine personarum acceptione reddis? an injusta lucra, & commoda non quæris? an in gratiam hominum, ad obtinendos potentiorum favores, aut declinandas offensas nihil contra DEUM, contra proximum, contra conscientiam tuam agis, aut suade? an interrogatus sententiam juxta conscientiam tuam libere sine metu, aut respectu hominum dicis? an neminem injuste opprimis, aut opprimi finis? - - An pro ratione facultatum tibi a DEO concessarum aliquid*

quid etiam pauperibus largiris? an non sumptus, qui facultates tuas excedunt, & necessarii non sunt, facis, ut post mortem tuam aut creditores, aut filii tui egere debeant? an potentiorum favore, viribus, aut ingenio tuo ad supplantandos alios non uteris? an aliorum famam cum gravi eorum damno non proscindis? an nullas inimicitias, & odia aut palam, & publice, aut intus, & in animo foves? an nulla te gravat faciendæ restitutionis obligatio? an nulla est peccandi occasio, quam dimittere deberes? an nulla occulta, aut aliena peccata te premunt? an hæc omnia confiteris? an confessa es? an indicatas tibi a Confessario obligationes implevisti, aut imples? Ah! anima mea! qualis est status conscientiae tuæ? qualem habes, aut habere potes in præteritis confessionibus fiduciam? nulline rei tam inordinato affectu adhæres, ut ab ea per mortem separari nolles? nihilne est, quod ante mortem, ut eam secura oppeteres, facere optares, & deberes? -- Ah! ne morare: *nunc est tempus acceptabile: nunc sunt dies salutis.*

Fac confitendo propitium, quem negando non facis nescium. Dispone domui tue : quia morieris.

O misericordissime DEUS ! qualem me invenio : quam horrendum iniquitatis monstrum me esse video : quomodo possum in hoc statu apparere ante faciem tuam ? non, o mi DEUS ! ita, ut nunc constitutus sum, mori non possum. - Igitur me nunc statim corrigam : nunc statim advocabo Confessarium, & peccata mea omnia sincere, integre, & cum debito dolore, ac proposito confitebor. Quod ut tanto efficacius fiat, jam nunc me ad tuos pedes, o mi JESU ! prosterno, & ante Sanctam Crucem tuam omnia totius vitæ meæ peccata ex intimo cordis mei dolens execror, ac detestor. Peccavi, Domine ! peccavi in coelum, & coram te : ah ! tibi soli peccavi, & malum coram te feci, Dominus meus ! & DEUS meus ! peccavi : poenitet me, & poenitet me ex amore tui : quia te summum bonum, tam amabilem, misericordem, & benignum DEUM, ac Patrem meum tot,
&

& tam gravibus peccatis offendi : heu !
Domine ! inquinatæ sunt viæ meæ in
omni tempore : multiplicatæ sunt su-
per capillos capitis mei iniquitates
meæ, & non potui, ut viderem. Pro
tot offensis, & injuriis quidnam tibi
reddam ? o DEUS meus ! quomodo in-
finitæ Majestati tuæ a me læsæ, ac
contemptæ satisfaciam ? ah ! infinita
tua misericordia sperare me jubet,
quod cor contritum, & humiliatum
non despicias. In hoc igitur corde
contrito, & humiliato cum firmissimo
proposito non amplius peccandi, & ea
omnia, quæ mihi Confessarius injun-
xerit, implendi, projicio me ad pedes
Sacerdotis ministri tui : illic recogito
tibi omnes annos meos in ama-
ritudine animæ meæ, & confiteor,
quia peccavi nimis cogitatione, verbo,
& opere. - - -

Confessus sum adversum me in-
justitiam meam : & tu, o misericors
DEUS ! uti fiducialiter spero, remisi-
sti impietatem peccatorum meorum.
Hanc misericordiam tuam in æternum
cantabo ; nisi enim tu adjuvisses me,
paulo minus habitasset in inferno ani-

ma mea. - Nunc anima mea ad te desiderat : veni, ah ! veni Domine JESU ! & refice esurientem animam meam : lætifica animam servi tui in convivio sancto tuo , quod parasti in dulcedine tua pauperi DEUS ! - Anima mea ! hæc est ultima in vita tua communio : o ! quoties Domini tui Corpus indigne suscepisti : vide , ut has injurias DEO tuo illatas nunc viva fide , ardenti amore , ac desiderio , & profunda humilitate , ac reverentia refarcias : hoc nisi feceris , o ! quam tremendum tibi judicium , qualem interitum manducabis. - Ecce ! igitur , ecce ! Agnus DEI : ecce ! qui tollit peccata mundi. Credo Domine ! quia tu revelasti , qui infallibilis veritas es , & adoro te DEUM meum sub his speciebus vere , ac realiter præsentem : in tua infinita misericordia spero : te , o summum bonum meum ! amo super omnia : ad te desidero ardenti cordis affectu , o vita animæ meæ ! ah ! Domine ! non sum dignus , ut intres sub tectum meum , quia miser , & indignus peccator sum : sed tantum dic verbo , &
fana-

sanabitur anima mea. - Corpus Domini nostri Jesu Christi custodiat animam meam, & sit mihi viaticum in vitam æternam. Amen - O ! sacrum convivium, in quo Christus sumitur, & futuræ gloriæ nobis pignus datur. Nunc dimittis servum tuum, Domine ! secundum verbum tuum in pace : quia viderunt oculi mei salutare tuum. - - Roboratus pane fortium, etiam ungi debeo, ut, tanquam bonus Christi miles, luctari possim, ac resistere diabolo, & tentationibus ejus. Igitur post recitados Psalmos Pœnitentiales, & Litanias Omnium Sanctorum sensus meos ungendos exhibeo, quos sensus heu ! quam male per vitam meam custodivi, quoties per illos animæ meæ hostes admisi, quoties illis ad peccandum abusus sum. Doleo, Domine ! doleo, & poenitet me ex toto corde meo : ah ! per istam sanctam unctionem, & suam piissimam misericordiam indulgeat mihi DEUS, quidquid per visum, auditum, odoratum, gustum, & locutionem, tactum, gressum, & lumborum delectationem deliqui, in Nomi-

ne Patris, & Filii, & Spiritus Sancti.
Amen.

Nunc aliud nihil superest, quam
ut omnibus hujus mundi rebus me ex
toto abdicem, Deoque meo resti-
tuam, quæ ab illo ad tempus vitæ
meæ commodata accepi. - En ! me
Domine ! promptum, ac paratum :
tua sunt omnia : tu dedisti, & pro his
omnibus gratias tibi ago, mi DEUS !
quod dederis : & nunc, dum repetis,
sanctissimæ tuæ voluntati me libentif-
sime subjicio, & omnia tibi reddo.
Atque imprimis animam meam a te ex
nihilo ad imaginem tuam creatam, &
pretioso Filii tui sanguine redemptam
tibi commendo, plenaque cum fiducia
trado in manus misericordiæ tuæ. -
Corpus meum terræ, & pulveri, un-
de sumptum est, restituo : in peccati
poenam a te statutam cedat nunc in
escam putredini, & vermibus, donec
inde ad meliorem vitam a te fuscite-
tur. - E bonis meis, si quid in iis
alienum est, si quid aliquem defrau-
davi, si quid alicui debeo, reddo, &
hanc restitutionem, quantum fieri po-
test,

test, ipsemet facio, aut determino, neque inquirendi, & restituendi curam hæredibus relinquo. - Reliquam substantiam, quæ mea fuit, quando tu, o mi DEUS! hanc mihi potestatem facis, hæredibus meis relinquo, & cuius eorum portionem suam claris verbis assigno, ne post mortem meam litigandi occasio detur: nec obliviscar clamorem pauperum, & subsidium animæ meæ. - Si cujus famam graviter læsi, si alicui scandalum præbui, aut damnum intuli, revoco, retracto, & omni, quo possum, modo refarcio. Inimicis meis ex animo ignosco, & si quem offendi, ab eo veniam supplex peto, atque nunc statim cum omnibus in gratiam redeo. Ad extremum hæredes meos bonis monitis instructos benedictione impertior, & ut tu illis, o mi DEUS! benedicas, oro. - Domine! disposui domui meæ: nunc securus moriar, & nutum tuum intentis oculis expecto.

PUNCTUM II.

En ! ades jam, & me vocas, Domi-
ne ! fiat voluntas tua : paratum
cor meum DEUS ! paratum cor meum.
Igitur Crucifixi JESU simulacrum in
manus accipio : ecce ! *quomodo moritur*
justus, qui, ut ait Gregorius, *mortem*
suscepit, ne mori timeremus : ostendit re-
surrectionem, ut nos posse resurgere confi-
damus. O ! moriatur anima mea mor-
te justi hujus, & fiant novissima mea
huic similia. - Hoc salutis signum ori,
& cordi meo admovens, ac Sanctissi-
mum Nomen JESU devote invocans,
indulgentiarum omnium, quas in hoc
mortis articulo lucrari possum, par-
ticeps reddi cupio. - Altera manu
benedictum cereum, tanquam filius
lucis, teneo, & profiteor me velle vi-
vere, & mori in ea fide, quam tenet
Sancta Romana, Catholica, & Aposto-
lica Ecclesia, cujus omnes articulos
firma fide credo, & profiteor : quia
tu, o DEUS ! eos revelasti, qui es
æterna, & infallibilis veritas. Hac fi-
dei luce armatus abrenuncio Satanæ,
omni-

omnibus illius malignis suggestionibus,
& omnibus operibus tenebrarum. *Ex-*
urgat Deus, & dissipentur inimici ejus. -
Ecce ! signum Domini : fugite partes
adversæ : discedite a me omnes, qui ope-
ramini iniquitatem. - In te Domine ! con-
fido, non erubescam : neque irrideant me
inimici mei. - A tua infinita miseri-
cordia spero veniam, ac remissionem
omnium meorum peccatorum, & vi-
tam æternam me obtenturum : quia tu
hoc mihi promisisti, qui omnipotens,
& in promissionibus tuis fidelissimus
es. O ! ut in lumine tuo videam lu-
men. - Ad hoc sanctum lumen accen-
de in me Domine ! ignem tui amoris.
Amo te, o summum, & infinitum bo-
num ! super omnia : o ! utinam fatis
amare te possem : cupio te in æter-
num amare ; ad te enim desidero :
concupiscit, & deficit anima mea in atria
Domini. - - Jam agonizantium cam-
pana pro me insonat. Ah ! tibi Do-
mine ! commendo, & tuo in Cruce
agoni offero, & unio agonem meum.
Respice Domine ! super me famulum
tuum, pro quo Dominus noster Jesus
Chri-

Christus non dubitavit manibus tradit
nocentium, & Crucis subire tormen-
tum. MARIA Mater gratiæ, Mater
misericordiæ! tu me ab hoste prote-
ge, & mortis hora suscipe. Sancte
Angele Custos! defende me. Sancti
Patroni mei! orate pro me. - - Jam
imminere mortem sentio. Igitur a pec-
catis meis, de quibus ex amore DEI
mei a me offensi iterato doleo, rur-
sum absolvi peto, &, ut DEUS mihi
peccatori in judicio propitius esse ve-
lit, oro. - - Nunc itaque proficiscere
anima mea! de hoc mundo in nomi-
ne DEI Patris Omnipotentis, qui me
creavit: in nomine Jesu Christi Filii
DEI vivi, qui pro me passus est: in
nomine Spiritus Sancti, qui in me effu-
sus est. Hodie sit in pace locus meus,
& habitatio mea in sancta Sion. - Egre-
dienti tibi anima mea! de corpore
splendidus Angelorum cœtus occur-
rat: mitis, atque festivus Christi Jesu
tibi aspectus appareat: cedat tibi te-
rribilissimus Satan cum satellitibus suis,
& iter tuum impedire non audeat.
Proficiscere anima mea! quid times?

bo-

bonum habes Dominum : spera in Deo,
& trade te plena cum fiducia in manus
infinitæ misericordiæ ejus. - Igitur
veni, Domine Jesu ! suscipe spiritum
meum. In te, Domine ! speravi : non
confundar in æternum. JESU ! MARIA !
JOSEPH ! in manus vestras commendo
spiritum meum. - - Subvenite Sancti
Dei ! occurrite Angeli Domini ! susci-
pientes animam meam, & offerentes
eam in conspectu Altissimi. Requiem
æternam dona mihi Domine ! & lux
perpetua luceat mihi.

PUNCTUM III.

Subsiste nunc tantisper anima mea !
& corpus tuum, a quo hoc mo-
mento separata es, cubiculum, & res
tuas, quas nunc deseruisti, velut in
transitu, considera. En ! cadaver tuum
squallidum, & tristi pallore indutum
apertis oculis, & hianti ore in lecto
jacet, donec pius aliquis amicus, aut
famulus claudat oculos, & ligato vul-
tu os, ac labia comprimat. Mox e
lecto in terram supra vilem culcitram
deponitur, ut lavetur : adferuntur
pul-

pullæ vestes, æque vilissimæ, quibus tumultuarie induitur, atque inter induendum huc, illucque trahitur, & raptatur. Sic indutum mortuali ferebro imponitur, & duorum pauperum custodiæ traditur, cras, aut perendie, aut ob deformitatem, & foetorem etiam citius, lignæ includendum arcæ, & ad sepulturam efferendum. Interea submissi a legitima potestate veniunt, qui arcas tuas, & cubicula obsignant, clavesque secum auferunt: filiis tuis, si minores sint, tutor constituitur, qui bona illis a te relicta administret. - Ubi igitur est uxor? ubi filii? ubi propinqui, & amici tui? O! isti omnes ad primum de morte tua nuncium non e cubiculo solum, in quo jacebas, sed e domo etiam fugerunt, neque redituri sunt, donec cadaver tuum inde sit ablatum: quidquid noctu vel minimi strepitus audiunt, quidquid videre se putant, tremunt, ac pavent, & te sibi credunt occurrere: si vel in somnis tua illis objiciatur species, terrentur, & exclamant. Hæredes queruntur fortassis minus sibi a te relictum, quam cape-
rent:

rent : alii legatum sibi nullum obvenisse, quod spe jam avide devoraverant, indignantur. Domus tua domesticis omnibus, præter unum, alterumve famulum, aut ancillam, vacua, ab aliis, qui ad videndum cadaver tuum confluunt, acceditur : horum plerique formam tuam considerando curiositatem suam pascunt : varii ab iis de te miscentur sermones : alii de morte tua dolent, gaudere videntur alii : ab his laudaris, ab illis vita tua reprehenditur : officiis tuis alii inhiant, sibi que locum a te factum gratulantur : uxor, & filii tui coemendo vestitu lugubri, apparando funere, scribendis epistolis, amicorum visitationibus occupantur. - Quinam ergo, aut quando pro te orant ? ah ! postquam cadaver tuum sepulcro illatum fuerit, preces, & sacrificia, quæ in ultimis tabulis constituisti, pro te persolventur : & his finitis tui memoria cum sonitu peribit. - Quid ad hæc ais ? anima mea ! an rerum terrenarum vanitatem, an bonum mortis judicium non agnoscis ?

En ! paradigma practici exercitii mortis , cui simile , omnino suaderem , ut quisque saltem semel quovis anno , semper ab ultimo incipiendo , instituat , & promitto , quod talem , qui hoc accurate quovis anno fecerit , mors , quodocunque venerit , & si etiam repentina fuerit , semper inveniet paratum.

Benignissime JESU ! qui pro salute nostra in Cruce mori dignatus es , ut mortis nostræ amaritudinem tua morte mitigares , ut nobis bene moriendi exemplum ostenderes , ut per mortem nobis aditum ad vitam æternam referares , ante sanctam Crucem tuam prostrati tibi gratias agimus pro lumine , quod nobis hoc triduo accendisti , ut bonum mortis judicium videremus. Da Domine ! gratiam , ut juxta hujus tam boni judicii regulas perversi illius judicii , quo mundus , caro , & dæmon decipere nos conantur , errores corrigamus. Agnovimus , o DEUS ! mortem esse derelictionem omnium bonorum temporalium : & ideo his bonis non affigemus

mus animum , utemur illis , tanquam non nostris , tanquam transitoriis , & nihil profuturis , nisi per bonum illorum usum æternam salutem consequamur. Agnovimus mortem esse finem temporis , incertum , brevem , impeditum : & ideo ad hunc finem ea , quæ pro salute nostra necessario agenda sunt , non differemus , sed nunc statim tam necessario operi manum admovebimus. Agnovimus mortem esse initium æternitatis : & ideo de bonorum operum viatico ad æternitatis iter nobis in tempore providebimus , ne in æternitatis limine positi de præterita vita nostra erubescere , de præsentis statu ingemiscere , ante instans iudicium contremiscere debeamus. Vidimus , & horruimus mortem peccatorum pessimam , violentam , horridam , æternam , a qua per misericordiam tuam liberari petimus , & per sanctissimam mortem tuam supplices te rogamus , ut moriantur animæ nostræ morte justorum pretiosa in conspectu Domini , bona propter requiem , meliore propter novitatem , optima propter securitatem. Ad talem mor-

tem oppetendam frequenti memoria,
& exercitio mortis sedulo nos præ-
parabimus: talem ab infinita bonita-
te tua per merita, & intercessionem
Beatissimæ Virginis, & tuæ, nostræ-
que Matris MARIÆ nos obtenturos
confidimus, ut in tuas, & Matris
tuæ manus spiritum aliquando no-
strum feliciter tradamus.

Amen.

O. A. M. D. G.

